

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับ
ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน
จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN RECOMMENDATIONS FOR
IMPROVING HOMESTAYS IN ACCORDANCE WITH DISTINCTIVE
ARCHITECTURAL CHARACTERS OF VERNACULAR HOUSES IN BAN
KLONG DAN COMMUNITY, SONGKLA AND NAKHON SI THAMMARAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2560

KMITL-2017-AR-M-003-037

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับ
ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน
จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN RECOMMENDATIONS FOR
IMPROVING HOMESTAYS IN ACCORDANCE WITH DISTINCTIVE
ARCHITECTURAL CHARACTERS OF VERNACULAR HOUSES IN BAN
KLONG DAN COMMUNITY, SONGKLA AND NAKHON SI THAMMARAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2560
KMITL-2017-AR-M-003-037

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN RECOMMENDATIONS FOR
IMPROVING HOMESTAYS IN ACCORDANCE WITH DISTINCTIVE
ARCHITECTURAL CHARACTERS OF VERNACULAR HOUSES IN BAN
KLONG DAN COMMUNITY, SONGKLA AND NAKHON SI THAMMARAT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2017
KMITL-2010-AR-M-003-037

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2017

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

INTERIOR ARCHITECTURAL DESIGN RECOMMENDATIONS FOR IMPROVING HOMESTAYS IN ACCORDANCE WITH DISTINCTIVE ARCHITECTURAL CHARACTERS OF VERNACULAR HOUSES IN BAN KLONG DAN COMMUNITY, SONGKLA AND NAKHON SI THAMMARAT

นักศึกษา

นางสาวสิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ

รหัสประจำตัว

55620210

ปริญญา

สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ กุฎอินทร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

-

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ กุฎอินทร์	เบญจมาศ กุฎอินทร์
รองศาสตราจารย์น้ำอ้อย สายหู	น้ำอ้อย สายหู
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิรงค์ จุฑาพถนิกร	ฤทธิรงค์ จุฑาพถนิกร

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 13 กรกฎาคม 2560

สถานที่สอบ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ โสวิทยสกุล)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้
สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น
ในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช
นางสาวสิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ

นักศึกษา

รหัสประจำตัว

55620210

ปริญญา

สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมภายใน

พ.ศ.

2560

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เบญจมาศ ภูอินทร์

บทคัดย่อ

ชุมชนบ้านคลองแดน จังหวัดสงขลา-นครศรีธรรมราช เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีความ
เจริญรุ่งเรืองในอดีต ปัจจุบันชุมชนบ้านคลองแดนได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็น “ตลาดน้ำคลองแดน”
บ้านหลายหลังในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามา
สัมผัสบ้านเรือนเก่าแก่ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชน เมื่อมีการหลงไหลของ
นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น การแข่งขันในด้านเศรษฐกิจจึงส่งผลกระทบต่อให้บ้านแต่ละหลังมีการ
ปรับปรุง ซ่อมแซมในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปความเป็นอัตลักษณ์ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์
วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนจึงค่อยๆถูกกลืนหาย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะ
แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทาง
สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่
เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และรูปแบบสถาปัตยกรรมในชุมชนคลองแดน การ
สังเกต สัมภาษณ์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนจำนวน 8 หลังและบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์
4 หลัง สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่นจำนวน 8 คน ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่นจำนวน 5 คน
เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นจำนวน 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป
จำนวน 10 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสำรวจและสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบ
สัมภาษณ์ความคิดเห็น และทัศนียภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สภาพ
ปัจจุบันกรณีศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน
มีลักษณะทางกายภาพสามารถจำแนกบ้านตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ คือ เรือนไม้เดี่ยว
เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ หลังคาส่วนใหญ่เป็นแบบหลังคาปั้นหยา และหลังคาหน้าจั่ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุผนังหลังคาเป็นกระเบื้องดินเผาแผ่นบางจากเกาะยอ ปัจจุบันมีบางหลังเปลี่ยนเป็น กระเบื้องลอนคู่และสังกะสีลอนเล็กแทนวัสดุเดิม ฝาผนังไม้ยางตีเกล็ดทางนอน หรือผนังไม้ตีทับ ตามแนวตั้ง มีช่องลมอยู่เหนือประตูและหน้าต่าง ประตูหน้าบ้านทำจากไม้ยางเป็นแบบบานเฟี้ยม ไม้ การปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่นพบว่า ห้องน้ำมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมาเป็น ห้องครัว ห้องนอนและห้องโถงเป็นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด วิธีการรักษารูปแบบทาง สถาปัตยกรรมภายในเจ้าของบ้านและคนในชุมชนเลือกรักษาลักษณะดั้งเดิมด้วยวิธีการเลือกใช้ วัสดุดั้งเดิม และวัสดุใหม่คล้ายของเดิม โดยมีวิธีการหาวัสดุดั้งเดิมจากบ้านพื้นถิ่นหลังอื่นของ เพื่อนหรือครอบครัวที่ไม่มีคนอาศัยอยู่ ซึ่งมีปัญหาเรื่องการหาช่างฝีมือและการใช้สีสมัยใหม่ทาทับ ผิวไม้เดิม รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชนต้องการ คือ ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิม เลือกใช้วัสดุดั้งเดิมและวัสดุใหม่คล้ายของเดิมใน การปรับปรุงซ่อมแซม และปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน คือ ให้คงลักษณะเด่นของ รูปแบบสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นที่สำคัญของชุมชนไว้ ได้แก่ รูปแบบหลังคา ทั้งรูปแบบ บันหย้าและหน้าจั่ว วัสดุผนังหลังคาควรเลือกใช้เป็นวัสดุสมัยใหม่ที่คล้ายของเดิม เพราะกระเบื้อง ดินเผาแผ่นบางปัจจุบันหาได้ยาก ฝาผนังไม้ตีเกล็ดทางนอนหรือตีทับแนวตั้งสามารถใช้วัสดุ ทดแทนสมัยใหม่ซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนไม้จริงและมีความทนทาน ประตูควรใช้ประตูบานเฟี้ยมไม้ เนื่องจากสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและดั้งเดิมของผู้คนในชุมชนคลองแดน เพื่อให้เกิดการคงอยู่ ของอัตลักษณ์ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบสถาปัตยกรรมให้มากที่สุด

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราชถูก ออกแบบให้มีลักษณะดังนี้ 1. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม โดยเน้นการรักษา ลักษณะรูปแบบเรือน ฝาผนัง ประตู หน้าต่าง โดยใช้วัสดุดั้งเดิมซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหายหรือ ใช้วัสดุใหม่คล้ายของเดิม รวมถึงการใช้ช่างฝีมือที่มีความชำนาญในด้านงานไม้ 2. การเลือกใช้ วัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ เช่น กระเบื้องปูพื้น และผนังควรเลือกวัสดุและสีสันทันที่ไม่ฉูดฉาดเพื่อให้ สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ 3. การเลือกใช้สีทาทับผนังไม้เดิมควร เลือกใช้สีโทนอ่อนไม่ฉูดฉาด ชัดเสี้ยน ลงเบาๆ เพื่อให้ห้องดูสว่างขึ้น หรือหากต้องการสีไม้ ธรรมชาติควรเลือกใช้สีย้อมไม้ชนิดโซว์ลายไม้ ซึ่งนอกจากทำให้ผนังไม้มีความสวยงามแล้วยังช่วย รักษาเนื้อไม้อีกด้วย 4. การติดตั้งฝ้าเพดานภายในโฮมสเตย์ควรเลือกใช้เป็นฝ้ายิปซัมฉาบเรียบ หรือแผ่นสมาร์ทบอร์ดที่มีการเจาะร่องเลียนแบบไม้ ไม่ควรใช้ฝ้าเพดานที่มีการติดตั้งแบบเล่นระดับ หรือซ่อนไฟ 5. เครื่องเรือนควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ เน้นจัดวาง ด้วยเครื่องเรือนที่มีอยู่เดิมภายในบ้าน หากเป็นเครื่องเรือนใหม่ควรมีรูปแบบคล้ายคลึงเครื่องเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
II

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดิม และเป็นเครื่องเรือนที่ผลิตโดยวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุทดแทนธรรมชาติ 6. ผนังควรตกแต่งด้วย
ภาพถ่ายของเจ้าของบ้าน หรือภาพถ่ายชุมชนคลองแดนในอดีต เพื่อบอกเล่าถึงวิถีชีวิตของเจ้าของ
บ้าน และผู้คนในชุมชนคลองแดนในอดีต

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น, ช่างฝีมือ, ชุมชนคลองแดน, การฟื้นฟู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	Interior Architectural Design Recommendations for Improving Homestays in Accordance with Distinctive Architectural Characters of Vernacular Houses in Ban Klong Dan Community, Songkla and Nakhon Si Thammarat
Student	Miss Sittinee Insuwanno
Student ID	55620210
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2017
Thesis Advisor	Assistant Professor Benjamas Kutintara, Ph.D.

ABSTRACT

Ban Klong Dan Community in Songkla – Nakhon Si Thammarat is an old community that was flourished in the past. Nowadays, Ban Klong Dan Community has been developed to “Klong Dan Floating Market”. Several houses in the community have been modified into a homestay to serve tourists who want to experience old houses, cultures and lifestyle of people in the community. With an influx of tourists, increased economic competition affects each house to improve and repair in a different way. An identity that represents the history, culture and lifestyle of people in the community is gradually disappeared. This research aimed to provide recommendations on interior architectural design for improving homestays in accordance with distinctive architectural characters of vernacular houses in Ban Klong Dan Community, Songkla and Nakhon Si Thammarat.

This research was a qualitative research that focused on the analysis of documents and electronic media relating to history, culture, lifestyle and architectural characteristics in Klong Dan Community. In addition, observations, making survey of 8 vernacular houses in Klong Dan Community and 4 vernacular houses that had been modified into homestays as well as interviews of 8 owners of vernacular houses, 5 descendants of owners of vernacular houses, 4 homestay owners, and 10 people who

live for at least 25 years in the community were conducted. Data were collected by using a survey and observation form, an interview form, an opinion-interview form and perspective scenery views. Data were qualitatively analyzed by analyzing the current state of case study, content analyses and comparative analyses.

The research results can be concluded that the distinctive interior architectural characteristics of vernacular houses in Klong Dan Community are that the physical characteristics of the houses can be classified by their architectural patterns as single-storey wooden houses, single row wooden houses and row wooden houses. Roofs are mostly hipped style and gable made from thin clay tiles from Yo Island. Currently, some roofs have changed to Roman tiles and small corrugated galvanized iron in place of existing materials, wooden wall is made with horizontal paneling or wooden wall covered vertically and air ventilation above doors and windows. Front doors are wooden folding doors. Improvements and repairs of vernacular houses find that bathroom has been modified the most, followed by kitchen, bedroom and living room, respectively. House owners and people in the community choose to maintain interior architecture and traditional features by using traditional materials and modern materials similar to the original ones. Traditional materials are resorted to from other vernacular houses belonging to friends or a family without any residents. This poses the problems of artisans are required and the use of modern colors painting over the old wood. Interior architectural patterns in homestays that are preferred by the house owners and people in the community are the traditional architectural pattern using traditional materials and modern materials looking similar to the old ones in modifying, repairing and improving utilization space to suit modern lifestyle.

Suggestions for improving the housing in Klong Dan Community are to maintain the major characteristics of vernacular architecture of the community such as the following. Roof patterns are both hipped style and gable made from modern materials similar to the old ones because thin clay tiles are now very hard to find. Wooden walls with horizontal paneling or covered vertically could be substituted with modern materials, which offer authentic wood feeling and are durable. Doors should be folding doors because they are consistent with both current and traditional lifestyles of people in

Klong Dan Community. These are to maintain as much the identity that reflected in the architectural characteristics as possible.

Recommendations on interior architectural design for improving homestays in accordance with distinctive architectural characters of vernacular houses in Ban Klong Dan Community, Songkla and Nakhon Si Thammarat are as follows: 1. Traditional interior architectural pattern should focuses on pattern maintenance of houses, walls, doors, and windows by using traditional materials in repairing only the damaged parts or using modern materials similar to the old ones as well as using artisans with wood expertise. 2. Selection of modern construction materials such as floor tiles and walls should choose for not flashy patterns and colors in line with the homestay context and environment. 3. Selection of colors to cover the existing wooden walls should use soft-tone colors, rubbing splinters and starching up to brighten the room. If natural wood color is preferred, then wood stain color that reveals the wood pattern should be selected. This not only gives beautiful wooden walls but also helps to preserve the wood. 4. Installation of ceilings within homestays should select smooth gypsum ceilings or smart boards with wood-like gouging. Ceiling with layer or light-hidden installation should not be used. 5. Furniture should have patterns suitable with homestays' internal environments by emphasizing the layout with existing furniture. New furniture should have patterns similar to existing ones and made from natural or naturally-substituted materials. 6. Walls should be decorated with photos of the house owner or photos of Klong Dan Community in the past in order to tell the story of the house owner and people in Klong Dan Community in the past.

Keywords: Vernacular architecture, Artisans, Klong Dan Community, Rehabilitation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจมาศ กุฎอินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้คำปรึกษามาโดยตลอด รวมถึงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาสถาปัตยกรรมภายในทุกท่าน ที่ทุ่มเทถ่ายทอดความรู้และความเข้าใจอันเป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณชาวบ้านชุมชนคลองแดนทุกท่าน ผู้เอื้อเฟื้อข้อมูล บทสัมภาษณ์ และการถ่ายภาพ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.จเร สุวรรณชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัย

ขอขอบคุณภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเป็นอย่างดีเสมอมา

ขอขอบคุณกลุ่มเพื่อนรักของข้าพเจ้า และเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยเป็นกำลังใจในการทำงาน ให้คำปรึกษา และความช่วยเหลือในทุกๆด้านเสมอมา

และที่สำคัญที่สุดขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยคุณพ่อประสิทธิ์ อินทร์สุวรรณ โณคุณแม่วิลาสินี อินทร์สุวรรณ โณคุณยายนวล ผ่องศรี พี่สาวศิริณโย เผือกสม และน้องชายปฐวี อินทร์สุวรรณ โณ ครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งซึ่งคอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจที่ดีเสมอมา

สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้บิดามารดา และคุณยายผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครอบครัวอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้ามาจนตลอดจนถึงทุกวันนี้

สิทธิณี อินทร์สุวรรณ โณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VII
สารบัญ.....	VIII
สารบัญตาราง.....	XIV
สารบัญรูป.....	XV
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	4
1.6 นิยามศัพท์.....	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	6
2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบ้านคลองแดน.....	6
2.2 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	10
2.2.1 ความหมายของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	11
2.2.2 ความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	12
2.3 อัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคใต้.....	13
2.4 การอนุรักษ์อาคารทางประวัติศาสตร์.....	14
2.4.1 ความหมายของการอนุรักษ์.....	14
2.4.2 การสำรวจและเก็บข้อมูลการอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม.....	15
2.4.3 แนวทางการอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม.....	16
2.4.4 การซ่อมแซมในแนวทางดั้งเดิม.....	16

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.5 แนวคิดและหลักการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า.....	17
2.6 กรอบแนวคิด Vernacular as Process and Product.....	18
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.7.1 บทความเรื่องการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน.....	19
2.7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการรักษารูปแบบเรือนพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน.....	20
2.7.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น.....	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
3.1 วิธีการวิจัย.....	22
3.2 วิธีการเก็บข้อมูล.....	22
3.2.1 ศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	24
3.2.2 สัมภาษณ์และสังเกตลักษณะสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้น ถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนเบื้องต้น.....	25
3.2.3 สัมภาษณ์และสังเกตสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นเดิมในชุมชนคลองแดน....	26
3.2.4 สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำ คลองแดน.....	26
3.2.5 สัมภาษณ์และสังเกตสภาพปัจจุบันของโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน.....	27
3.2.6 สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำ คลองแดน.....	28
3.2.7 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน ในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น ในชุมชนคลองแดน.....	29
3.3 เอกสารที่ศึกษา, กรณีศึกษา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	29
3.3.1 เอกสารที่ศึกษา.....	29
3.3.2 บ้านพื้นถิ่น.....	30
3.3.3 กลุ่มเจ้าของบ้านพื้นถิ่น.....	30

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.3.4 กลุ่มเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น.....	30
3.3.5 กลุ่มคนในชุมชนคลองแดน.....	30
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
3.4.1 แบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน.....	31
3.4.2 แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคน ในชุมชนคลองแดน.....	32
3.4.3 ทศนียภาพการออกแบบขั้นต้นสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้อง กับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	32
3.4.4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนใน ชุมชนคลองแดนเกี่ยวกับการออกแบบโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับลักษณะเด่น ทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	33
3.5 ประเด็นที่ศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
3.6 การตรวจสอบข้อมูล.....	39.
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	40
4.1 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	40
4.1.1 สถานที่ตั้งบ้านพื้นถิ่น และโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	40
4.1.2 ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้าน พื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	41
4.1.3 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนใน ปัจจุบัน.....	46
4.1.4 ลักษณะโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา.....	51
4.1.5 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลอง แดนในปัจจุบัน.....	55

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.2 วิธีการรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน.....	61
4.2.1 วิธีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่น.....	61
4.2.2 วิธีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น.....	64
4.2.3 แนวความคิดในการเลือกใช้วัสดุ.....	67
4.2.4 วิธีการหาวัสดุดั้งเดิม.....	69
4.3 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และ คนในชุมชนต้องการ.....	70
4.3.1 ความต้องการต่อลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์.....	70
4.3.2 ลักษณะการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่นเพื่อใช้เป็นโฮมสเตย์.....	72
4.3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปรับปรุงซ่อมแซมกรณีศึกษาและโฮมสเตย์ บ้านพื้นถิ่น.....	74
4.4 ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่น.....	76
4.4.1 ห้องโถง.....	77
4.4.2 ห้องครัว.....	79
4.4.3 ห้องน้ำ.....	81
4.4.3 ห้องนอน.....	83
4.5 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนที่มีต่อทัศนียภาพการออกแบบ แบบปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้าน พื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	87
4.5.1 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุง ห้องโถง.....	91
4.5.2 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุง ห้องครัว.....	91
4.5.3 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุง ห้องน้ำ.....	91

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.5.4 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุง ห้องนอน.....	91
4.6 แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะ เด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	92
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	93
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	93
5.1.1 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	95
5.1.2 วิธีการรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน...	103
5.1.3 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคน ในชุมชนต้องการ.....	104
5.1.4 ผลปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่น ทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	104
5.1.5 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนที่มีต่อทัศนียภาพการ ออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม ของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	107
5.1.6 แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับ ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	107
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	116
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	118
บรรณานุกรม.....	120
ภาคผนวก.....	125

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	130
ภาคผนวก ค.....	132
ภาคผนวก ง.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	150

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล.....	22
3.2 แสดงประเด็นที่ทำการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิธีเก็บข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล...	34
4.1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชน คลองแดน.....	43
4.2 แสดงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน.....	47
4.3 แสดงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนใน ปัจจุบัน.....	56
4.4 วิถีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่น.....	62
4.5 ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น.....	65
4.6 ความต้องการต่อลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์.....	71
4.7 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อทัศนียภาพการปรับปรุง สถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	87
5.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล.....	93
5.2 สรุปลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน.....	95
5.3 ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	105
5.4 แนวการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.....	114

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 ภาพบ้านเรือนริมคลองเชื่อมต่อกันด้วยสะพานไม้และทางเดินไม้.....	7
2.2 ภาพถ่ายเรือแสงจันทร์ เรือยนต์ลำสุดท้ายของคลองแดน.....	8
2.3 ภาพบ้านเรือนริมคลองและการสัญจรทางน้ำ.....	8
2.4 ภาพวาดลายเส้นโรงสีข้าวในอดีตของชุมชนคลองแดน.....	9
2.5 ภาพวาดร้านยาศรีสุขโฮสเทล.....	10
2.6 กรอบแนวคิด Vernacul as Process and product.....	18
3.1 ภาพจากการสำรวจและสังเกตลักษณะสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นดินดั้งเดิมและบ้านพื้นดิน.....	25
3.2 ภาพจากการสำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดน.....	26
3.3 ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นดิน ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นดิน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน.....	27
3.4 ภาพจากการสำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน.....	28
3.5 ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน...	28
3.6 ทศนิยมภาพประกอบการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นดิน และคนในชุมชนคลองแดน.....	33
4.1 สถานที่ตั้งของบ้านพื้นดินบริเวณตลาดน้ำคลองแดน.....	41
4.2 ลักษณะห้องโถง บ้านนางฉ่อง ดุกสุขแก้ว.....	47
4.3 ลักษณะห้องโถง บ้านนางเสงี่ยม พีชมงคล.....	48
4.4 ลักษณะห้องโถง บ้านนายประดิษฐ์ อนันตพงศ์.....	48
4.5 พื้นที่ห้องนอน บ้านเช่าครูสายันต์ ชลสาคร.....	49
4.6 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน บ้านนายเทียบ คงขาว.....	49
4.7 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน บ้านนายไพรัช เพชรแก้ว.....	50
4.8 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน บ้านนายไพรัช เพชรแก้ว.....	50
4.9 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน บ้านนายเทียบ คงขาว.....	51

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.10 ผังพื้นที่ 1 โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	52
4.11 ผังพื้นที่ 2 โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	52
4.12 ผังพื้นที่ 1 โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	53
4.13 ผังพื้นที่ 2 โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	53
4.14 ผังพื้นที่ 1 ยายเลียบโฮมสเตย์.....	54
4.15 ผังพื้นที่ 2 ยายเลียบโฮมสเตย์.....	54
4.16 ผังพื้นที่โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดน.....	55
4.17 ลักษณะห้องโถงในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	57
4.18 ลักษณะห้องโถงในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	57
4.19 ลักษณะห้องนอนในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	58
4.20 ลักษณะห้องนอนในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	58
4.21 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดน.....	59
4.22 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	59
4.23 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดน.....	60
4.24 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	60
4.25 ตัวอย่างการปรับปรุงบ้านพื้นถิ่นโดยใช้วัสดุดั้งเดิม.....	68
4.26 ตัวอย่างการปรับปรุงบ้านพื้นถิ่นโดยใช้วัสดุสมัยใหม่คล้ายของเดิม.....	68
4.27 ลักษณะหลังคาที่ก่อสร้างโดยใช้กระเบื้องดินเผาสมัยใหม่.....	69
4.28 ลักษณะกระเบื้องดินเผาปลายแหลมมุงหลังคา.....	70
4.29 ลักษณะการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิมภายในโฮมสเตย์.....	73
4.30 ลักษณะการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิมภายในโฮมสเตย์.....	73

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.31 ลักษณะการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิมภายใน โฮมสเตย์.....	74
4.32 ลักษณะการต่อเติมห้องน้ำภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น.....	75
4.33 ลักษณะการต่อเติมห้องนอนภายในโฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	75
4.34 ลักษณะการต่อเติมบันไดภายในโฮมสเตย์บ้านครูสายันต์.....	75
4.35 การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำชั้นที่ 1.....	76
4.36 การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำชั้นที่ 2.....	77
4.37 ภาพบริเวณห้องโถงก่อนการปรับปรุง.....	78
4.38 ทศนิยมภาพห้องโถง.....	78
4.39 ภาพบริเวณห้องครัวก่อนการปรับปรุง.....	79
4.40 ทศนิยมภาพห้องครัว.....	80
4.41 ทศนิยมภาพห้องครัวบริเวณโต๊ะทานอาหาร.....	80
4.42 ภาพบริเวณห้องน้ำก่อนการปรับปรุง.....	81
4.43 ทศนิยมภาพห้องน้ำ.....	82
4.44 ทศนิยมภาพห้องน้ำ.....	82
4.45 ภาพบริเวณห้องนอนก่อนการปรับปรุง.....	83
4.46 ทศนิยมภาพห้องนอนใหญ่.....	84
4.47 ทศนิยมภาพห้องนอนใหญ่.....	84
4.48 ทศนิยมภาพห้องนอนใหญ่.....	85
4.49 ทศนิยมภาพห้องนอนเล็ก.....	85
4.50 ทศนิยมภาพห้องนอนเล็ก.....	86
4.51 ทศนิยมภาพห้องนอนเล็ก.....	86
4.52 ทศนิยมภาพห้องนอนเล็ก.....	87

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.1 พื้นที่ชั้น 1 ละ 2 ภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ.....	108
5.2 รูปด้านห้องโถง.....	108
5.3 รูปด้านห้องโถง.....	109
5.4 รูปด้านห้องครัว.....	109
5.5 รูปด้านห้องน้ำ.....	110
5.6 รูปด้านห้องน้ำ.....	110
5.7 รูปด้านห้องนอนใหญ่.....	111
5.8 รูปด้านห้องนอนใหญ่.....	111
5.9 รูปด้านห้องนอนใหญ่.....	112
5.10 รูปด้านห้องนอนเล็ก.....	112
5.11 รูปด้านห้องนอนเล็ก.....	113
5.12 รูปด้านห้องนอนเล็ก.....	113
5.13 รูปด้านห้องนอนเล็ก.....	114

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ชุมชนบ้านคลองแดน จ.สงขลา-นครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองสงขลาประมาณ 100 กิโลเมตร และมีระยะทางจากอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราชไปทางทิศใต้ประมาณ 100 กิโลเมตรเช่นกัน ชุมชนคลองแดนมีการตั้งถิ่นฐานขึ้นจากการที่พ่อค้าและประชาชนมาประกอบกิจการค้าขายบริเวณคูกุ้งน้ำ ซึ่งเป็นเสมือนทางแยกของเส้นทางคมนาคมทางน้ำระหว่างพื้นที่ทะเลสาบกับทะเลหลวง (อ่าวไทย) ที่มีความสำคัญมากในอดีต ประมาณ พ.ศ. 2406 พบว่ามีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอย่างหนาแน่นบริเวณสามแยกแนวบรรจบของคลองระโนด คลองชะอวด และคลองปากพนัง เนื่องจากชุมชนคลองแดนสามารถเชื่อมต่อกับชุมชนอื่น ๆ โดยรอบทำให้ชุมชนคลองแดนมีความรุ่งเรืองทางการค้าเป็นอย่างมาก มีทั้งร้านขายทอง โรงสีข้าว เรียงรายไปตามแนวชายคลอง มีเรือรับจ้างจลลนรับส่งผู้โดยสารจากตำบลต่างๆระหว่างอำเภอ ตลอดจนจังหวัดใกล้เคียง โดยมีหลักฐานภาพถ่ายทางอากาศที่แสดงถึงความเจริญย่านคลองแดน ใน พ.ศ. 2517 พบว่ามีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอย่างหนาแน่น จนกระทั่งประมาณ พ.ศ. 2516 เมื่อทางหลวงสาย 408 เริ่มใช้งาน ทำให้ความนิยมในการสัญจรทางน้ำลดลง คนเริ่มอพยพออกจากพื้นที่ จนปัจจุบันไม่มีการใช้การสัญจรทางน้ำอีกเลย (สงขลาพอร์ทัล ทีม. 2556)

ราวปี พ.ศ. 2545-2547 จเร สุวรรณชาติและคณะทำงานเข้าไปดำเนินการวางแผนปรับปรุงวัดคลองแดนซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ในชุมชนคลองแดนได้สังเกตว่า ในขณะที่วัดมีการพัฒนา ชาวบ้านรอบๆวัดกลับทยอยย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในเมือง จึงหารือกับคณะทำงานและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จนได้ข้อสรุปว่า “การพัฒนาคลองแดนจะต้องพัฒนาทั้งวัดและชุมชนควบคู่กันไป” จึงนำมาสู่การพัฒนาชุมชนบนฐานวิชาการ โดยได้รับการสนับสนุนจากการเคหะแห่งชาติในการจัดทำ “โครงการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน” ซึ่งเป็นโครงการนำร่องปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ ซึ่งภายหลังได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็น “ตลาดน้ำคลองแดน” บ้านครูสายันต์ซึ่งเป็นบ้านพื้นถิ่นที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 50 ปีขึ้นไปและมีเอกลักษณ์ทางภาคใต้จึงเป็นบ้านพื้นถิ่นหลังแรกที่ถูกปรับเปลี่ยน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ภายในและประโยชน์ใช้สอยเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสวัฒนธรรม วิถีชีวิต และบ้านเก่าพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน (จเร สุวรรณชาติ และ ปริญญา ชูแก้ว. 2556) แนวคิดการปรับเปลี่ยนการใช้สอยภายในอาคารเป็นเครื่องมือในการช่วยรักษาบ้านพื้นถิ่นในชุมชนเก่าทางประวัติศาสตร์ และให้เกิดการพัฒนาตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณค่าเดิมควบคู่ไป กับความสอดคล้องของวิถีชีวิต วิถีชุมชน รากฐานทางวัฒนธรรมและบริบททางสังคมในปัจจุบัน โดยจะช่วยอนุรักษ์บ้านพื้นถิ่น โดยการนำบ้านกลับมาใช้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานให้ เข้ากับความต้องการในขณะนั้นและเกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจที่เข้ากับยุคสมัย ซึ่งการเพิ่มมูลค่า ทางเศรษฐกิจนี้เป็นเหตุผลที่ดีที่จะช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เมื่อโครงสร้าง เดิมยังคงหลงเหลืออยู่และสามารถใช้งานได้ ก็ไม่จำเป็นต้องมีงบประมาณสำหรับการก่อสร้างใหม่ และการประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนนี้เองจะเป็นแรงขับเคลื่อนหลักเบื้องหลังการอนุรักษ์ ซึ่งจะเห็นได้ใน หลายตัวอย่างที่กิจกรรมใหม่ทางเศรษฐกิจ เช่น บูติกโฮเทล ร้านอาหาร หรือร้านค้า สามารถสร้าง รายได้ที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูซ่อมแซม ส่วนในด้านสิ่งแวดล้อม แนวคิดการปรับเปลี่ยน การใช้สอยภายในอาคารนี้จะสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของเมืองได้ เพราะ การที่ไม่ต้องก่อสร้างใหม่ ก็จะไม่มีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่ใช้เป็นวัสดุในการก่อสร้างอีก ด้วย (Pimonsathean. 2004)

ภายในพื้นที่บริเวณชุมชนคลองแดนนี้มีสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทบ้าน ที่มีลักษณะ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นทางภาคใต้ด้วยลักษณะพิเศษของที่ตั้ง วิถีชีวิตทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และประเพณี โดยสามารถจำแนกบ้านตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ คือ เรือนไม้เดี่ยว เรือน แถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ของทางภาคใต้ ใน ปัจจุบันบ้านพื้นถิ่นหลายหลังถูกปรับเปลี่ยนการใช้สอยให้เป็นโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่ง ต้องการเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิต บ้านเรือน และวัฒนธรรมของชุมชนคลองแดน แต่ด้วยวิถีการ ดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไปของทั้งเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว การแข่งขันทางเศรษฐกิจ อีกทั้ง เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาเรื่องลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่นใน ชุมชนคลองแดน จึงทำให้โฮมสเตย์หลายหลังมีการต่อเติมดัดแปลง ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ภายนอกและสถาปัตยกรรมภายใน เช่น มีการจัดแบ่งกั้นพื้นที่ภายในบ้านเพื่อให้สามารถรองรับ นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น จนไปทำลายลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม ซึ่ง แสดงออกถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนรุ่นเก่า วัสดุที่นำมาใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซมก็ไม่ สอดคล้องกับวัสดุดั้งเดิม การใช้สีสมัยใหม่ที่มีสีสันสดใสทาทับสีไม้เดิม นอกจากนี้โฮมสเตย์ที่ สร้างใหม่ในปัจจุบันบริเวณพื้นที่ชุมชน ก็ไม่มีการนำลักษณะเด่นของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกับบริบทโดยรอบ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลต่อรูปแบบบ้านพื้นถิ่น และอัตลักษณ์ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน

เพื่อช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 ภาคใต้ ในยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 เรื่องการสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ว่าด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555) และเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืน ให้ชุมชนยังคงรักษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมของชุมชนไว้ จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อให้ผู้ประกอบการ คนในชุมชน และผู้ออกแบบอื่นๆ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ทั้งในด้านลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์และวัสดุที่นำมาปรับปรุง ซ่อมแซม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนายั่งยืนไม่ทำลายรูปแบบทางสถาปัตยกรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบ และเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางด้านธุรกิจโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน ให้คงลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนไว้ เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน
2. เพื่อศึกษาวิธีการรักษา และการเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน
3. เพื่อศึกษาความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนจากเจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของการออกแบบมุ่งเน้นที่ลักษณะสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ เฉพาะที่เป็นส่วนพื้นที่ให้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่านั้น
2. กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่คัดเลือกเป็นแบบเจาะจง โดยเป็นบ้านพื้นถิ่นที่มีอายุบ้าน 50 ปีขึ้นไป ที่รักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมหรือมีการปรับปรุงแต่ยังรักษาส่วนสำคัญของบ้านพื้นถิ่นไว้ และเจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป

1.4 ข้อจำกัดในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในวันปกติซึ่งเป็นวันหยุดทำการของตลาดน้ำ ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน เนื่องจากคนในชุมชนออกไปทำงาน และเจ้าของโฮมสเตย์บางท่านไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านในชุมชน จะมาเฉพาะวันที่ตลาดน้ำเปิดให้บริการ

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของชุมชนคลองแดน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน และเพื่อให้ผู้ประกอบการ คนในชุมชน และผู้ออกแบบอื่นๆ สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้คงลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน
2. ทราบถึงวิธีการรักษาและการเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน เพื่อนำไปประกอบการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน หรือเพื่อให้ผู้ประกอบการ คนในชุมชน และผู้ออกแบบอื่นๆ สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน
3. ทราบถึงความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนที่เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชนต้องการ เพื่อนำไปประกอบการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน หรือเพื่อให้ผู้ประกอบการ คนใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุมชน และผู้ออกแบบอื่นๆ สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน
โฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

4. ได้แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่น
ทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนที่ตอบสนองต่อความต้องการ และการ
เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย โดยยังคงรักษารูปแบบบ้านเรือน วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมไว้

1.6 นิยามศัพท์

1. เรือนพื้นถิ่น หมายถึง สถาปัตยกรรมของชาวบ้าน เรือนพักอาศัยที่มีรูปแบบทาง
ประเพณีนิยมที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนิยมสร้างสืบเนื่องกันมา (วิวัฒน์
เต็มยศพันธ์. 2530)

2. โฮมสเตย์ หมายถึง บ้านพักอาศัยของคนในชุมชนคลองแดนที่เปิดบริการให้
นักท่องเที่ยวได้พักแรมร่วมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน โดยมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกตามสมควร

3. คนในชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอย่างถาวรในชุมชนคลองแดน
อำเภอระโนด จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักในชุมชนคลองแดน

5. ชุมชน หมายถึง ชุมชนคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลาและจังหวัด
นครศรีธรรมราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกได้ตามกลุ่มดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบ้านคลองแดน
2. สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
3. อัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคใต้
4. การอนุรักษ์อาคารทางประวัติศาสตร์
5. แนวคิดและหลักการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า
6. กรอบแนวคิด Vernacular as Process and Product
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบ้านคลองแดน

หัวข้อนี้ประกอบด้วย 1. ประวัติและความเป็นมาของชุมชนคลองแดน 2. วิถีชีวิตและวัฒนธรรม 3. รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนทั้งในอดีตและปัจจุบัน

“ชุมชนตลาดคลองแดน” เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ต่อเนื่องกับ ตำบลรามแก้ว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ตรงบริเวณทางแยกของลำคลองสามสายที่ไหลมาบรรจบกันได้แก่ คลองระโนด คลองชะอวด และคลองปากหนัง ซึ่งเส้นทางน้ำสายนี้เป็นเส้นทางสำคัญที่เชื่อมต่อไปยังทะเลนอก (อ่าวไทย) และทะเลใน (ทะเลสาบสงขลา) ได้ยังผลให้พื้นที่ย่านนี้เป็นเสมือนทำเลทองเหมาะแก่การค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าในยุคของการคมนาคมทางน้ำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2406 หรือราว 145 ปีมาแล้ว (สุดจิต สนั่นไหว, 2552)

ชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนโบราณเนื่องจากหลักฐานที่พบ คือ พระพุทธรูปศิลปะแบบศรีวิชัยซึ่งมีมาก่อนการสถาปนาวัดคลองแดนเมื่อปี พ.ศ. 2446 อนุมานได้ว่าชุมชนน่าจะเกิดก่อนหลายปี ด้วยลักษณะที่ตั้งซึ่งเป็นแหล่งบรรจบของสามสายน้ำคือ คลองชะอวด คลองหัวไทร และคลองระโนด สามารถล่องเรือสู่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและอ่าวไทยได้โดยสะดวก ทำให้ชุมชนคลองแดนกลายเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญในพื้นที่ ดังที่ครูสายันต์ ชลสาคร วิทยากรเจ้าถิ่นได้เล่าว่า “คลองแดนเมื่อก่อนเจริญรุ่งเรืองมาก มีร้านทองสีร้าน ตลาดโรงแรมไม้สามชั้น และมีเรือนนอนเทียบท่าขนส่งผู้คน ทำให้คั้งน้ำนั้นคลาคล่ำไปด้วยผู้คนจากต่างถิ่น และเสียงเรือ นานาชนิดทั้งวันทั้งคืน” (จเร สุวรรณชาติ และ ปริญญา ชูแก้ว, 2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากหลักฐานภาพถ่ายเก่าทางอากาศเมื่อปี 2517 และจากคำบอกเล่าของชาวบ้าน ยืนยันได้ว่าในอดีตชุมชนคลองแดนแห่งนี้มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ตลาดและร้านค้ากันอย่างหนาแน่นตลอดแนวริมคลอง กล่าวกันว่ามีย่านทองไม่น้อยกว่า 5 ย่าน โรงสีข้าวอีก 6-7 โรงรวมทั้งท่าเรือ ร้านตัดผม โนรา และร้านน้ำชาที่คึกคักตลอดเวลาด้วยผู้คนพากันสัญจรมาแวะพัก ต่อเรือ หรือเปลี่ยนถ่ายสินค้าอยู่ตลอดเวลา จนแทบไม่มีการหลับไหลของตลาดเลย (รูปที่ 2.1) (สุจิต สนั่นไหว, 2552)

รูปที่ 2.1 ภาพบ้านเรือนริมคลองเชื่อมต่อกันด้วยสะพานไม้และทางเดินไม้
(ที่มา : โปสเตอร์ภายในตลาดน้ำคลองแดน)

ครูสายันต์ ชลสาคร อายุ 70 ปี ให้สัมภาษณ์ว่า เมื่อร้อยกว่าปีมาแล้ว ชุมชนคลองแดนนั้นมีลักษณะชุมชนนิยมเดินทางด้วยเรือและมีการทำนามาตั้งแต่แรกเริ่ม ชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนที่เป็นจุดต่อเรือโดยมีท่าเรือชะวอด ท่าเรือระโนด และท่าเรือหัวไทร มีการใช้เรือในการติดต่อซื้อขายขนส่งสินค้า อาทิเช่น เรือแสงจันทร์ (รูปที่ 2.2) เรือเด่นดี เรือเจริญผล เรือพรทิพย์ เรือโชคดี เรือชัยมงคล และเรือเสาร์ โดยเป็นเรือไม้สองชั้นใช้ขนส่งสินค้าและยังมีเรือพริก ซึ่งใช้ขนส่งกระเบื้องโดยจะเข้ามาประมาณ 2 เดือนครั้ง ชุมชนคลองแดนเป็นเขตต่อแดนระหว่างจังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช การที่ชุมชนคลองแดนนั้นเป็นชุมชนริมน้ำที่มีเรือเข้ามาติดต่อซื้อขายกันอย่างกว้างขวางทำให้บริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากจึงทำให้คนจีนเข้ามาวางรากฐานในการดำเนินชีวิต คนจีนส่วนใหญ่เป็นชาวจีนไหหลำ โดยมากับเรือสำเภารั้งที่ปากพนังเข้าทางแหลมตะลุมพุกเข้ามาในปากพนังไปยึดหัวหาดปากพนัง มีร้านค้าเกิดขึ้นมากมาย มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านทองเกิดขึ้นจำนวน 6 ร้าน อาทิเช่น ร้านทองโกชิต ร้านทองโกเขียน ร้านทองโกซึ่ง่าย ร้านทองโกเนี่ยน ร้านทองโกหมื่น และร้านทองเจ้เหนี่ยวและโกหยน มีร้านน้ำชาจำนวน 2 ร้าน อาทิเช่น ร้านลุงพลอยและป่าลิม ร้านน้ำชาโกลี (กระปุกอมสินหมู. 2559)

รูปที่ 2.2 ภาพถ่ายเรือแสงจันทร์ เรือยนต์ลำสุดท้ายของคลองแดน (ตลาดริมน้ำคลองแดน. 2559. [Online]. Available : <https://www.facebook.com/klongdanfanpage/photos>) (วันที่สืบค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2560).

รูปที่ 2.3 ภาพบ้านเรือนริมคลองและการสัญจรทางน้ำ (ตลาดริมน้ำคลองแดน. 2559.

[Online]. Available : <https://www.facebook.com/klongdanfanpage/photos>) (วันที่สืบค้นข้อมูล : 08 กุมภาพันธ์ 2559).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ครั้งเมื่อมีการเปิดใช้ถนนทางหลวง 408 ในปี พ.ศ. 2516 ระหว่างสงขลา และ นครศรีธรรมราช ก็ยังผลให้ผู้คนนิยมสัญจรทางบกมากกว่าทางน้ำ และย้ายถิ่นฐานออกไปพักอาศัยใกล้ถนนเพื่อความสะดวกในการเดินทาง จนปัจจุบันไม่พบการสัญจรทางน้ำเพื่อการโดยสาร และการพาณิชย์อีกเลย (รูปที่ 2.3) (สุดจิต สนั่นไหว. 2552)

คลองแดนในช่วงปี 2515-2538 เป็นยุคที่คลองแดนเริ่มเสื่อมถอย เพราะเกิดการสร้างถนน 408 สงขลา-หัวไทร ร้านค้าในคลองแดนย้ายตัวออกไป ชุมชนคลองแดนได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง บางอย่างคงอยู่ บางอย่างได้สูญหายไป อาทิเช่น ร้านตัดผมโกหยวน โรงไม้เย็บหมก ร้านตัดผมนายฉาบ ในช่วงนี้ได้สูญหายไปแล้วแต่ก็มีบางอย่างที่คงอยู่ เช่น โรงสีนายสุคนธ์ (กระปุกอมสินหมู. 2559)

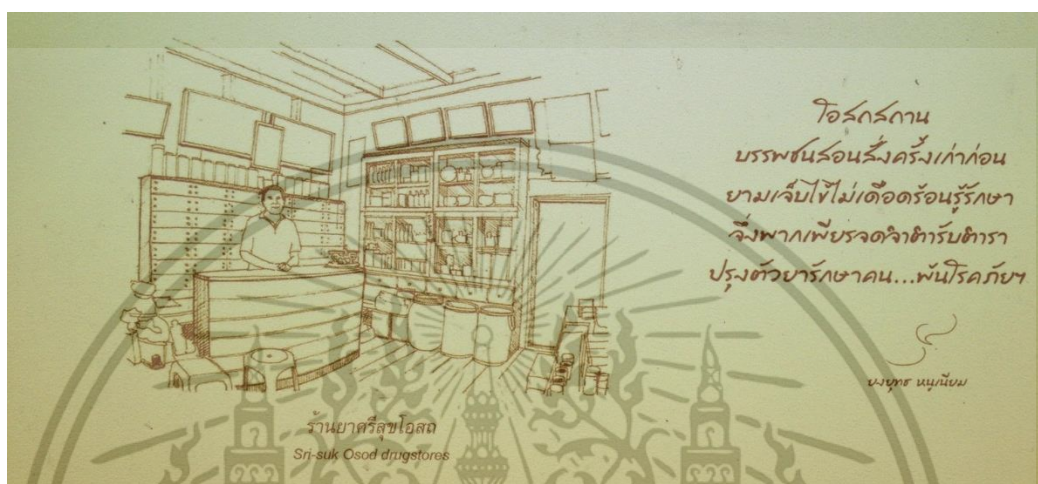
จากบทสัมภาษณ์ร้อยตำรวจตรีเจือ หนูคง กล่าวว่าคลองแดนมีโรงสีจำนวน 14 โรง (รูปที่ 2.4) และยังมีร้านตัดเสื้อ ร้านทอง ร้านตัดผม ร้านข้าวแกง ร้านอาหารตามสั่ง และที่สำคัญคลองแดนมีมหรสพในตลาด มีโรงมหรสพในน้ำ หนึ่งตะลุงเล่นในเรือ เอาเรือเข้ามาจอดเทียบเป็นแพและก็สร้างโรงหนังไว้ในเรือ (นายหนังตะลุง) (กระปุกอมสินหมู. 2559)

รูปที่ 2.4 ภาพวาดลายเส้นโรงสีข้าวในอดีตของชุมชนคลองแดน
(ที่มา : ไปสเตอร์ภายในตลาดน้ำคลองแดน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุมชนคลองแดนยังมีจุดเด่นเรื่องสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น บ้านเรือนในชุมชนคลองแดนส่วนใหญ่เป็นบ้านที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และเปลี่ยนเจ้าของครอบครองไป 2-3 รุ่นแล้ว ส่วนหนึ่งคือร้านขายยาโบราณที่กระจายตัวอยู่รอบๆ แต่ปัจจุบันคงเหลือแต่ร้านหมอฮ้วน (ร้านศรีสุขโฮส) (รูปที่ 2.5) (เคลนิวิธ. 2559)

รูปที่ 2.5 ภาพวาดร้านยาศรีสุขโฮส (ที่มา : โปสเตอร์ภายในตลาดน้ำคลองแดน)

ส่วนสถาปัตยกรรมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ก็ยังคงความน่าสนใจศึกษาถึงรูปแบบของอาคารในยุค 50 ปีที่แล้วไม่ว่าจะเป็นโรงฉันทขนาดใหญ่ที่สวยงามด้วยแสงซึ่งส่องผ่านระเบียงไม้ระแนงตีทแยงสลับ ภายใต้หลังคาปั้นหยาดินเผาที่มุงด้วยกระเบื้องดินเผาแผ่นบางเฉียบจากเกาะยอ หรือศาลาคร่อมสะพานไม้ข้ามคลองของวัดคลองแดนอันเป็นทางเข้าหลักที่แสนสมณะ ที่เจ้าอาวาสสนใจเก็บไว้แทนการสร้างสะพานใหม่ให้รถยนต์วิ่งข้ามได้ตามที่มีผู้มีจิตศรัทธาอยากบริจาค (สุดจิต สนั่น ไหว. 2552)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนคลองแดนทำให้พบว่าด้วยลักษณะที่ตั้ง และวิถีชีวิตในอดีตของคนในชุมชนคลองแดน ส่งผลให้บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมีอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนพื้นถิ่นริมน้ำที่แตกต่างจากเรือนพื้นถิ่นริมน้ำในภาคอื่นๆ ทั้งลักษณะการวางผังเครื่องเรือน รูปแบบประตู ฝาผนัง และวัสดุที่ใช้ในการสร้างเรือน ทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน ให้มีลักษณะเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

2.2 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

หัวข้อนี้ประกอบด้วยเรื่อง 1. ความหมายของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น 2. ความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 ความหมายของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง รูปแบบของอาคารที่ช่างชาวบ้านสร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่น และเน้นเฉพาะอาคารประเภทที่พักอาศัยซึ่งมีลักษณะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะของวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และดินฟ้าอากาศที่ต่างกัน (วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์. 2530)

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สถาปัตยกรรมของชาวบ้าน และ หมายถึง เรือนพักอาศัยที่มีรูปแบบทางประเพณีนิยมที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนิยมสร้างสืบเนื่องกันมา และอาคารที่มีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากลักษณะทางประเพณีนิยม แต่เป็นอาคารที่สร้างขึ้นโดยชาวบ้านทั่วไป และได้คลี่คลายไปอย่างต่อเนื่องจากอาคารประเพณีนิยมดั้งเดิม อันถือเป็นสายของกระบวนการวิวัฒนาการที่เกิดขึ้นกับมิติของเวลาและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และแต่ละภูมิภาคหรือแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนถึงอาคารอื่นๆ นอกเหนือไปจากเรือนพักอาศัยแต่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการดำรงชีพของชาวบ้าน เช่น ยุ้งข้าว โรงเก็บของ โรงงานในหมู่บ้านอีกด้วย (วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์. 2530)

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ม.ป.ป : 18) ให้ความหมายโดยทั่วไปของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นว่า หมายถึง สิ่งก่อสร้างต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการของชุมชนนั้นๆ รูปแบบของสิ่งก่อสร้างคงจะพัฒนาไปจากรูปแบบเดิมโดยปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการพัฒนาเพื่อจะให้มีความเหมาะสมตัวขึ้นได้ อาคารบางหลังเป็นรูปแบบที่นำมาจากต่างถิ่น อีกทั้งช่างก่อสร้างและช่างฝีมือก็มาจากภายนอก ซึ่งโดยแท้จริงแล้วไม่อาจถือได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นโดยตรง แต่ก็ให้อิทธิพลต่อช่างหรือประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ นำไปใช้ผสมผสานกับรูปแบบของท้องถิ่น เกิดมีลักษณะใหม่ที่คลี่คลายไปจากรูปแบบเดิมไปอีก อิทธิพลของรูปแบบจากภายนอกจะมีมากหรือน้อยอยู่ที่ค่านิยมของประชาชนและรูปแบบที่สอดคล้องกับวิธีการก่อสร้าง และความสามารถในการดัดแปลงของช่างในท้องถิ่นนั้นอีกด้วย

คำว่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้น ย่อมหมายความว่าถึงสถาปัตยกรรมที่ถือกำเนิดขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชุมชนที่มีได้อยู่ในเมืองหลวง ส่วนใหญ่จะอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ อันเป็นชนบทที่ห่างไกลจากความเจริญทางวัฒนธรรม ดังเช่น สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของภาคอีสานอันกว้างใหญ่ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของทางภาคใต้ และสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของทางภาคเหนือ เป็นต้น อิทธิพลต่างๆ ที่หล่อหลอมให้ช่างหรือสถาปนิกพื้นบ้านแต่ละภูมิภาคเหล่านั้นได้สร้างสรรค์ผลงานออกมา ย่อมมีข้อแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งพอจำแนกถึงอิทธิพลเหล่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกได้คือ อิทธิพลทางสภาพภูมิประเทศ อิทธิพลทางเผ่าชน อิทธิพลทางความเชื่อและศาสนา
อิทธิพลทางสภาพเศรษฐกิจ อิทธิพลทางวัสดุและอุปกรณ์การก่อสร้าง (วิโรฒ ศรีสุใจ. 2543)

ดังนั้นในการวิจัยนี้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจึงหมายถึง บ้านอายุ 50 ปีขึ้นไปในชุมชนคลอง
แดนที่มีการสร้างขึ้นจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นตาม
สภาพแวดล้อม และสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองของความต้องการของชุมชนคลองแดน

2.2.2 ความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

แฟรงค์ ลอยด์ ไรท์ สถาปนิกผู้ยิ่งใหญ่กล่าวถึงถึงความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้น
ถิ่นว่า อาคารของชาวบ้านนั้นเกิดขึ้นจากการสนองตอบโดยตรงไปตรงมากับความต้องการที่
แท้จริงและเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และแสดงถึงความรู้สึกตลอดจนภูมิปัญญา
(วิวัฒน์ เตมียพันธ์.2530) Helen Marie Evan กล่าวว่า งานแบบพื้นถิ่นหรือพื้นบ้านนั้นเป็นงาน
ออกแบบเพื่อสนองประโยชน์ใช้สอย และการใช้งานในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน เป็นความงามที่
ตรงไปตรงมาไม่เสแสร้ง เพราะเป็นงานที่ออกแบบให้เคารพต่อประโยชน์ใช้สอยและวัสดุก่อสร้าง
(วิวัฒน์ เตมียพันธ์.2530) อีกทั้งเรือนพื้นถิ่นยังเป็นสถาปัตยกรรมที่นักมนุษยวิทยาเห็นว่าเป็น
แหล่งศูนย์กลางที่สะท้อนถึงเนื้อหาของวัฒนธรรมในแต่ละสังคมมนุษย์ได้เป็นอย่างดี (วิวัฒน์
เตมียพันธ์.2539)

งานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่ผูกพันกันเป็น
อันหนึ่งอันเดียวอย่างครบวงจร เราต้องศึกษาและสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่ให้
ความสัมพันธ์ร่วมให้ครบวงจรให้ได้จึงจะสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยได้สมบูรณ์ (อรศิริ ปาณินท์.
2539)

สถาปัตยกรรมพื้นบ้านคืองานสถาปัตยกรรมที่สนองประโยชน์ใช้สอย ภายใต้ภาวะการณ์
ของระบบนิเวศและวัฒนธรรมพื้นบ้านภายในพื้นที่หนึ่งๆในกระบวนการดำรงชีพของชุมชน ตาม
เงื่อนไขปัจจัยและภูมิปัญญาของชุมชนนั้นๆโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อก่อนการเข้ามาวัฒนธรรมและ
อารยธรรมแบบตะวันตกจากภายนอกหรือการเข้าผสมผสานของสายวัฒนธรรมแบบหลวง ซึ่ง
ได้รับต้นสายจากวัฒนธรรมอินเดียอย่างรุนแรง ฉะนั้นงานสถาปัตยกรรมพื้นบ้านจึงเป็นรากแก้ว
ดั้งเดิมส่วนหนึ่งทางภูมิปัญญาและประเพณีทางสถาปัตยกรรมของชุมชนพื้นบ้านนั้น (อนุวิทย์
เจริญศุภกุล.2539)

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
(ม.ป.ป. : 22) กล่าวถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นว่าบ้านชาวบ้านถือว่าเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำคัญประเภทหนึ่ง เพราะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตและมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ รูปลักษณะของบ้านแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นรวมทั้งคติความเชื่อ วัสดุก่อสร้างและอาชีพ รูปแบบของอาคารพักอาศัยเหล่านี้เกิดจากขีดจำกัดของวัสดุ เทคนิคก่อสร้างและช่างฝีมือ

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น พบว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนนั้นเกิดจากการออกแบบและก่อสร้างด้วยชาวบ้าน เพื่อสนองตอบต่อวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมของชุมชนคลองแดนในอดีต ด้วยวัสดุท้องถิ่น เทคนิคก่อสร้างจากภูมิปัญญาช่างฝีมือในท้องถิ่น ซึ่งยังไม่มีการศึกษาบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ และโฮมสเตย์ที่สร้างใหม่ภายในบริเวณชุมชน ดังนั้นจึงควรนำมาศึกษาเพื่อให้เกิดแนวทางในการปรับปรุงโฮมสเตย์ภายในชุมชนคลองแดน

2.3 อัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคใต้

อัตลักษณ์ (อ่านว่า อัด-ตะ-ลัก) ประกอบด้วยคำว่า อัด กับคำว่า ลักษณะ อัด มาจากคำว่า อุตต แปลว่า ตน ตัวเอง อัตลักษณ์ จึงแปลว่า ลักษณะของตนเอง ลักษณะของตัวเอง เป็นศัพท์ที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติให้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า character เป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นคุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่ง ซึ่งขยายต่อไปว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้น ที่ทำให้สิ่งนั้นโดดเด่นขึ้นมาหรือแตกต่างจากสิ่งอื่น (โชติกา ศรีประเสริฐ, 2554)

บ้านเรือนไทยทางตอนใต้ นับได้ว่าเป็นสังคมที่ลุ่มที่มีพื้นที่ทำนากว้างขวางที่สุด และที่สำคัญ คือ มีทางออกสู่ทะเลที่ไถ่ถิ่นอื่นไม่มีทำให้มีการผสมผสานไปตามถิ่นอาศัยและอิทธิพลการค้าและวัฒนธรรม การอยู่อาศัยมีทั้งที่การทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง และค้าขาย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไถ่ถิ่นนี้ต่างจากถิ่นอื่น คือ การมีทางออกสู่ทะเล ซึ่งมีนัยสำคัญหลายประการ คือ ประการแรก การเชื่อมโยงกับส่วนหมู่เกาะที่มีการรับเอาวัฒนธรรมระหว่างกันได้มากขึ้นกว่าถิ่นฐานที่ลึกเข้าไปในคาบสมุทร ประการที่สอง การเป็นเมืองท่าและเป็นศูนย์กลางการค้ามาแต่โบราณทำให้บ้านเรือนของบ้านเรือนถิ่นไถ่ตอนใต้มีความหลากหลาย เป็นย่าน เมือง แหล่งการค้า และอารยธรรมที่สำคัญของภูมิภาค ประการสุดท้าย การเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของโลก เมื่อมองการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของเรือนไทยภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง เรื่อยมาจนถึงเรือนมาเลย์ียงไปสู่หมู่เกาะโดยเฉพาะสุมาตราและชวาที่อยู่ติดกันแล้ว เราจะพบว่ามีการถ่ายทอด

รูปแบบระหว่างกันชัดเจน โดยมีการสอดแทรกของรูปแบบจีน อินเดีย ตะวันตก ออสโตรนีเซียนที่ก่อให้เกิดรูปแบบเฉพาะตัวมากขึ้น (ระวีวรรณ โอปารัตน์มณี. 2558)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับอัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคใต้ พบว่า ในการวิจัยนี้ ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนหมายถึง ลักษณะเฉพาะทางสถาปัตยกรรมภายในที่โดดเด่นและแตกต่างกับชุมชนอื่น ด้วยปัจจัยของทำเลที่ตั้ง และทะเลที่ล้อมรอบ ทำให้เป็นแหล่งการค้าที่สำคัญมาแต่โบราณ ซึ่งล้วนส่งผลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

2.4 การอนุรักษ์อาคารทางประวัติศาสตร์

หัวข้อนี้ประกอบด้วยประเด็นเรื่อง 1. ความหมายของการอนุรักษ์ 2. ความสำคัญของที่อยู่อาศัยดั้งเดิม 3. การสำรวจและเก็บข้อมูลการอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม 4. วิธีปฏิบัติในโครงการอนุรักษ์อาคารทางประวัติศาสตร์ 5. การซ่อมในแนวทางดั้งเดิม

2.4.1 ความหมายของการอนุรักษ์

ปัจจุบันนี้มนุษย์เริ่มตระหนักถึงคุณค่าของโบราณสถาน โดยเฉพาะสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงการก่อกำเนิดของอารยธรรม แสดงถึงความเป็นชาติพันธุ์และความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปะวิทยาการของมนุษย์ในอดีต อันมีค่าควรแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป โดยสถาปัตยกรรมเหล่านั้น นักอนุรักษ์มักใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ (สิทธิพร ภิรมย์ริน. 2547) 1. สุนทรียภาพ 2. การเป็นตัวแทน 3. หายาก 4. มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ 5. ส่งเสริมคุณค่าบริเวณข้างเคียง 6. มีความเป็นเลิศทางใดทางหนึ่ง 7. มีความสำคัญด้านวัฒนธรรม

การวิจัยนี้ใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากการที่สถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คือ เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากในอดีต ทำให้บริเวณชุมชนประกอบด้วยบ้านพื้นถิ่นประเภทเรือนไม้ค้าขายริมน้ำซึ่งพบเห็นได้ยากในภาคใต้ ทั้งยังส่งเสริมคุณค่าบริเวณข้างเคียงซึ่งปัจจุบันเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทตลาดน้ำ บ้านพื้นถิ่นช่วยส่งเสริมให้เกิดความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต รวมถึงการมีความสำคัญด้านวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต ซึ่งเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าที่ควรทำการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง อนุรักษ์ และรักษาบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การอนุรักษ์ที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมนั้น กรมศิลปากรได้ให้คำจำกัดความของการอนุรักษ์ไว้ว่า การดูแลรักษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้ ซึ่งหมายรวมถึงการป้องกัน การรักษา การสงวน การปฏิสังขรณ์ และการบูรณะด้วย (สัญญาชัย หมายมั่น. 2524) อาคารเก่าอันทรงคุณค่านั้นไม่ได้หมายถึงอาคารทางศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงสาธารณูปโภคของแหล่งชุมชนด้วย อาทิ ที่พักอาศัย วัง อนุเสาวรีย์ สุสาน เป็นต้น โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้ (สัญญาชัย หมายมั่น. 2524) 1. ซากอนุสรณ์สถาน คือ อนุสรณ์สถาน หรืออาคารที่หมดประโยชน์ใช้สอยเสื่อมสภาพแล้ว แต่มีคุณค่าทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ 2. อนุสรณ์สถานยังชีพ คือ อนุสรณ์สถาน หรืออาคารที่ยังมีประโยชน์ใช้สอยและยังคงลักษณะเดิมอยู่ โดยในการวิจัยนี้กรณีศึกษาบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนจัดอยู่ในประเภทอนุสรณ์สถานยังชีพ ที่ยังมีประโยชน์ใช้สอยและยังคงรูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของชุมชน ซึ่งควรดูแลรักษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้

2.4.2 การสำรวจและเก็บข้อมูลการอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม

การสำรวจชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมเป็นการสำรวจเชิงค้นพบผนวกกับการสำรวจเชิงประเมิน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในด้านต่างๆของชุมชนและพื้นที่โดยรอบ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายถึงสถานการณ์ประเด็น และปัญหาของการอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม สำหรับการเก็บข้อมูลนั้นจะเน้นวิธีการให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมให้ข้อมูล พร้อมทั้งช่วยตรวจสอบและประเมินเนื้อหาหลังจากที่การสำรวจเสร็จสิ้นแล้ว ถือได้ว่าเป็นการสำรวจแบบมีส่วนร่วมที่ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (ปริญญา ชูแก้ว. 2557) โดยข้อมูลหลักประกอบด้วย ด้านประวัติศาสตร์ จะศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิธีการเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ ด้านลักษณะทางสถาปัตยกรรม ศึกษาพัฒนาการของอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ด้านสภาพปัจจุบัน รูปแบบ วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง อายุ วิธีการเก็บข้อมูลใช้การถ่ายภาพ การสังเกต การสัมภาษณ์ ด้านความคิดเห็นด้านการพักอาศัย และการอนุรักษ์ชุมชนจะศึกษาถึงความคิดเห็นในด้านความพึงพอใจในการพักอาศัย และความสนใจในการอนุรักษ์อาคารบ้านเรือนที่มีคุณค่า วิธีการเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์

จากการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการสำรวจและเก็บข้อมูลชุมชนดั้งเดิม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่ออธิบายถึงสถานการณ์และประเด็นต่างๆที่ศึกษา ควรเน้นให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมพร้อมทั้งช่วยตรวจสอบและประเมินเนื้อหาหลังจากที่การสำรวจเสร็จ

สิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้หลักการสำรวจแบบมีส่วนร่วม(ปริญญา ชูแก้ว. 2557) มาเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลร่วมด้วย

2.4.3 แนวทางการอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม ด้วยวิธีการปฏิบัติแบบการฟื้นฟู (Rehabilitation) เพื่อรักษาส่วนของอาคารเก่าที่มีคุณค่าไว้โดยการทำความสะอาด การเสริมความแข็งแรง การเพิ่มเติมส่วนประกอบใหม่ หรือวิธีการอื่นๆที่คล้ายคลึงกันเพื่อประโยชน์ใช้สอยในปัจจุบัน วิธีการฟื้นฟูยังรวมถึงการรักษาอาคารเก่าให้มีอายุยืนยาวโดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาคารเดิมน้อยที่สุด โดยยึดหลักการวางแผนอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ ในการออกแบบสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมควรมีการกำหนดแนวทางในการออกแบบเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกลมกลืนกับลักษณะเฉพาะของเมืองประวัติศาสตร์ (ปริญญา ชูแก้ว. 2557) จากการศึกษาข้างต้น การวิจัยนี้เลือกใช้วิธีการปฏิบัติแบบการฟื้นฟู (Rehabilitation) เพื่อการรักษาส่วนของอาคารเก่าที่มีคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ไว้ และเปลี่ยนแปลงบางส่วนตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ใช้สอยในปัจจุบัน รวมถึงหลักในการวางแผนอนุรักษ์ด้วยออกแบบสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

2.4.4 การซ่อมแซมในแนวทางดั้งเดิม

การซ่อมแซมในแนวทางดั้งเดิมเป็นวิธีการดำเนินการกับอาคารหลังเดิมเพื่อบรรเทาหรือแก้ไขส่วนที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้ดีดั้งเดิมหรือดีกว่าเดิม อาจใช้คำว่า “ซ่อมแซม” เนื่องจากอาจมีการใช้วัสดุหรือองค์ประกอบใหม่เข้าไปแซมเพิ่ม การซ่อมด้วยวัสดุด้วยการยึดอายุวัสดุหรือเปลี่ยนวัสดุไปเลยก็มี ซึ่งแตกต่างกันตามลักษณะวัสดุ เช่น ไม้ หากซ่อมเล็กน้อยอาจเพียงทาสีทาสีน้ำมัน หรือปะซ่อมแซมส่วนที่ผุชำรุด ส่วนในกรณีที่เสียหายมากไม่สามารถซ่อมแซมได้ให้เปลี่ยนไม้แผ่นใหม่แทนไม้เดิม (ธาดา สุทธิธรรม. 2554) จากการศึกษาเรื่องการซ่อมแซมในแนวทางดั้งเดิมพบว่า เนื่องจากวัสดุดั้งเดิมที่จะนำมาซ่อมแซมหรือปรับปรุงโฮมสเตย์นั้นหาได้ยาก มีราคาแพง และบางอย่างไม่สามารถหาได้ในยุคปัจจุบัน การซ่อมแซมในแนวทางดั้งเดิมจึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่ควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

2.5 แนวคิดและหลักการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า

ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (2540) ได้ให้แนวทางในการอนุรักษ์ชุมชนพื้นถิ่นไว้ว่าจะต้องมีการอนุรักษ์ในสิ่งต่าง ๆ 4 ประการ คือ

1) อนุรักษ์มโนทัศน์ หมายถึง การอนุรักษ์แนวคิดของการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จะมีผลทำให้สภาพความเป็นอยู่เดิมๆ ต้องเปลี่ยนไปด้วย หากไม่มีแนวทางในการกำหนดแบบแผนการพัฒนาแล้ว การอนุรักษ์จะดำเนินการไม่ได้เลย การอนุรักษ์มโนทัศน์ จะทำได้โดยการให้การศึกษแก่คนในชุมชน และอาจหมายรวมถึงกิจกรรมที่ช่วยปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมที่อาศัยอยู่ ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถปรับแนวความคิดในการดำรงชีวิตสมัยใหม่ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตเดิมของตนได้

2) อนุรักษ์รูปแบบ คือการศึกษารูปแบบของสิ่งก่อสร้างในชุมชนอนุรักษ์อย่างละเอียด และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน การดัดแปลงต่อเติม สามารถทำได้ แต่ต้องให้สอดคล้องกับรูปแบบดั้งเดิม การบูรณปฏิสังขรณ์ จะต้องดำเนินการตามรูปแบบเดิม รวมทั้งวัสดุและฝีมือช่าง การอนุรักษ์รูปแบบนี้ เพื่อให้มีการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาหรือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น”เพื่อเก็บรักษารวบรวมและให้มีการศึกษางานช่างเพื่อให้คงไว้ซึ่งลักษณะรูปแบบของสิ่งก่อสร้างเดิมในชุมชน

3) อนุรักษ์ฝีมือช่าง งานช่างฝีมือมักถูกละเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานช่างปูน ช่างไม้ ซึ่งสำคัญมากในงานสถาปัตยกรรมของไทย การอนุรักษ์งานช่างฝีมือนี้ รวมถึงเครื่องมือเครื่องไม้ที่ใช้ด้วย ซึ่งต้องเหมือนของเดิมเพื่อให้ได้รูปลักษณะเดียวกัน การอนุรักษ์งานช่าง ทำได้โดยการฝึกอบรมช่างรุ่นใหม่ โดยให้สังเกตและฝึกฝนตามช่างฝีมือที่ได้รับการฝึกฝนมาแต่โบราณ ในประเทศไทย น่าจะได้มีการตั้งโรงเรียนช่างสิบหมู่ขึ้น และควรมีการจัดประกวดฝีมือช่างเพื่อพัฒนาฝีมือและสร้างความภาคภูมิใจให้กับช่างฝีมือด้วย

4) อนุรักษ์วัสดุ การพิจารณาการใช้วัสดุในงานอนุรักษ์ มักจะถูกชะเลย ทำให้เกิดความขัดแย้ง ความไม่กลมกลืน นอกจากนั้น บางส่วนยังเป็นตัวเร่งให้วัสดุเดิมที่มีอยู่เสื่อมสภาพเร็วขึ้น การใช้วัสดุ ไม่ใช่คำนึงแค่พื้นผิวเหมือนของเดิมเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติด้วย เช่นการใช้ปูนฉาบสมัยใหม่ จะไม่เหมาะสมกับการฉาบผนังที่เป็นอิฐเก่า เนื่องจากปูนฉาบสมัยใหม่จะมีความแกร่งกว่าอิฐมาก ทำให้เกิดรอยแยกในการก่อ หรือการใช้ไม้ที่อบไม่แห้ง ก็จะทำให้ไม้เสียกำลังวัสดุ ดังนั้นจึงควรให้มีการส่งเสริมการผลิตขึ้นมาใหม่ และควรพิจารณาในแง่ของ การตลาดด้วย เพราะวัสดุแบบเก่าคงขายได้ไม่มาก จึงควรให้หน่วยงานของรัฐบาล เช่นสถาบันการศึกษา เป็นผู้ดำเนินการศึกษาวิจัย และทดลองผลิตวัสดุต่างๆ เหล่านี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์ชุมชนพื้นถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดอนุรักษ์รูปแบบ โดยมีการศึกษารูปแบบของสิ่งก่อสร้างดั้งเดิมอย่างละเอียด การดัดแปลงต่อเติมสามารถทำได้ แต่ต้องให้สอดคล้องกับรูปแบบดั้งเดิม

2.6 กรอบแนวคิด Vernacular as Process and Product

กรอบแนวคิด Vernacular as Process and product มาจากรายงานเบื้องต้นเรื่องลักษณะของสภาพแวดล้อมแบบดั้งเดิม (Rapoport, 1983) ซึ่งกล่าวถึงเรื่องการจัดถิ่นฐานตามธรรมชาติเป็นการออกแบบพื้นถิ่น โดยกรอบการทำงานนี้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาการจัดถิ่นฐานที่เกิดขึ้นเอง โดยมีการพิจารณาระบบการ ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ลักษณะของสภาพแวดล้อมแบบดั้งเดิมถูกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะกระบวนการดำเนินงาน และลักษณะสิ่งก่อสร้างขึ้น (รูปที่ 2.6) (Carl V. Patton. 1988)

Process Characteristics	Product Characteristics
1. Identity of designers	1. Degree of cultural and place specificity
2. Intentions of designers	2. Specific models, plan forms, and morphologies
3. Anonymity of designers	3. Nature of relationships among elements and the underlying rules
4. Reliance on a model with variations	4. Presence of specific formal qualities
5. Presence of a single model	5. Use of specific materials, textures, and colors
6. Extent of sharing of model	6. Nature of relation to landscape
7. Nature of underlying schemata	7. Effectiveness of response to climate
8. Consistency of use of a single model for different parts of the house-settlement system	8. Efficiency in use of resources
9. Relationships among models used in different environments	9. Complexity due to place specificity
10. Specifics of the choice model of design	10. Complexity due to the use of a single model with variations
11. Congruence of the choice model with ideals of users	11. Clarity of the environment due to the order expressed by the model used
12. Degree of congruence between environment and culture-life style	12. Open-endedness allowing changes
13. Use of implicit vs. explicit design criteria	13. Presence of "stable equilibrium" vs. the "unstable equilibrium" of high style
14. Degree of self-consciousness of the design process	14. Complexity due to variations over time
15. Degree of constancy vs. change of the basic model	15. Open-endedness regarding activities
16. Form of temporal change	16. Degree of multisensory qualities of environment
17. Extent of sharing of knowledge about design and construction	17. Degree of differentiation of settings
	18. Effectiveness of environment as a setting for life style and activity systems
	19. Ability of settings to communicate effectively to users
	20. Relative importance of semifixed features vs. fixed feature elements

รูปที่ 2.6 กรอบแนวคิด Vernacular as Process and product (Spontaneous Shelter. 1988.

[Online]. Available : http://www.temple.edu/tempress/titles/525_reg.html

(วันที่สืบค้นข้อมูล : 16 กรกฎาคม 2560).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษากรอบแนวคิด Vernacul as Process and product ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการทำงานนี้ในการพิจารณาการตั้งถิ่นฐานของชุมชนคลองแดน โดยมีการพิจารณากระบวนการลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ลักษณะของสภาพแวดล้อมแบบดั้งเดิม ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1. บทความเรื่องชุมชนวิถีพุทธคลองแดน 2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรักษารูปแบบเรือนพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน 3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการออกแบบโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

2.7.1 บทความเรื่องการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน

บทความเรื่องการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน โดย จเร สุวรรณชาติ และปริญญา ชูแก้ว ในปี พ.ศ. 2557 (จเร สุวรรณชาติ และ ปริญญา ชูแก้ว, 2557) เป็นบทความที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการใช้โครงการวิจัยเป็นองค์ความรู้ในการฟื้นฟูชุมชนคลองแดน โดยมีการเก็บสำรวจข้อมูลชุมชนด้วยการลงพื้นที่สำรวจจำนวนที่อยู่อาศัยที่เหลืออยู่ จัดทำแผนผังที่อยู่อาศัยในชุมชน และสัมภาษณ์โดยใช้วิธีเดินพบปะพูดคุย และจัดให้มีการประชุมภายในชุมชนประจำสัปดาห์โดยให้ชาวบ้านเข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อเก็บข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ของชุมชนคลองแดน เรื่องขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อต่างๆ คติความเชื่อด้านการปลูกเรือน องค์ความรู้เรื่องรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานฟื้นฟูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาเป็นสามระยะ โดยยึดหลักแนวทางกฎบัตรบูรณา และทฤษฎีผู้ความยั่งยืน (วารสารเมืองโบราณ, 2556)

ผลจากการดำเนินการพบว่าสามารถอธิบายให้ชาวบ้านและภาคีเข้าใจถึงความหมายเชิงคุณค่าของมรดกในท้องถิ่นได้ และชาวบ้านยังให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน

จากการทบทวนบทความเรื่องนี่สิ่งที่ได้มาเป็นแนวทางคือ การเก็บข้อมูลโดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม ทั้งจากการพบปะพูดคุย อธิบายวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้คนในชุมชนให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์บ้านพื้นถิ่นของตน วิธีการเก็บข้อมูลโดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมทำให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรักษารูปแบบเรือนพื้นดินในยุคปัจจุบัน

จากการสืบค้นพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักษารูปแบบเรือนพื้นดินในยุคปัจจุบัน คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง การปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็น “โฮมสเตย์” ของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลายโพพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โดยนราธิป ผลบุญยรักษ์ ในปี พ.ศ. 2547 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบในการปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็นโฮมสเตย์ของชมรมของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลายโพพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (นราธิป ผลบุญยรักษ์. 2547)

ผลการวิจัยพบว่าจากการสำรวจการปรับที่อยู่อาศัยเดิมของกลุ่มชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลายโพพาง จากจำนวน 19 หลังคาเรือน ไม่ปรับที่อยู่อาศัยเดิมจำนวน 14 หลังคาเรือน ส่วนอีก 5 หลังคาเรือน มีการปรับที่อยู่อาศัยเดิมในส่วนของห้องน้ำ และส่วนห้องครัว

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้สิ่งที่ได้นำมาเป็นแนวทางคือ แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ ให้ตอบสนองกับความต้องการของเจ้าของโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยว โดยเน้นปรับปรุงพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น พื้นที่ห้องน้ำ และห้องครัว

2.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการออกแบบโฮมสเตย์บ้านพื้นดิน

จากการสืบค้นพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโฮมสเตย์บ้านพื้นดิน คือ รายงานการวิจัยเรื่องโครงการรูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม โดย วินัย หมั่นคติธรรม ในปี พ.ศ. 2554 เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงโฮมสเตย์ในจังหวัดสมุทรสงครามให้มีอัตลักษณ์ของตนเอง มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ รวมถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบ (วินัย หมั่นคติธรรม. 2554)

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นดินในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม มีด้วยกัน 2 แบบ แบบแรกคือแบบเรือนไทยที่มีลักษณะหลังคาทรงสูงแบบพู่ระหง แบบที่สองเป็นหลังคามนิลาทรงเตี้ย เมื่อศึกษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมของของอาคารที่พักแบบโฮมสเตย์ภายในจังหวัดสามารถจัดกลุ่มของโฮมสเตย์ได้ เป็น 6 กลุ่ม โดยมีกลุ่มเรือนสมัยใหม่มากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มเรือนพื้นบ้าน กลุ่มเรือนไทยที่มีการดัดแปลง กลุ่มเรือนไทย กลุ่มเรือนแถว และกลุ่มเรือนพิเศษตามลำดับ สำหรับประเด็นของสาเหตุที่ก่อให้เกิดของการเปลี่ยนแปลงตัวเรือน มาจากเหตุผลหลัก 6 ประการ ได้แก่ 1) สาเหตุจากการมุ่งพึ่งและเสื่อมสลายของวัสดุ 2) จากการขาดความรู้ทางด้านการอนุรักษ์และขาดผู้ให้คำแนะนำวิธีการดูแลรักษา 3) จากการอพยพย้ายถิ่นฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) จากการขาดแคลนช่างฝีมือ 5) จากการราคาวัสดุมีราคาแพง และ 6) จากค่านิยมที่ต้องการมีบ้าน สมัยใหม่แบบคอนกรีตเสริมเหล็ก

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้สิ่งที่ได้นำมาเป็นแนวทางคือ ได้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการจำแนกประเด็นของสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นที่ดินที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นที่ดินในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การรวบรวมข้อมูลที่ทำการศึกษา การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมให้เป็นโฮมสเตย์ที่มีการอนุรักษ์ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ออกแบบและปรับปรุงการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลประกอบด้วย 7 ขั้นตอนได้ดังนี้ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือและอุปกรณ์
1. ศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน, การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน,	คอมพิวเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือและอุปกรณ์
	การอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาและจัดทำโครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน, ตลาดน้ำคลองแดน	
2. สํารวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นเดิมและบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนเบื้องต้น	บ้านพื้นถิ่นที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมมากที่สุด บริเวณตลาดน้ำคลองแดน จำนวน 8 หลัง และบ้านพื้นถิ่นบริเวณตลาดน้ำคลองแดน ที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนจำนวน 4 หลัง	กล้องถ่ายภาพ สมุดบันทึก
3. สํารวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นเดิม ในชุมชนคลองแดน	บ้านพื้นถิ่นที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมมากที่สุด บริเวณตลาดน้ำคลองแดน จำนวน 8 หลัง	แบบสำรวจและสังเกต (ภาคผนวก ก) กล้องถ่ายภาพ สมุดบันทึก
4. สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำคลองแดนเรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ชุมชนคลองแดน	เจ้าของบ้านพื้นถิ่นจำนวน 8 คน ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่นจำนวน 5 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไปจำนวน 10 คน	แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ข) กล้องถ่ายภาพ และสมุดบันทึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือและอุปกรณ์
5. สสำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน	บ้านพื้นถิ่นบริเวณตลาดน้ำคลองแดน ที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน จำนวน 4 หลัง	แบบสำรวจและสังเกต (ภาคผนวก ก) กล้องถ่ายภาพ สมุดบันทึก
6. สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำคลองแดน เรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ชุมชนคลองแดน	เจ้าของโฮมสเตย์ 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไปจำนวน 10 คน	แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น (ภาคผนวก ข) กล้องถ่ายภาพ และสมุดบันทึก
7. สัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนคลองแดนเกี่ยวกับการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนชุมชนคลองแดน	เจ้าของโฮมสเตย์ 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไปจำนวน 10 คน	แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น (ภาคผนวก ค) กล้องถ่ายภาพ สมุดบันทึก และทัศนียภาพ

3.2.1 ศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากเอกสาร รายงานการวิจัย และบทความเรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน โดยพิจารณาจากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และรูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ คลองแดนในความทรงจำจากเว็บไซต์

<http://oknation.nationtv.tv/blog/piggybankpig/2016/12/03/entry-1>, คลองแดน-ระโนด-บ้าน

พรุสามตลาด "สงขลามาหาสนุกจากเว็บไซต์ <http://www.dailynews.co.th/article/519835>, เกี่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุมชนวิถีพุทธ ตลาดริมน้ำคลองแดน “สามคลอง สองจังหวัดจากเว็บไซต์

<http://www.amazingthaitour.com>, การปรับปรุงพื้นที่ชุมชนวิถีพุทธคลองแดนจากเว็บไซต์

[http://www.muangboranjournal.com/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&articleid=442.](http://www.muangboranjournal.com/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&articleid=442), ตลาดน้ำ วิถีพุทธคลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลาจากเว็บไซต์

<http://www.songkhlaportal.com/forums/b70/t20542/>. ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาเอกสาร และเว็บไซต์ด้วยตัวเองในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 ระยะเวลา 1 เดือน

3.2.2 สสำรวจและสังเกตลักษณะสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนเบื้องต้น

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสำรวจด้วยการถ่ายภาพ และจดบันทึก ในวันจันทร์ที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-17.30 น. เป็นเวลา 9 ชั่วโมง 30 นาที โดยสำรวจบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมจำนวน 8 หลัง และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์จำนวน 4 หลัง (รูปที่ 3.1) วันที่ผู้วิจัยเลือกสำรวจและสังเกตเป็นวันที่ตลาดน้ำคลองแดนไม่เปิดให้บริการ จึงทำให้สามารถสำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นได้สะดวก เนื่องจากไม่มีผู้คนพลุกพล่าน

รูปที่ 3.1 ภาพจากการสำรวจและสังเกตลักษณะสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมและบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 สํารวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นดินเดิมในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสํารวจ สังเกต และถ่ายภาพลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายในบ้านพื้นดินเดิมอย่างละเอียด โดยใช้แบบสํารวจและสังเกต (ภาคผนวก ก) และจดบันทึกเพื่อนํามาเป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับโฮมสเตย์บ้านพื้นดินเดิมในชุมชนคลองแดน ด้านการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายใน การเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซม รวมทั้งข้อดีและสิ่งที่ควรปรับปรุง โดยสํารวจบ้านพื้นดินดั้งเดิมจำนวน 8 หลัง โดยผู้วิจัยเริ่มสํารวจในวันพุธที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2557 โดยแต่ละครั้งจะเริ่มสัมภาษณ์เวลา 9.00-17.30 น. ใช้เวลาแต่ละหลังประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดในเวลา 4 เดือน โดยแต่ละครั้งระยะเวลาห่างกันประมาณ 1 เดือน (รูปที่ 3.2)

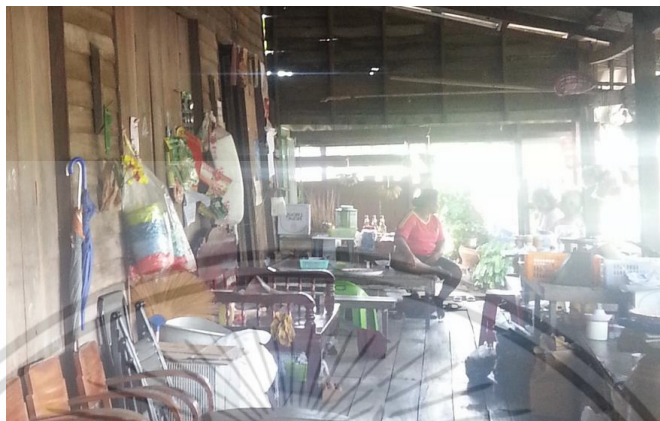
รูปที่ 3.2 ภาพจากการสํารวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นดินเดิมในชุมชนคลองแดน

3.2.4 สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นดินและคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำคลองแดน

ผู้วิจัยสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นดิน 8 คน ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นดิน 5 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป 10 คน สัมภาษณ์รวมทั้งหมด 23 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ข) ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะดั้งเดิมทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นดินเดิมในชุมชนคลองแดน โดยสอบถามเรื่องลักษณะดั้งเดิมของหลังคา พื้น ผนัง ประตู หน้าต่าง และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง แหล่งที่มาของวัสดุ วิธีการก่อสร้าง การสรรหาช่างฝีมือ และเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นดินเดิมในชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน สาเหตุในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม การเลือกใช้วัสดุ รวมถึงการหาช่างฝีมือในการปรับปรุงซ่อมแซมและวิธีการรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในวันศุกร์ที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2557 โดยแต่ละครั้งจะเริ่มสัมภาษณ์เวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.00-17.30 น. ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 30 นาที โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดในเวลา 1 เดือน (รูปที่ 3.3)

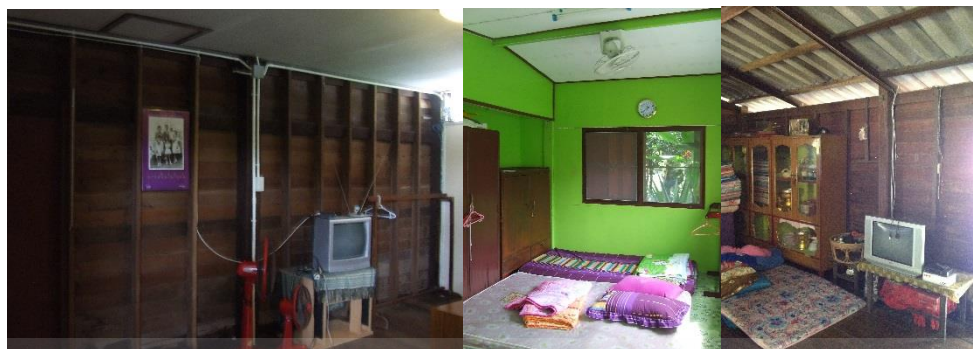

รูปที่ 3.3 ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน

3.2.5 สํารวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสํารวจ สังเกต และถ่ายภาพลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนอย่างละเอียด โดยใช้แบบสํารวจและสังเกต (ภาคผนวก ก) และจัดบันทึกเพื่อนํามาเป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับบ้านพื้นถิ่นแบบดั้งเดิมในชุมชนคลองแดน ด้านการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายใน การเลือกวัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซม รวมทั้งข้อดีและสิ่งที่ควรปรับปรุง โดยสํารวจบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์จำนวน 4 หลัง โดยผู้วิจัยเริ่มสํารวจในวันพุธที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2557 โดยแต่ละครั้งจะเริ่มสัมภาษณ์เวลา 9.00-17.30 น. ใช้เวลาแต่ละหลังประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดในเวลา 4 เดือน โดยแต่ละครั้งระยะเวลาห่างกันประมาณ 1 เดือน (รูปที่ 3.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.4 ภาพจากการสำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

3.2.6 สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำ คลองแดน

ผู้วิจัยสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ข) ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะดั้งเดิมทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน โดยสอบถามเรื่องลักษณะดั้งเดิมของหลังคา พื้นผนัง ประตู หน้าต่าง และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง แหล่งที่มาของวัสดุ วิธีการก่อสร้าง การสรรหาช่างฝีมือ และเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน สาเหตุในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม การเลือกใช้วัสดุ รวมถึงการหาช่างฝีมือในการปรับปรุงซ่อมแซมและวิธีการรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในวันศุกร์ที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2557 โดยแต่ละครั้งจะเริ่มสัมภาษณ์เวลา 9.00-17.30 น. ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 30 นาที โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดในเวลา 1 เดือน (รูปที่ 3.5)

รูปที่ 3.5 ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.7 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน โฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นใน ชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ เจ้าของโฮมสเตย์ 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชน
คลองแดน 25 ปีขึ้นไป 10 คน โดยใช้ทัศนียภาพประกอบแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น (ภาคผนวก
ค) ในเรื่องแนวทางการปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้าน
พื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในวันเสาร์ที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 10.30-
16.30 น. ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 15 นาที ที่บริเวณตลาดน้ำคลองแดน

3. 3 เอกสารที่ศึกษา, กรณีศึกษา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่
เลือกแบบเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย เอกสารที่ศึกษา ได้แก่ เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้น
ถิ่นในชุมชนคลองแดน กรณีศึกษา ได้แก่ บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนที่มีอายุบ้าน 50 ปีขึ้นไป
และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มเจ้าของบ้านพื้นถิ่น หรือลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น กลุ่ม
เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น กลุ่มคนในชุมชนคลองแดนที่อาศัยอยู่ในคลองแดน 25 ปีขึ้นไป ซึ่งใน
แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 เอกสารที่ศึกษา

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านโดยพิจารณาจากเนื้อหาที่
เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และรูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นของชุมชน
คลองแดนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ คลองแดนในความทรงจำจากเว็บไซต์

<http://oknation.nationtv.tv/blog/piggybankpig/2016/12/03/entry-1>, คลองแดน-ระโนด-บ้าน

พรุ สามตลาด "สงขลามหาสนุกจากเว็บไซต์ <http://www.dailynews.co.th/article/519835>, เทียว

ชุมชนวิถีพุทธ ตลาดริมน้ำคลองแดน “สามคลอง สองจังหวัดจากเว็บไซต์

<http://www.amazingthaitour.com>, การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดนจากเว็บไซต์

<http://www.muangboranjourn.com/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&articid=444>. และตลาดน้ำ วิถีพุทธคลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลาจากเว็บไซต์

<http://www.songkhlaportal.com/forums/b70/t20542/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 บ้านพื้นถิ่น

ในการวิจัยนี้มีกรณีศึกษา คือ บ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมในชุมชนคลองแดน จำนวน 8 หลัง และ บ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ จำนวน 4 หลัง ผู้วิจัยคัดเลือกโดยพิจารณาจากอายุของบ้านที่มีอายุบ้าน 50 ปีขึ้นไป และมีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในที่มีความเป็นพื้นถิ่นดั้งเดิมมากที่สุดเป็นหลัก

3.3.3 กลุ่มเจ้าของบ้านพื้นถิ่น

ประชากร คือ เจ้าของบ้านพื้นถิ่น หรือลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จากจำนวนเจ้าของบ้านพื้นถิ่นประมาณ 20 หลังคาเรือน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลอย่างเจาะจง จากเจ้าของบ้านพื้นถิ่นที่อาศัยในบ้านพื้นถิ่นอายุบ้าน 50 ปีขึ้นไป 8 คน จากบ้านพื้นถิ่นจำนวน 8 หลัง และลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น 5 คน เพื่อการเก็บข้อมูลลักษณะดั้งเดิมทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

3.4 กลุ่มเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น

ประชากร คือ เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จากจำนวนเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นประมาณ 7 หลังคาเรือน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลอย่างเจาะจงจากคนที่นำบ้านพื้นถิ่นมาปรับปรุงใช้เป็นโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 4 คน จากโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น 4 หลัง เพื่อเก็บข้อมูลในด้านการเปลี่ยนแปลง ทั้งในส่วนของพื้นที่ใช้สอย วัสดุที่นำมาใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซม รวมถึงการเลือกรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และในการประเมินความคิดเห็นต่อทัศนียภาพการออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น จำนวน 4 คน เพื่อการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการออกแบบ

3.3.5 กลุ่มคนในชุมชนคลองแดน

ประชากร คือ คนในชุมชนคลองแดนจำนวน 485 คน จากจำนวน 243 หลังคาเรือน (ที่ทำการปกครองอำเภอระโนด. 2558) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลอย่างเจาะจงจากกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน เพื่อเก็บข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ความต้องการต่อลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมในยุคปัจจุบัน และในการประเมินความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเห็นต่อทัศนียภาพการออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน เพื่อการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการออกแบบ

3. 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด ได้แก่ 1. แบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน 2. แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน 3. ทัศนียภาพการออกแบบขั้นต้นสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน 4. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนเกี่ยวกับออกแบบโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับชุมชนคลองแดน โดยเครื่องมือมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 . แบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยออกแบบแบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพทั้งภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดมีความยาว 3 หน้า (ภาคผนวก ก) ประกอบด้วยแบบสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบ้านพื้นถิ่น ประกอบด้วย ชื่อเจ้าของบ้าน สถานที่ตั้ง อายุบ้านพื้นถิ่น วันและเวลาที่สังเกต

ส่วนที่ 2 ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม ประกอบด้วย ลักษณะและวัสดุของหลังคา ผนัง ประตู หน้าต่าง พื้น ห้องครัว ห้องนอน และห้องน้ำ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุบ้านพื้นถิ่นแบบดั้งเดิม ซึ่งนำไปใช้เปรียบเทียบกับลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 ลักษณะการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่น แนวความคิดการเลือกใช้วัสดุรูปแบบในการเปลี่ยนแปลงบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย รูปแบบและวัสดุของหลังคา ผนัง ประตู หน้าต่าง พื้น โถง ห้องครัว ห้องนอน ห้องน้ำ

3.4.2 แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยออกแบบแบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด มีความยาวจำนวน 2 หน้า (ภาคผนวก ข) ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อ เพศ อายุ และลักษณะการปรับที่อยู่อาศัยเดิม

ส่วนที่ 2 ลักษณะดั้งเดิมทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน โดยสอบถามเรื่องลักษณะดั้งเดิมของหลังคา พื้น ผนัง ประตู หน้าต่าง และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ลักษณะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของห้องน้ำ ห้องนอน ห้องครัว และโถงหน้าบ้าน ส่วนใดหรือบริเวณใดในบ้านที่ได้รับการรักษาให้คงรูปแบบดั้งเดิม ความคิดเห็นต่อส่วนที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงแล้วแต่สามารถนำกลับมาใช้ในรูปแบบดั้งเดิมได้ ลักษณะรูปแบบการต่อเติมที่เลือกใช้ ปัญหาที่พบระหว่างการปรับที่อยู่อาศัยเดิม การเลือกใช้วัสดุในการต่อเติม และแหล่งที่มาของวัสดุดั้งเดิม วิธีการซ่อมแซม และวิธีการรักษารูปแบบดั้งเดิม

3.4.3 ทัศนียภาพการออกแบบขั้นต้นสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร สังเกต และสัมภาษณ์ มาประมวลเป็นแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน เพื่อนำมาออกแบบขั้นต้นและนำเสนอเป็นทัศนียภาพของห้องโถง ห้องครัว ห้องน้ำ และห้องนอน ประกอบการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนคลองแดน เพื่อใช้ประเมินผลการออกแบบว่ามีความเหมาะสมต่อชุมชนและตรงตามความต้องการของเจ้าของโฮมสเตย์หรือไม่ (รูปที่ 3.6)

รูปที่ 3.6 ทักษะภาพประกอบการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน

3.4.4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนเกี่ยวกับออกแบบโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยออกแบบแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด มีความยาว 6 หน้า (ภาคผนวก ค) สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อ เพศ อายุ และสถานะของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบทัศนียภาพของพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนภายในโฮมสเตย์ โดยสอบถามเรื่องความคิดเห็นต่อรูปแบบทัศนียภาพห้องโถง ห้องครัว ห้องน้ำ และห้องนอนว่ามีความเหมาะสมกับโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นหรือไม่ สิ่งที่ชื่นชอบต่อทัศนียภาพการปรับปรุงห้องโถง ห้องครัว ห้องน้ำ และห้องนอน และสิ่งที่ควรปรับปรุงในทัศนียภาพห้องโถง ห้องครัว ห้องน้ำ และห้องนอน และควรปรับปรุงอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. 5 ประเด็นที่ศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

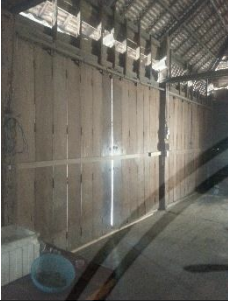
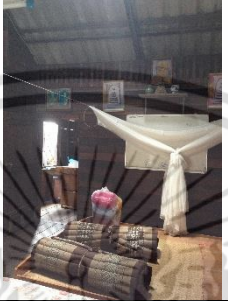

ผู้วิจัยนำประเด็นที่ทำการศึกษาและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาสรุปเป็นประเด็นหลักได้ ดังนี้(ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 แสดงประเด็นที่ทำการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล	ศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	สำรวจและสังเกตบ้านพื้นถิ่น, โฮมสเตย์ บ้านพื้นถิ่น	สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น และลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น	สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์	สัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดน	วิธีวิเคราะห์	
						วิเคราะห์เนื้อหา	วิเคราะห์เปรียบเทียบ
ประเด็นที่ศึกษา							
ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม	รูปแบบบ้านพื้นถิ่น						
ภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน							
เรือนไม้เดี่ยว	เรือนแถวไม้เดี่ยว		เรือนแถวไม้				
							
หลังคา	ผนัง		ประตู				
							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล ประเด็นที่ศึกษา	ศึกษาเอกสาร และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องบ้านพื้นดิน ในชุมชนคลอง แดน	สำรวจและ สังเกตบ้านพื้น ดิน, โฮมสเตย์ บ้านพื้นดิน	สัมภาษณ์ เจ้าของบ้าน พื้นดิน และ ลูกหลาน เจ้าของบ้าน พื้นดิน	สัมภาษณ์ เจ้าของโฮมส เตย์	สัมภาษณ์ คนใน ชุมชน คลองแดน	วิธีวิเคราะห์	
						วิเคราะห์ เนื้อหา	วิเคราะห์ เปรียบเทียบ
โถง		ห้องนอน			ห้องครัว		
							
		ห้องน้ำ					
							
รูปแบบทาง สถาปัตยกรรม ภายในดั้งเดิมที่มี อยู่ในปัจจุบัน		●	●	●	●	✓	✓
		ห้องโถง					
							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล ประเด็นที่ศึกษา	ศึกษาเอกสาร และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องบ้านพื้นดิน ในชุมชนคลอง แดน	สำรวจและ สังเกตบ้านพื้น ดิน, โฮมสเตย์ บ้านพื้นดิน	สัมภาษณ์ เจ้าของบ้าน พื้นดิน และ ลูกหลาน เจ้าของบ้าน พื้นดิน	สัมภาษณ์ เจ้าของโฮมส เตย์	สัมภาษณ์ คนใน ชุมชน คลองแดน	วิธีวิเคราะห์	
						วิเคราะห์ เนื้อหา	วิเคราะห์ เปรียบเทียบ
ห้องนอน							
							
ห้องครัว							
							
ห้องน้ำ							
							
ประวัติความ เป็นมา สถานที่ตั้ง บ้านพื้นดิน และ โฮมสเตย์บ้านพื้น ดินในชุมชนคลอง แดน	•	•	•	•	•	✓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	สำรวจและสังเกตบ้านพื้นถิ่น, โฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น	สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น และลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น	สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์	สัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดน	วิธีวิเคราะห์	
						วิเคราะห์เนื้อหา	วิเคราะห์เปรียบเทียบ
ประเด็นที่ศึกษา							
ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในปัจจุบัน		●	●	●	●	✓	✓
							
ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม		●	●	●	●	✓	✓
							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	สำรวจและสังเกตบ้านพื้นถิ่น, โฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น	สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น และลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น	สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์	สัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดน	วิธีวิเคราะห์	
						วิเคราะห์เนื้อหา	วิเคราะห์เปรียบเทียบ
ประเด็นที่ศึกษา							
แนวความคิดในการเลือกใช้วัสดุเพื่อรักษากันแบบดั้งเดิม		●	●	●	●	✓	✓
							
ปัญหาในการปรับที่อยู่อาศัยเดิม			●	●	●	✓	
วิธีการหาวัสดุดั้งเดิม วิธีการซ่อมแซม การรักษารูปแบบดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในปัจจุบัน			●	●	●	✓	✓
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เพศ อายุ			●	●	●	✓	
ความคิดเห็นต่อทัศนียภาพการปรับปรุงโฮมสเตย์			●	●	●	✓	

หมายเหตุ : ● คือ เก็บข้อมูลประเด็นดังกล่าว ✓ คือ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. 6 การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของบ้านพื้นถิ่น ด้วยการสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนดั้งเดิมในชุมชน แต่เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวมีอายุมาก ผู้วิจัยจึงตรวจสอบข้อมูลนี้ด้วยการสอบถามจากบุตรหลานของเจ้าของบ้านและคนดั้งเดิมในชุมชนด้วยคำถามเดียวกัน พบว่าบุตรหลานให้คำตอบที่ตรงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากบุตรหลานมาจากการบอกเล่าเรื่องราวจากปู่ย่าตายายสู่รุ่นลูกหลาน

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของบ้านพื้นถิ่น ด้วยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน ทั้งจากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์, การสังเกต และสัมภาษณ์ร่วมด้วย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นารรายงานผลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผลจากการสำรวจ และสังเกตสภาพปัจจุบันภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผลจากการสำรวจ และสังเกตสภาพปัจจุบันภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผลจากการสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น เจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชน ที่ได้จากการเปรียบเทียบลักษณะการปรับปรุงและการซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมและลักษณะการปรับปรุงซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผลการวิจัยถูกนำมาจัดเรียงเป็น 1. ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน 2. วิธีการรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน 3. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชนต้องการ 4. ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน 5. ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนที่มีต่อทัศนียภาพการออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

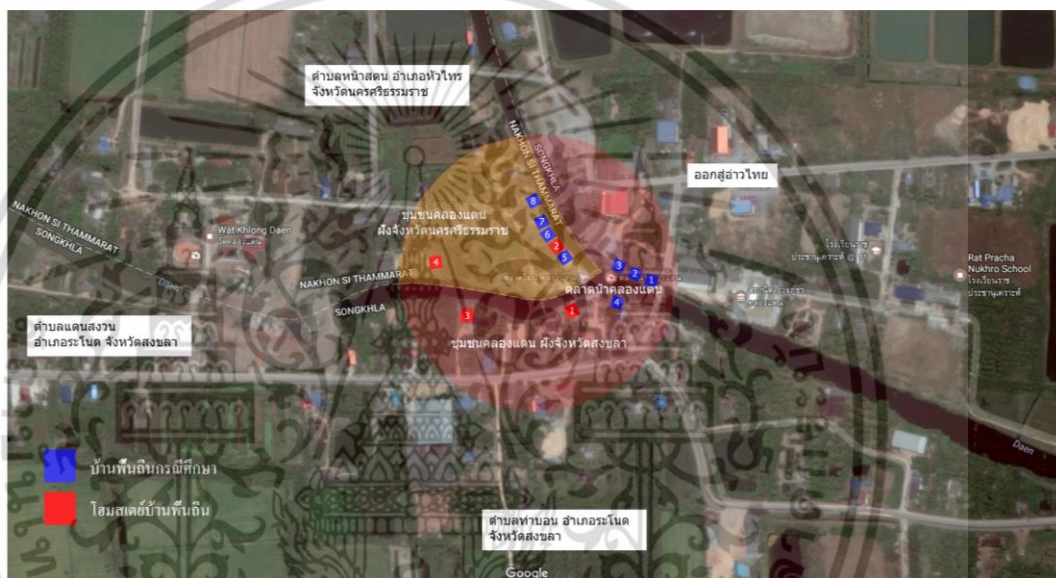
4.1 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน

ผลจากการศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่น การสำรวจและสังเกตบ้านพื้นถิ่น และโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ประกอบด้วย 1. สถานที่ตั้งบ้านพื้นถิ่น และโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน 2. ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน 3. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน 4. ลักษณะโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา 5. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน

4.1.1 สถานที่ตั้งบ้านพื้นถิ่น และโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

บ้านพื้นถิ่น และโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ปัจจุบันตั้งอยู่โดยรอบบริเวณตลาดน้ำคลองแดน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ และประวัติศาสตร์ของวิถีชีวิต เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้คนในอดีต ซึ่งเป็นจุดต่อเรือและสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้าที่มีความสำคัญมากในอดีต ด้วยลักษณะเด่นด้านทำเลที่ตั้ง ซึ่งเป็นคูกน้ำที่คลอง 3 สายไหลมาบรรจบกัน เป็นเขตแดนกั้นระหว่างจังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมชนคลองแดนตั้งอยู่ที่ตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา สถานที่ตั้งทิศเหนือติดกับตำบลหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศใต้ติดกับตำบลท่าบอน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ทิศตะวันออก ติดกับอำเภอไทย ทิศตะวันตกติดกับตำบลแดนสงวน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน. 2558) (รูปที่ 4.1)

รูปที่ 4.1 สถานที่ตั้งของบ้านพื้นดินบริเวณตลาดน้ำคลองแดน (Google Earth.2014.Satellite Map.(Online).Available:www.google.com)

4.1.2 ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดน

อ้างอิงจากระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน ประมาณ พ.ศ. 2406 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากในอดีต ชุมชนคลองแดนมีการตั้งถิ่นฐานจากการที่พ่อค้าและประชาชนมาประกอบกิจการค้าขายบริเวณคูกน้ำ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่มีความสำคัญมากในอดีต ทำให้ชุมชนคลองแดนกลายเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญ (สงขลาพอร์ททัล ทีม. 2556) ภายในชุมชนประกอบไปด้วยร้านค้ามากมาย ทั้งร้านทอง ร้านตัดผม ร้านน้ำชา ร้านขายยา ร้านอาหารตามสั่ง โรงไม้ โรงสีข้าว กระทั่งตลาดสด ซึ่งเปิดค้าขายกันเปลี่ยนถ่ายสินค้ากันอยู่ตลอดเวลา จึงพบว่าลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในบ้านพื้นดินแบบดั้งเดิมจะมีลักษณะเป็นเรือนค้าขายริมน้ำ ซึ่งมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางกายภาพสามารถจำแนกบ้านตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ คือ เรือนไม้เดี่ยว เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ โดยเป็นบ้านพื้นถิ่นที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และมีลักษณะเด่น คือ ทางเดินเชื่อมอาคารแต่ละหลังเป็นสะพานสร้างด้วยไม้เคี่ยม (โครงการการศึกษาจัดทำโครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนชนบท ต.คลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลา และ ต.รามแก้ว อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช. 2553)

โครงสร้างบ้านไม่มีการฝังเสาลงในดินแต่จะวางเสาทุกต้นลงบน “ตึนเสา” เนื่องจากลักษณะทางภูมิอากาศที่มีฝนตกชุก ช่วยป้องกันน้ำท่วมบ้านในช่วงฤดูฝน และง่ายต่อการยกเรือนย้ายบ้าน หลังคามีทั้งรูปแบบปั้นหย่าและหน้าจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินเผาแบบปลายแหลมจากเกาะยอด ตรงเหลี่ยมรอยตัดหลังคามีกรอบกันน้ำฝนส่วนคานทำจากไม้เคี่ยม ผนังบ้านเป็นไม้ตีเกล็ด แนวนอนและผนังไม้ตีทับตามแนวตั้ง มีช่องลมอยู่เหนือประตูหน้าต่าง

พื้นบ้านเป็นพื้นไม้ยางตีตามแนวตั้งและแนวนอนแล้วแต่ลักษณะของตัวบ้าน โดยพื้นภายในบ้านจะสูงกว่าระดับพื้นทางเดิน หน้าต่างมีลักษณะเป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่มียูกกรงเหล็ก ด้านใน ประตูเป็นประตูไม้แบบบานเฟี้ยม ห้องนอนเป็นฝาผนังไม้ตีตามแนวนอนหรือแนวตั้งตามลักษณะผนังบ้าน มีช่องลมอยู่เหนือผนัง ประตูห้องนอนเป็นลักษณะบานเปิดคู่และบานเปิดเดี่ยว ฝ้าเพดานไม่มีการปิดฝ้าเพดานภายในบ้านพื้นถิ่น ห้องครัวตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของตัวบ้าน ผนังมี 2 ลักษณะคือ ผนังที่เป็นผนังไม้ และผนังที่เป็นสังกะสี มีหน้าต่างบานเปิดคู่หรือเดี่ยวเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ห้องน้ำจะเป็นส่วนที่ตั้งอยู่หลังสุดของตัวบ้านเป็นพื้นและผนังปูน (สารนุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่มที่ 9. 2529) (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลอง

แดน		
<p>รูปแบบบ้านพื้นถิ่น เรือนไม้เดี่ยว</p> <p>เรือนไม้เดี่ยว เป็นบ้านไม้ตั้งอยู่พื้นที่โล่งกว้างห่างจากแม่น้ำ มีลักษณะเป็นเรือนเดี่ยวแยก หันหน้าเรือนเข้าหาแม่น้ำ ยกใต้ถุนเรือนไม้สูงมากพอคนก้มหัวลอดได้ วางเสาเรือนบนดินเสาซึ่งทำด้วยคอนกรีต มีทั้งเรือนชั้นเดียวและ 2 ชั้น</p>	<p>เรือนแถวไม้เดี่ยว</p> <p>เรือนแถวไม้เดี่ยว เป็นบ้านไม้สร้างติดริมแม่น้ำ มีลักษณะเป็นเรือนแฝดหันหน้าบ้านเข้าหาแม่น้ำซึ่งเป็นทางสัญจรหลักวางเสาเรือนบนดินเสาซึ่งทำด้วยคอนกรีต มีทั้งชั้นเดียวและ 2 ชั้น</p>	<p>เรือนแถวไม้</p> <p>เรือนแถวไม้ เป็นบ้านไม้สร้างติดริมแม่น้ำ มีลักษณะเป็นเรือนแถว 4 หลัง หันหน้าบ้านเข้าหาแม่น้ำซึ่งเป็นทางสัญจรหลักวางเสาเรือนบนดินเสาซึ่งทำด้วยคอนกรีต เป็นเรือน 2 ชั้นบริเวณหน้าบ้านและกลางบ้าน ส่วนด้านหลังบ้านเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว</p>
<p>หลังคา</p> <p>หลังคารูปแบบปั้นหยา และหลังคา</p>	<p>ผนัง</p> <p>ผนังบ้านถิ่นในชุมชนคลองแดน</p>	<p>ประตู</p> <p>เนื่องจากวิถีชีวิตในอดีตชุมชน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

<p>หน้าจั่ว วัสดุเป็นกระเบื้องดินเผา ปลายแหลมจากเกาะยอด ตรงรอย ตัดเหลี่ยมหลังคาครอบด้วยกัน น้ำฝนสามารถทนฝนและต้าน แรงลมได้ดีมาก สามารถพบเห็น ได้ทั่วไปในจังหวัดสงขลา ส่วน ความสำเร็จในการทำมาจากไม้เคี่ยมเพื่อความ แข็งแรงในการรับน้ำหนัก</p>	<p>เป็นผนังไม้ยางตีเกล็ด แนวนอนหรือ ตีทับตามแนวตั้ง มีช่องลม อยู่ส่วนบนของผนังเหนือ ประตูและหน้าต่าง หีองน้ำ เป็นผนังปูนไม่มีการปู กระเบื้อง</p>	<p>บ้านคลองแดนประชากรส่วน ใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ประตูหน้าบ้านจึงนิยมใช้เป็น แบบบานเฟี้ยมเพื่อเปิด ด้านหน้าร้านให้มีบริเวณกว้าง และสะดวกในการเปิดปิด และ เปิดทางลมให้บ้านโปร่งสบาย ห้องนอนเป็นบานเปิดคู่และ บานเปิดเดี่ยว วัสดุที่ใช้ในการ ทำประตูมาจากไม้ยาง</p>
<p>หน้าต่าง</p> <p>หน้าต่างบ้านพื้นถิ่นในชุมชน คลองแดนมีลักษณะเป็นบานเปิด คู่ ด้านในมีลูกกรงเหล็กป้องกัน ฆโมย วัสดุที่ใช้ในการทำหน้าต่าง คือ ไม้ยาง</p>	<p>พื้น</p> <p>ฝังพื้นบ้านพื้นถิ่นในชุมชน คลองแดน บริเวณชานบ้านเป็นพื้นไม้ เคี่ยมตีตามแนวนอน ทางเดินจะมีระดับต่ำกว่า ภายในบ้าน บริเวณภายใน บ้านเป็นพื้นไม้ยางตีตาม แนวนอนหรือแนวตั้งโดยไม้ ยางที่นำมาใช้ต้องมีอายุ 100 – 200 ปีถึงล้มไม้นำมา ทำเป็นพื้น หีองน้ำ ส่วนมากตั้งอยู่</p>	<p>ดินเสา</p> <p>เนื่องจากเป็นบ้านพื้นถิ่นติดริม แม่น้ำจึงมีการยกพื้นสูงเพื่อหนี น้ำในเวลาหน้าฝนโดยใช้เสาปูน (ดินเสา) บักลงไปได้ถุนบ้าน เพื่อเป็นโครงสร้างในการรับตัว บ้าน โดยตัวบ้านจะตั้งอยู่บน เสาปูนซึ่งง่ายต่อการย้ายบ้าน ในฤดูน้ำ ซึ่งเป็นวิธีการย้ายบ้าน ทางน้ำของชาวบ้านในชุมชน คลองแดน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	บริเวณด้านหลังของตัวบ้านเป็น พื้นปูนไม่มีการปูกระเบื้อง	
<p>โถง</p> <p>โถงบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดนมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งกว้าง เป็นพื้นที่ใช้สอยเพื่อการค้าขายในอดีต มีความสูงจากพื้นถึงหลังคามาก ไม่มีฝ้าเพดาน ด้านบนช่องลมตีเป็นระแนงเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก</p>	<p>ห้องนอน</p> <p>ห้องนอนมีการจัดวาง 2 ลักษณะ คือ 1. แบบเปิดโล่งกันด้วยตู้ให้เป็นสัดส่วน 2. แบบเป็นห้อง โดยประตูห้องนอนมีทั้งแบบบานเดี่ยวและบานเปิดคู่ ด้านบนเป็นช่องแสงตีเป็นระแนง ไม่มีฝ้าเพดาน พื้นเป็นพื้นไม้</p>	<p>ห้องครัว</p> <p>ห้องครัวยุคใหม่สร้างไว้ด้านหลังบ้านใกล้กับห้องน้ำ เป็นโครงสร้างไม้ ผนังมี 2 วัสดุ คือ ไม้ และสังกะสี มีหน้าต่างบานเปิดคู่ด้านในเป็นลูกกรง เนื่องจากในอดีตชุมชนคลองแดนเป็นตลาดที่มีการค้าขายแทบตลอด</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	เวลาจึงทำให้เพื่อป้องกันโจร ขโมย พื้นครัวเป็นไม้ยาง
<p>ห้องน้ำ</p> 	<p>ห้องน้ำเป็นส่วนที่ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังสุดของตัวบ้าน จากคำบอกเล่าของรุ่นปู่ย่าตายายบอกว่า สมัยก่อนเดิมทีโครงสร้างเป็นไม้ทั้งหมดพื้นห้องน้ำก็เป็นพื้นไม้ใช้วิธีการตัดแผ่นกระดานพื้นออกไประยะศอกหนึ่ง ใช้สำหรับทำธุระหนัก เบา แต่เมื่อมีการสร้างขึ้นมาในสมัยที่ 2 จึงเปลี่ยนมาเป็นพื้นปูนผนังมีทั้งแบบผนังปูนทั้งหมด และแบบด้านล่างผนังปูนส่วนด้านบนเป็นผนังไม้</p>

4.1.3 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน

จากการสังเกตกรณีศึกษาบ้านพื้นถิ่น จำนวน 8 หลัง ทั้งจากการลงพื้นที่สังเกต จากทางเอกสาร และจากเว็บไซต์ สามารถสรุปผลการสังเกตรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ตารางที่ 4.2) โดยแบ่งเป็นลักษณะแต่ละพื้นที่โดยมีรายละเอียดได้แก่ ห้องโถง ห้องนอน ห้องครัว และห้องน้ำ โดยในแต่ละพื้นที่ที่มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 แสดงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน

รูปแบบทางสถาปัตยกรรม	รูปแบบดั้งเดิม	รูปแบบเปลี่ยนแปลง	สูญหาย
ห้องโถง	●		
ห้องนอน	●		
ห้องครัว	●	●	
ห้องน้ำ		●	

หมายเหตุ : ● คือ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4.1.3.1 ห้องโถง

จากการสังเกตกรณีศึกษาพบว่าห้องโถงมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีการเปิดโล่ง รับแสงสว่างจากธรรมชาติได้มาก และมีอากาศถ่ายเท เรือนชั้นเดียวโถงมีความสูงถึงโครงสร้างหลังคาบ้านซึ่งเป็นโครงสร้างไม้ ไม่มีฝ้าเพดาน แต่ถ้าเป็นเรือน 2 ชั้น ห้องโถงมีลักษณะความสูงถึงโครงสร้างพื้นชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นไม้ และไม่มีฝ้าเพดานเช่นเดียวกัน ฝ้าผนังเป็นผนังไม้ตีเกล็ดตามนอนหรือผนังไม้ตีทับตามแนวตั้งตามแต่รูปแบบลักษณะสถาปัตยกรรมภายนอกของบ้าน ไม่มีการทาสีบนผนัง ไม้ พื้นไม้เป็นพื้นไม้ยางของเดิม ซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหาย ประตูเป็นประตูบานเฟี้ยม บางหลังที่ผ่านการซ่อมแซมจะเป็นประตูบานเฟี้ยมที่ทำจากไม้เนื้อแข็งแทนไม้ยางของเดิม หน้าต่างยังคงลักษณะรูปแบบดั้งเดิมคือเป็นบานเปิดคู่และมีลูกกรงเหล็กด้านใน มีช่องแสงเหนือประตูและหน้าต่าง (รูปที่ 4.2-4.4)

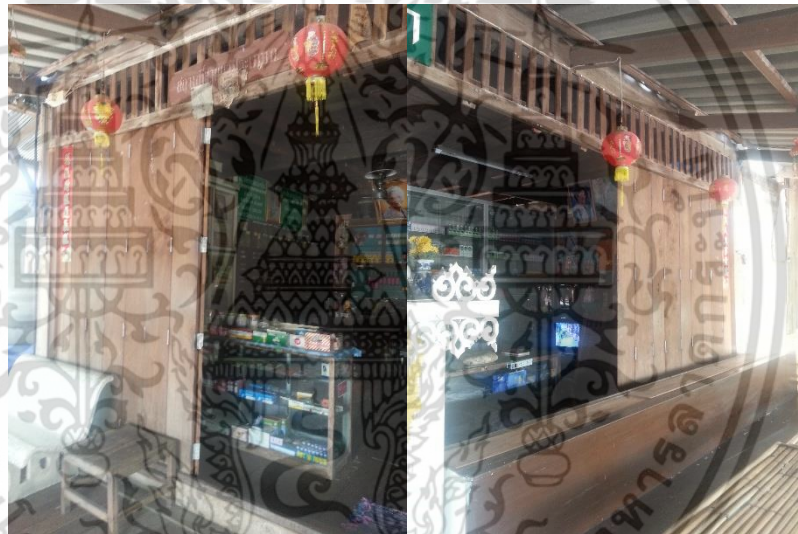

รูปที่ 4.2 ลักษณะห้องโถง บ้านนางสีง ดูกสุขแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.3 ลักษณะห้องโถง บ้านนางเสงียม พิจิตร

รูปที่ 4.4 ลักษณะห้องโถง บ้านนายประดิษฐ์ นนทบุรี

4.1.3.2 ห้องนอน

จากการสังเกตลักษณะพื้นที่ห้องนอนของบ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา พบว่าพื้นที่ห้องนอนมีลักษณะโครงสร้างรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิม ทั้งลักษณะรูปแบบประตูหน้าต่าง ภายในบริเวณห้องนอนไม่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ มีการปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนของผ้าเบดาน เป็นผ้ายิปซัมฉาบเรียบ และผ้าเบมที่บาร์ ไม่พบการทาสีสมัยใหม่ซึ่งเป็นสีฉูดฉาดบนผนังไม้ในห้องนอน (รูปที่ 4.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.5 พื้นที่ห้องนอน บ้านเช่าครูสายันต์ ชลสาคร

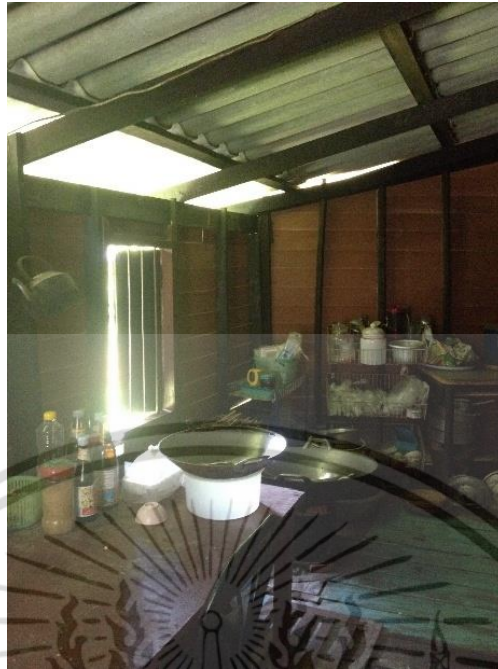
4.1.3.3 ห้องครัว

จากการสังเกตลักษณะพื้นที่ห้องครัวของบ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา พบว่าห้องครัวของบ้านพื้นถิ่นหลายหลังยังมีการใช้พื้นที่ครัวเดิม แม้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกจะเปลี่ยนไป แต่บางหลังยังคงเหลือเตาถ่านที่ใช้ในการประกอบอาหารเหมือนครั้งในอดีต ห้องครัวของบ้านพื้นถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีประตูเนื่องจากตั้งอยู่บริเวณภายในตัวบ้าน ผนังมี 2 ลักษณะ คือผนังไม้ และผนังสังกะสี พื้นครัวมีทั้งที่เป็นพื้นไม้เดิมและเปลี่ยนเป็นพื้นคอนกรีต นอกจากนี้ยังมีการแยกส่วนพื้นที่ซักล้างที่ต้องใช้น้ำออกไปอยู่บริเวณด้านหลังของบ้าน (รูปที่ 4.6-4.7)

รูปที่ 4.6 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน บ้านนายเทียบ คงขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.7 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน บ้านนายไพรัช เพชรแก้ว

4.1.3.4 ห้องน้ำ

จากการสังเกตลักษณะพื้นที่ห้องน้ำของบ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา พบว่าห้องน้ำยังตั้งอยู่ภายในบริเวณบ้าน โดยทุกหลังมีการปรับปรุง ซ่อมแซม และต่อเติม ประตุมีทั้งแบบประตูบานเปิดไม้ และประตูพีวีซี ผนังและพื้นเปลี่ยนเป็นพื้นปูกระเบื้อง บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้สีและลวดลายกระเบื้องที่กลมกลืนกับตัวบ้าน (รูปที่ 4.8-4.9)

รูปที่ 4.8 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน บ้านนายไพรัช เพชรแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

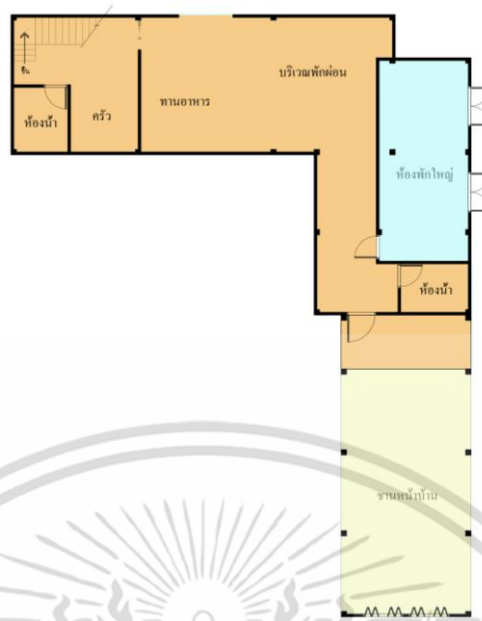
รูปที่ 4.9 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน บ้านนายเทียบ คงชาว

4.1.4 ลักษณะโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา

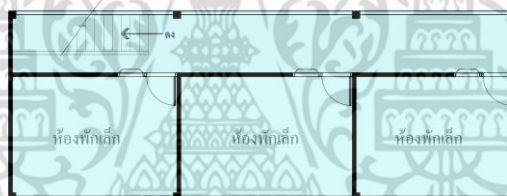
หัวข้อนี้ประกอบด้วยลักษณะข้อมูลทั่วไป และแผนผังของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นทั้ง 4 หลัง ประกอบด้วย 1. โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ 2. โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์ 3. ยายเลียบโฮมสเตย์ 4. โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดน

4.1.4.1 โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

โฮมสเตย์บ้านริมน้ำเป็นโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของพี่อืด ตั้งอยู่บริเวณตลาดน้ำคลองแดนฝั่งอำเภอรอนไนด์ จังหวัดสงขลา มีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนไม้เดี่ยว อายุบ้านประมาณ 50 ปี เปิดบริการเป็นโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำคลองแดน และต้องการพักค้างแรม เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์ มีห้องพักทั้งหมด 4 ห้อง ประกอบด้วย ห้องใหญ่ 1 ห้องบริเวณชั้นล่าง และห้องเล็ก 3 ห้องบริเวณชั้นสองของตัวบ้าน (รูปที่ 4.10-4.11)

รูปที่ 4.10 ผังพื้นชั้น 1 โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

รูปที่ 4.11 ผังพื้นชั้น 2 โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

หมายเหตุ : พื้นที่พบปะพูดคุยคนในชุมชน พื้นที่ห้องพักผู้เข้าพัก พื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของ พื้นที่ใช้ร่วมกัน

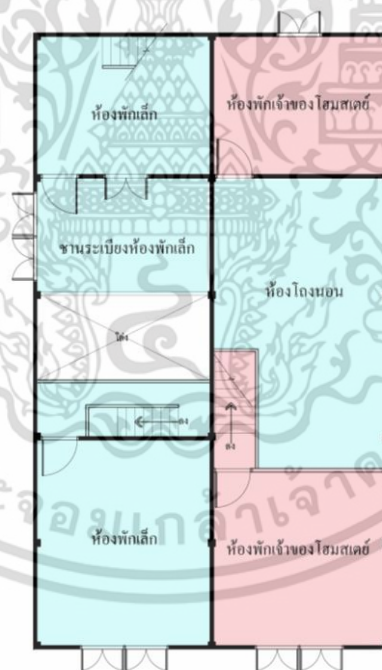
4.1.4.2 โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์

โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์เป็นโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของครูสายันต์ ชลสาคร ตั้งอยู่บริเวณตลาดน้ำคลองแดนฝั่งอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนแถวไม้ อายุบ้านประมาณ 50 ปี เปิดบริการเป็นโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำคลองแดน และต้องการพักผ่อน เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์ มีห้องพักทั้งหมด 3 ห้อง ประกอบด้วย ห้องโถงใหญ่ 1 ห้อง และห้องเล็ก 2 ห้องบริเวณชั้นสองของตัวบ้าน (รูปที่ 4.12-4.13)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.12 ผังพื้นชั้น 1 โสมสเดย์บ้านครูสายันต์

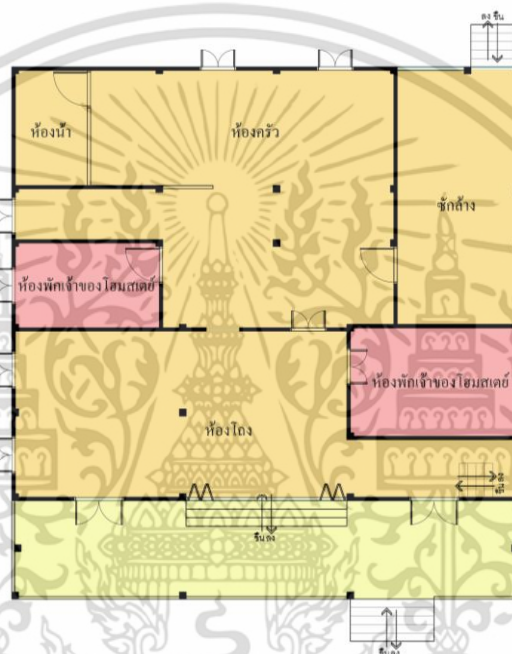
รูปที่ 4.13 ผังพื้นชั้น 2 โสมสเดย์บ้านครูสายันต์

หมายเหตุ : พื้นที่พบปะพูดคุยคนในชุมชน พื้นที่ห้องพักผู้เข้าพัก พื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของ พื้นที่ใช้ร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4.3 ยายเลียบโฮมสเตย์

ยายเลียบโฮมสเตย์เป็นโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของนางเลียบ ภักดีฉนวน ตั้งอยู่บริเวณตลาดน้ำคลองแดนฝั่งอำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา มีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนไม้เดี่ยว อายุบ้านประมาณ 140 ปี เปิดบริการเป็นโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำคลองแดน และต้องการพักค้างแรม เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์ มีห้องพักทั้งหมด 2 ห้องใหญ่ ประกอบด้วย ห้องโถงชั้นล่าง และห้องโถงชั้นสองของตัวบ้าน (รูปที่ 4.14-4.15)

รูปที่ 4.14 ผังพื้นที่ชั้น 1 ยายเลียบโฮมสเตย์

รูปที่ 4.15 ผังพื้นที่ชั้น 2 ยายเลียบโฮมสเตย์

หมายเหตุ : พื้นที่พบปะพูดคุยคนในชุมชน พื้นที่ห้องพักผู้เข้าพัก พื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของ พื้นที่ใช้ร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน

รูปแบบทางสถาปัตยกรรม	รูปแบบดั้งเดิม	รูปแบบเปลี่ยนแปลง	สูญหาย
ห้องโถง	●		
ห้องนอน	●	●	
ห้องครัว		●	
ห้องน้ำ		●	

หมายเหตุ : ● คือ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4.1.5.1 ห้องโถง

จากการสังเกตกรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นพบว่าห้องโถงมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีการเปิดโล่ง โฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นชั้นเดียวโถงมีความสูงถึงโครงสร้างหลังคาบ้านซึ่งเป็นโครงสร้างไม้ ไม่มีฝ้าเพดาน แต่ถ้าวเป็นเรือน 2 ชั้น ห้องโถงมีลักษณะความสูงถึงโครงสร้างพื้นชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นไม้ และไม่มีฝ้าเพดานเช่นเดียวกับบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม มีเพียงหลังเดี่ยวที่โครงสร้างบ้านชั้นล่างเป็นคอนกรีตด้านบนเป็นโครงสร้างไม้ จึงพบการทำฝ้าเพดานบริเวณห้องโถงในโฮมสเตย์หลังนี้ โดยลักษณะฝ้าเพดานที่พบเป็นแบบยิปซัมฉาบเรียบทาสีขาว ลักษณะฝ้าผนังภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นเป็นผนังไม้ตีเกล็ดตามนอนหรือผนังไม้ตีทับตามแนวตั้งตามแต่รูปแบบลักษณะสถาปัตยกรรมภายนอกของบ้าน ไม่มีการทาสีบนผนังไม้ มีเพียงหนึ่งหลังที่ห้องโถงภายในโฮมสเตย์เป็นผนังแบบคอนกรีตฉาบเรียบ จึงมีการทาสีผนังด้วยสีสมัยใหม่ที่มีโทนสีดูสะอาด พื้นไม้เป็นพื้นไม้อย่างของเดิม ซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหาย มีเพียงหนึ่งหลังที่พื้นบริเวณห้องโถงเปลี่ยนเป็นพื้นปูกระเบื้องสมัยใหม่ ประตูเป็นประตูบานพื้มม บางหลังที่ผ่านการซ่อมแซมจะเป็นประตูบานพื้มมที่ทำจากไม้เนื้อแข็งแทนไม้ยางของเดิม หน้าต่างยังคงลักษณะรูปแบบดั้งเดิมคือเป็นบานเปิดคู่และมีลูกกรงเหล็กด้านใน มีช่องแสงเหนือประตูและหน้าต่าง มีเพียงหลังเดียวที่ไม่มีช่องแสงเหนือประตูหน้าต่าง เนื่องจากลักษณะผนังเป็นแบบก่ออิฐฉาบปูน จึงเปลี่ยนมาใช้อิฐช่องลมลายสี่เหลี่ยม และลายดอกเข็มแทนการทำช่องลมเหมือนโฮมสเตย์หลังอื่นที่ฝ้าผนังเป็นโครงสร้างไม้ (รูปที่ 4.17-4.18)

รูปที่ 4.17 ลักษณะห้องโถงในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

รูปที่ 4.18 ลักษณะห้องโถงในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์

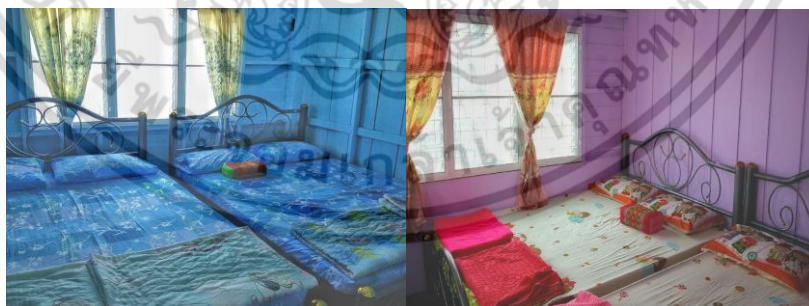
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.5.2 ห้องนอน

จากการสังเกตลักษณะพื้นที่ห้องนอนของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา พบว่าพื้นที่ห้องนอนมีลักษณะโครงสร้างรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิมของบ้าน ทั้งลักษณะรูปแบบประตู หน้าต่าง ภายในบริเวณห้องนอนไม่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ มีการปรับปรุงต่อเติมในส่วนของฝ้าเพดาน เป็นฝ้ายิปซัมฉาบเรียบ และฝ้าแบบทีบาร์ ลักษณะฝาผนังเป็นโครงสร้างผนังไม้ตีเกล็ดแฉนวนอน และตีทับแบบแนวตั้งตามแต่ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอก มีเพียงหนึ่งหลังที่ปรับปรุงโดยการใส่แผ่นยิปซัมกรุทับโครงสร้างไม้ภายในห้องนอน (รูปที่ 4.19) ส่วนการทำสีภายในห้องนอนมีเพียงหลังเดียวที่พบการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิมภายในห้องนอน (รูปที่ 4.20)

รูปที่ 4.19 ลักษณะห้องนอนในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์

รูปที่ 4.20 ลักษณะห้องนอนในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ (บ้านริมน้ำ โฮมสเตย์ คลองแดน.

2558. [Online]. Available : <http://www.facebook.com/pg>

/BANRIMNARMHOMESTEYphotos/) (วันที่สืบค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2560).

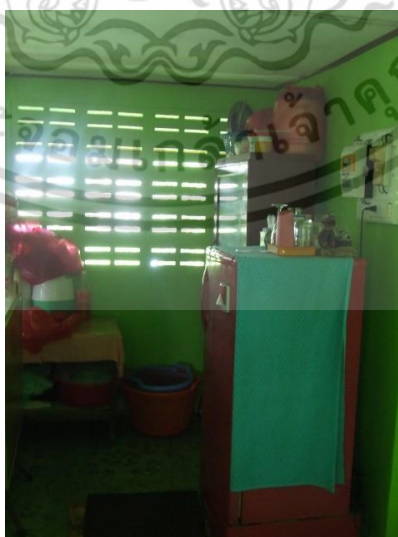
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.5.3 ห้องครัว

จากการสังเกตลักษณะพื้นที่ห้องครัวของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา พบว่าห้องครัวของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นใช้พื้นที่ครัวบริเวณเดิม แต่มีการปรับปรุงซ่อมแซมใหม่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบัน และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงผนังและพื้นห้องครัว มีเพียงหลังเดียวที่ใช้พื้นที่ครัวเดิมปรับปรุงซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่ชำรุด และเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวกให้เข้ากับยุคสมัย ห้องครัวของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีประตูเนื่องจากตั้งอยู่บริเวณภายในตัวบ้าน ผนังมี 3 ลักษณะ คือผนังไม้ ผนังสังกะสี และผนังคอนกรีตฉาบเรียบ พื้นครัวมีทั้งที่เป็นพื้นไม้เดิม พื้นคอนกรีต และพื้นปูกระเบื้อง โดยมีเพียงหลังเดียวที่ใช้สีสมัยใหม่ที่มีโทนสีดูสะอาดตาทับบนผนังคอนกรีต นอกจากนี้โฮมสเตย์ทั้ง 4 หลัง ยังมีการแยกส่วนพื้นที่ซักล้างที่ต้องใช้น้ำออกไปอยู่บริเวณด้านหลังของบ้าน (รูปที่ 4.21-4.22)

รูปที่ 4.21 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดน

รูปที่ 4.22 ลักษณะห้องครัวในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.5.4 ห้องน้ำ

จากการสังเกตลักษณะพื้นที่ห้องน้ำของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา พบว่าห้องน้ำมี 2 ลักษณะ คือ ตั้งอยู่ภายในพื้นที่บ้าน และตั้งอยู่นอกบริเวณตัวบ้าน โดยทุกหลังมีการปรับปรุง ซ่อมแซม และต่อเติมให้ห้องน้ำมีจำนวนมากขึ้น เพื่อรองรับการใช้สอยของนักท่องเที่ยว ประตูปะเปลี่ยนเป็นประตูพีวีซี ลักษณะผนังมีทั้งฉาบเรียบทาสี และผนังปูกระเบื้องมีอิฐช่องลมเพื่อถ่ายเทอากาศ ลักษณะพื้นที่ห้องน้ำภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นเปลี่ยนเป็นพื้นที่ปูกระเบื้องเพื่อให้ง่ายต่อการทำความสะอาด และความคงทน โดยเลือกใช้สีและลวดลายกระเบื้องที่กลมกลืนกับตัวบ้าน (รูปที่ 4.23-4.24)

รูปที่ 4.23 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดน

รูปที่ 4.24 ลักษณะห้องน้ำในปัจจุบัน โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 วิธีการรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในในบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน

ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในและการเลือกใช้วัสดุ ซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่น จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าของบ้านพื้นถิ่น จำนวน 8 คน ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น จำนวน 5 คน และเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น จำนวน 4 คน พอสรุป ได้ 4 ประเด็น ดังนี้

4.2.1 วิธีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ด้วย คำถามเดียวกัน เนื่องจากเจ้าของบ้านพื้นถิ่นส่วนใหญ่มีอายุมากแล้ว พบว่ามีความต้องการรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิมไว้ ปรับปรุงเฉพาะส่วนที่เกิดความเสียหายเท่านั้น ยกเว้นห้องน้ำห้องส้วมที่นิยมปรับปรุงใหม่ทั้งหมดเพื่อรองรับกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน มีความเห็นไปในทางเดียวกันเรื่องการเลือกใช้ช่างฝีมือที่ชำนาญการสร้างบ้านไม้โดยเฉพาะ เนื่องจากบ้านพื้นถิ่นมีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นไม้และมีสภาพเก่าด้วยมีอายุบ้านมากจึงจำเป็นต้องใช้ช่างฝีมือที่มีความชำนาญในการสร้างบ้านไม้โดยตรง (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 วิธีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่น

รูปแบบบ้านพื้นถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่น
<p>โถงหน้าบ้าน</p>	<p>โถงหน้าบ้านเป็นส่วนที่เจ้าของบ้านพื้นถิ่นมีความต้องการ ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมไว้ ซึ่งตรงกับ คำตอบจากการสอบถามลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น โดยโถง หน้าบ้านมีการปรับปรุงและซ่อมแซมในส่วนของพื้นไม้จากวัสดุ ไม้ยางเป็นพื้นไม้เนื้อแข็งเนื่องมาจากเกิดน้ำท่วมในชุมชนคลอง แดน</p>
	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รูปแบบบ้านพื้นถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่น
ห้องนอน	ห้องนอนจากการสัมภาษณ์พบว่าคำตอบที่ได้ตรงกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสังเกตตรงกัน คือ ห้องนอนเป็นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยมีการกันผนังห้องเพิ่มให้เหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว และซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดให้สามารถใช้งานได้เท่านั้น และไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิม
รูปแบบบ้านพื้นถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่น
ห้องครัว	ห้องครัวพบว่ามีมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นบางส่วนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งบางหลังยังเป็นครัวเดิม ส่วนที่ทำการซ่อมแซมจะเป็นบริเวณพื้นและผนัง เนื่องจากวัสดุเดิมชำรุด โดยเลือกลักษณะรูปแบบห้องครัวเป็นแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิม
	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รูปแบบบ้านพื้นถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่น
ห้องน้ำ	<p>ห้องน้ำภายในบ้านพื้นถิ่นพบว่ามี การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน และง่ายต่อการดูแลรักษา โดยมีการปรับปรุงในส่วนวัสดุปูพื้น และผนัง โดยเลือกใช้วัสดุเป็นผนังฉาบปูน และกระเบื้องเซรามิคสมัยใหม่ ประตูเปลี่ยนจากประตูไม้เป็นประตูพีวีซี รวมถึงการเปลี่ยนสุขภัณฑ์เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก จึงทำให้ห้องน้ำมีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ ซึ่งตรงกับการศึกษาเอกสาร และการสำรวจและสังเกต</p>
	

4.2.2 วิธีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น พบว่ามีความต้องการรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิมไว้ ปรับปรุงส่วนที่เกิดความเสียหาย และต่อเติมพื้นที่เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำห้องส้วมมีการปรับปรุงใหม่ทั้งหมด และสร้างจำนวนห้องน้ำเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับกับวิถีชีวิตในปัจจุบันและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าพัก เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์มีความต้องการรักษารูปแบบดั้งเดิม ในงานปรับปรุงต่อเติมในส่วนที่เป็นโครงสร้างไม้จึงมีความเห็นไปในทางเดียวกันเรื่องการเลือกใช้ช่างฝีมือที่ชำนาญการสร้างบ้านไม้โดยเฉพาะ เช่นเดียวกับเจ้าของบ้านพื้นถิ่น (ตารางที่ 4.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น

รูปแบบโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น
<p>โถงหน้าบ้าน</p>	<p>โถงหน้าบ้านเป็นส่วนที่เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นมีความต้องการรักษาลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมไว้ ซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่ชำรุด แต่มีการปรับปรุงเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องเรือน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีการเพิ่มภาพถ่ายของชุมชนในอดีตใช้ตกแต่งผนังห้องโถงภายในโฮมสเตย์ และยังมีการนำข้าวของเครื่องใช้โบราณมาจัดแสดงโชว์ภายในห้องโถง เพื่อให้แสดงถึงวิถีชีวิตชุมชน และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว</p>
	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น
ห้องนอน	ห้องนอนจากการสัมภาษณ์พบว่า ห้องนอนเป็นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยมีการกันผนังห้องเพิ่มเพื่อรองรับต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก และซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดให้สามารถใช้งานได้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิม ผนังห้องนอนพบว่าการทาสีบนผนังไม้ด้วยสีสมัยใหม่ซึ่งมีโทนสีดูสะอาดเพียงหลังเดียว
	
ห้องครัว	ห้องครัวยพบว่าการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน มีการซ่อมแซมบริเวณพื้นและผนัง เนื่องจากวัสดุเดิมชำรุด โดยเลือกลักษณะรูปแบบห้องครัวเป็นแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิม มีการทาสีบริเวณผนังห้องครัวในโฮมสเตย์เพียงหลังเดียว
	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบโฮมสเตย์บ้านพื้น ถิ่น	ลักษณะการปรับปรุงและซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น
ห้องน้ำ	<p>ห้องน้ำภายในโฮมสเตย์บ้านท้องถิ่นพบว่ามีการปรับปรุงซ่อมแซมด้วยรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ใช้วัสดุและวิธีการก่อสร้างช่างก่อสร้างที่ทันสมัย โดยมีการต่อเติมจำนวนห้องน้ำเพิ่มขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ผนังเป็นผนังคอนกรีตฉาบปูนปูกระเบื้องเซรามิกมีอิฐช่องลมเพื่อถ่ายเทอากาศ ประตูห้องน้ำใช้ประตูพีวีซีเพื่อความทนทาน รวมถึงมีการเปลี่ยนสุขภัณฑ์ให้สอดคล้องกับการใช้งานในยุคปัจจุบัน</p>
	

4.2.3 แนวความคิดในการเลือกใช้วัสดุ

จากการสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น พบว่าการเลือกใช้วัสดุในการซ่อมแซมหรือต่อเติม ผู้ให้ข้อมูลมีการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลือกใช้วัสดุดั้งเดิมก่อน (รูปที่ 4.25) ส่วนใดที่ไม่สามารถหาได้ เช่นไม้เคี่ยมและไม้ยางที่นำมาใช้ซ่อมแซมพื้น ประตู หน้าต่างและผนังซึ่งใช้ไม้ยางเก่าที่มีอายุไม่มาก หลังคากระเบื้องดินเผาเกาะยอ จึงเลือกใช้วัสดุที่มีความกลมกลืนใกล้เคียงรูปแบบเดิมแทน (รูปที่ 4.26) แต่ในส่วนของหลังคา หากไม่สามารถหากระเบื้องมุงหลังคาแบบเดิมได้จึงเลือกใช้กระเบื้องลอนคู่ สีเทาซีเมนต์ สังกะสี ลอนเล็กแทน และสังกะสีแผ่นบางตัดเป็นแผ่นเล็ก ๆ สอดไว้แทนแผ่นเก่าที่ผุ สาเหตุที่ไม่เลือกใช้กระเบื้องดินเผาสมัยใหม่เนื่องจากไม่มีความทนทานเท่ากระเบื้องดินเผาแบบดั้งเดิม (รูปที่ 4.27)

รูปที่ 4.25 ตัวอย่างการปรับปรุงบ้านพื้นถิ่นโดยใช้วัสดุดั้งเดิม

รูปที่ 4.26 ตัวอย่างการปรับปรุงบ้านพื้นถิ่นโดยใช้วัสดุสมัยใหม่คล้ายของเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.27 ลักษณะหลังคาที่ก่อสร้างโดยใช้กระเบื้องดินเผาสมัยใหม่

4.2.4 วิธีการหาวัสดุตั้งเดิม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชน พบว่าเจ้าของบ้านพื้นถิ่นบางหลังมีวิธีการหาวัสดุตั้งเดิม โดยการนำมาจากบ้านพื้นถิ่นหลังอื่นที่ไม่มีคนอยู่อาศัย ซึ่งครอบครัวหรือเพื่อนเป็นเจ้าของ บางก็ซื้อมาจากบ้านพื้นถิ่นเก่าหลังอื่นในจังหวัดสงขลา ที่เจ้าของบ้านไม่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้นแล้ว เช่น นำกระเบื้องดินเผาปลายแหลมมุงหลังคานำมาครั้งละ 10-20 แผ่น ซ่อมเปลี่ยนเฉพาะแผ่นที่เสียหาย (รูปที่ 4.28) สาเหตุที่ไม่นำมาครั้งละมาก ๆ เพราะเมื่อนำมากองเก็บไว้ทำให้กระเบื้องเสียหาย แต่หากสามารถนำมาใช้งานได้ ส่วนไม้เคี่ยมและไม้ยางก็ใช้วิธีการเดียวกันแต่สามารถหาได้จากร้านขายไม้เก่าได้อีกทางหนึ่ง แต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากไม่มีราคาสูง เพราะไม้ในสมัยก่อนมีลักษณะเป็นแผ่นยาวตามขนาดของต้นจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.28 ลักษณะกระบือ่อดินเผาปลายแหลมมุงหลังคา

4.3 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนต้องการ

จากการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น จำนวน 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน เรื่องรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชนต้องการ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

4.3.1 ความต้องการต่อลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน พบว่า มีความต้องการอนุรักษ์ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิมไว้ เนื่องจากมีความภูมิใจในประเพณีวัฒนธรรม และวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ยังต้องการให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิม ในขณะที่มีรีสอร์ทใหม่สร้างขึ้นมาแข่งขัน แต่ทั้งเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนก็ยังต้องการรักษารูปแบบโฮมสเตย์ของตนให้คล้ายคลึงลักษณะบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมมากที่สุด (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการต่อลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์

ผู้ให้ข้อมูล	ความต้องการรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์	
	ส่วนที่ต้องการรักษารูปแบบดั้งเดิม	ลักษณะรูปแบบที่ต้องการในส่วนต่อเติม
เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านริมน้ำ	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น เนื่องจากเป็นบ้านพื้นถิ่นเก่าในชุมชนที่ควรอนุรักษ์รักษา	ลักษณะดั้งเดิม
เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านครูสายันต์	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ผนัง ประตู และหน้าต่าง เนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ของบ้านทางภาคใต้ และของชุมชน	ลักษณะดั้งเดิม
เจ้าของโฮมสเตย์ ยายเลียบโฮมสเตย์	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ผนัง พื้นไม้ ประตู และหน้าต่าง เนื่องจากเป็นบ้านพื้นถิ่นเก่าในชุมชนที่ควรอนุรักษ์รักษา	ลักษณะดั้งเดิม
เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านร้อยปีศรีคลองแดน	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ผนัง พื้นไม้ ประตู และหน้าต่าง เนื่องจากเป็นบ้านพื้นถิ่นเก่าที่มีความสำคัญในอดีต เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้ลูกหลาน	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 1	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ผนัง พื้นไม้ ประตู และหน้าต่าง	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 2	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา กระเบื้องมุงหลังคา ผนัง ประตู หน้าต่าง พื้น ไม้	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 3	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ผนัง พื้นไม้ ประตู และหน้าต่าง โครงสร้าง บ้านไม้	ลักษณะดั้งเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ความต้องการรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์	
	ส่วนที่ต้องการรักษารูปแบบดั้งเดิม	ลักษณะรูปแบบที่ต้องการในส่วนต่อเติม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 4	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นทั้งหมด	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 5	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ปั้นหยา ผนังไม้ ประตู ฝ้าไม้ และหน้าต่าง	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 6	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา เรือน โครงสร้างบ้านไม้	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 7	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 8	บ้านไม้เก่า หลังคาปั้นหยา	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 9	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา ผนัง ประตู และฝ้าไม้	ลักษณะดั้งเดิม
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 10	รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น หลังคา กระเบื้องมุงหลังคา ผนัง ประตู หน้าต่าง ฝ้า ไม้	ลักษณะดั้งเดิม

4.3.2 ลักษณะการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่นเพื่อใช้เป็นโฮมสเตย์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น พบว่า การปรับปรุงซ่อมแซมจะดำเนินการเฉพาะบางส่วนที่เสียหายซ่อมแซมให้มีสภาพดีเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน ในบริเวณที่มีการต่อเติมจะเลือกลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม ดำเนินการให้ใกล้เคียงของเดิม และปรับปรุงบางส่วนเหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน เช่น ในเรื่องการเลือกใช้วัสดุ แต่จะพบปัญหาในเรื่องการใช้สีทาผนัง เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์บางส่วนเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิม (รูปที่ 4.29 -4.31)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.29 ลักษณะการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิม
ภายในโฮมสเตย์

รูปที่ 4.30 ลักษณะการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิม
ภายในโฮมสเตย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

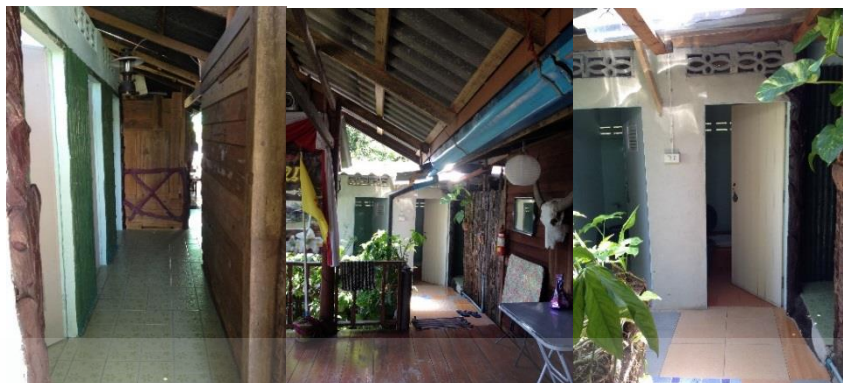

รูปที่ 4.31 ลักษณะการเลือกใช้โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิม
ภายในโฮมสเตย์(บ้านริมน้ำ โฮมสเตย์ คลองแดน. 2558. [Online].
Available : [http://www.facebook.com/pg/
BANRIMNARMHOMESTEY/photos/](http://www.facebook.com/pg/BANRIMNARMHOMESTEY/photos/))(วันที่สืบค้นข้อมูล : 20 มกราคม
2560).

4.3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปรับปรุงซ่อมแซมกรณีศึกษาและโฮมสเตย์ บ้านพื้นถิ่น

จากการสังเกต สัมภาษณ์กรณีศึกษา และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า การปรับปรุง
ซ่อมแซม และต่อเติม จะพบได้ในบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์มากกว่าบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม
ด้านพื้นที่ภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นจะมีการปรับปรุงและต่อเติมมากกว่าบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม
โดยเฉพาะห้องน้ำมีการต่อเติมห้องน้ำให้มีจำนวนมากขึ้น ห้องนอนมีการกั้นห้องเพิ่มขึ้น เพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยว ส่วนพื้นที่ห้องครัว ทานอาหาร และโถงไม่พบการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน
เรื่องแนวความคิดในการเลือกใช้วัสดุ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความต้องการเหมือนกัน คือเลือกใช้วัสดุ
ดั้งเดิมก่อน หากไม่มีจึงเลือกใช้วัสดุที่ใกล้เคียงของเดิมมากที่สุด (รูปที่ 4.32-4.34)

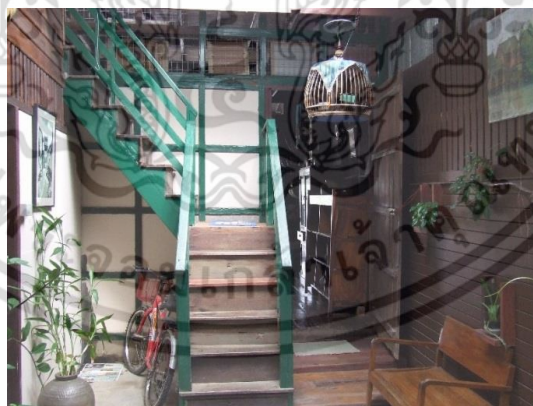
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.32 ลักษณะการต่อเติมห้องน้ำภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น

รูปที่ 4.33 ลักษณะการต่อเติมห้องนอนภายในโฮมสเตย์บ้านครูสายันต์

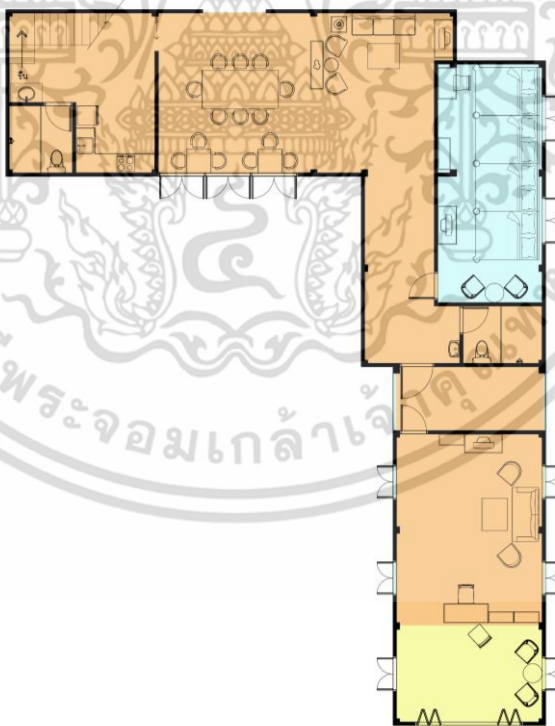

รูปที่ 4.34 ลักษณะการต่อเติมบันไดภายในโฮมสเตย์บ้านครูสายันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

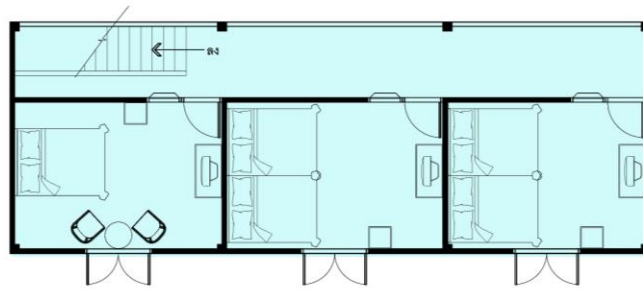
4.4 ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน โดยได้เลือกกรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ นำมาออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน เนื่องจากโฮมสเตย์บ้านริมน้ำมีการปรับปรุงซ่อมแซมทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ไม่สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมากที่สุด จากกรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นทั้ง 4 หลัง โดยแบ่งตามพื้นที่ใช้งานออกเป็น 4 ส่วน คือ ห้องโถง ห้องครัว ห้องน้ำ และห้องนอน ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วยเรื่อง รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม การเลือกใช้วัสดุสมัยใหม่ การเลือกใช้สีสำหรับทาผนังไม้เดิม ลักษณะรูปแบบของฝ้าเพดาน ลักษณะรูปแบบของเครื่องเรือน และการตกแต่งผนังภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นที่เป็นภาพรวมของพื้นที่ทั้ง 4 ส่วน (รูปที่ 4.35-4.36)

รูปที่ 4.35 การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำชั้นที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

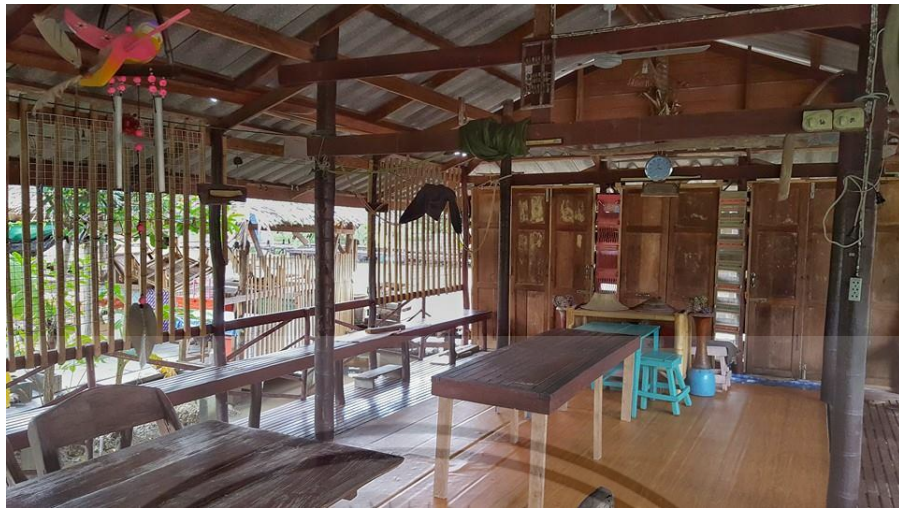
รูปที่ 4.36 การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำชั้นที่ 2

หมายเหตุ : พื้นที่พบปะพูดคุยกันในชุมชน พื้นที่ห้องพักรู้เข้าพัก พื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของ พื้นที่ใช้ร่วมกัน

4.4.1 ห้องโถง

ห้องโถงเป็นทางหลักใช้เพื่อเข้าออกภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำซึ่งอยู่ติดตลาดน้ำคลองแดน จึงเน้นรักษาลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นแบบดั้งเดิม โดยรักษารูปแบบโครงสร้างหลังคาของห้องโถงประเภทเรือนไม้เดี่ยวชั้นเดียวที่มีระดับความสูงจากพื้นถึงโครงสร้างหลังคามาก พื้นเป็นวัสดุไม้เนื้อแข็งเนื่องจากไม้เคี่ยมหรือไม้ยางในปัจจุบันหายากและมีราคาสูง ผนังเป็นผนังไม้เนื้อแข็งที่เกล็ดตามนอนทาด้วยสีย้อมไม้ เนื่องจากต้องการเน้นสีธรรมชาติของไม้เนื้อแข็ง ด้านบนของผนังมีช่องลม ช่วยในการระบายอากาศเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องปรับอากาศซึ่งขัดกับบริบทภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น ประตูปูใช้เป็นลักษณะรูปแบบบานเฟี้ยม เนื่องจากเป็นรูปแบบของประตูบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมในอดีต และช่วยในการถ่ายเทอากาศ ในส่วนของรูปแบบหน้าต่างของบ้านพื้นถิ่นมีลักษณะบานเปิดคู่ วัสดุไม้เนื้อแข็ง ติดลูกกรงเหล็กทากันสนิมด้านในเพื่อรักษาลักษณะรูปแบบหน้าต่างดั้งเดิม ภายในบริเวณห้องโถงเมื่อเข้ามาจะพบโต๊ะทำงานสำหรับติดต่อสอบถามเรื่องที่พักระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน มีการจัดวางชุดโต๊ะรับแขกสำหรับบริการผู้เข้าพักเพื่อนั่งชมบรรยากาศของตลาดน้ำ ด้านหลังสุดของห้องโถงจัดพื้นที่สำหรับดูทีวี โดยเน้นการใช้เครื่องเรือนในชีวิตประจำวันของเจ้าของบ้านนำมาจัดวาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของเจ้าของโฮมสเตย์อย่างแท้จริง บริเวณผนังภายในห้องโถงมีการนำภาพถ่ายและของใช้สมัยก่อนมาจัดแสดงเพื่อบอกเล่าวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต (รูปที่ 4.37-4.38)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.37 ภาพบริเวณห้องโถงก่อนการปรับปรุง

ผนังภายในห้องโถงมีการนำภาพถ่ายและของใช้สมัยก่อน มาจัดแสดงเพื่อบอกเล่าวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต

โครงสร้างหลังคาของห้องโถงประเภทเรือนไม้เดี่ยวชั้นเดียวที่มีระดับความสูงจากพื้นถึงโครงสร้างหลังคาสูงมาก

ช่องลมด้านบนผนัง เหนือประตู และหน้าต่าง

ผนังเป็นผนังไม้เนื้อแข็งที่ เกิดตามอนทาด้วยสีย้อมไม้

พื้นเป็นวัสดุไม้เนื้อแข็ง เนื่องจากไม้เคี่ยมหรือไม้ยางในปัจจุบันหายาก และมีราคาสูง

หน้าต่างของบ้านพื้นดินมีลักษณะบานเปิดคู่ วัสดุไม้เนื้อแข็ง ติดลูกกรงเหล็กทากันสนิม ด้านในเพื่อรักษาลักษณะรูปแบบหน้าต่างดั้งเดิม

เห็นการใช้เครื่องเรือนในชีวิตประจำวันของเจ้าของบ้านนำมาจัดวาง เพื่อให้แขกท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของเจ้าของโฮมสเตย์

รูปที่ 4.38 ทรรศนียภาพห้องโถง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2 ห้องครัว

ห้องครัว เป็นพื้นที่บริเวณด้านหลังของโฮมสเตย์ ปรับปรุงโดยการเปลี่ยนพื้นกระเบื้อง เซรามิกจากสีเขียวเป็นพื้นกระเบื้องลายโบราณโทนสีขาวและน้ำเงิน เพื่อให้บรรยากาศภายใน ห้องครัวสว่างขึ้น ฝ้าเพดานได้ทำการรื้อฝ้าเพดานเดิมออกเพื่อโชว์โครงสร้างพื้นไม้ของผังพื้นที่ชั้นที่ 2 ในส่วนของผนังห้องครัวทำการปรับปรุงในเรื่องการทาสีที่มีโทนสีฉูดฉาด ด้วยวิธีการสกินโค้ด เพื่อให้ได้ผิวสัมผัสแบบผิวคอนกรีตฉาบเรียบแต่มีความสวยงามกว่า หน้าต่างเปลี่ยนจากช่องแสง มาใช้ลักษณะรูปแบบบานเปิดไม่มีลูกกรงเหล็กด้านในเพื่อเปิดรับให้แสงธรรมชาติเข้ามาภายใน ห้องได้ และช่วยในการถ่ายเทอากาศ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับวิถีชีวิตในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย เคา์นเตอร์ประกอบอาหาร อ่างล้างจาน เตาแก๊ส และตู้เย็น สำหรับการประกอบ อาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว พื้นที่ครัวจึงไม่มีพื้นที่กว้างมากเนื่องจากไม่ได้ถูกใช้งานในทุกๆวัน และภายในห้องครัวยังมีการตกแต่งด้วยโคมไฟแขวนทำจากไม้ไผ่ ซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติที่สามารถ หาได้ในท้องถิ่น (รูปที่ 4.39-4.41)

รูปที่ 4.39 ภาพบริเวณห้องโถงก่อนการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องครัวยังมีกรตกแต่งด้วยโคมไฟแขวนทำจากไม้ไผ่ ซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติที่สามารถหาได้ภายในท้องถิ่น

รีไซเคิลฝ้าเพดานเดิมออกเพื่อใช้วัสดุโครงสร้างพื้นไม้ของฝั่งพื้นที่ 2

หน้าต่างเปลี่ยนจากช่องแสงมาใช้ลักษณะรูปแบบบานเปิดไม้มีลูกกรงเหล็กด้านในเพื่อเปิดรับให้แสงธรรมชาติเข้ามาภายในห้องได้ และช่วยในการถ่ายเทอากาศ

ผนังห้องครัวทำการปรับปรุงในเรื่องการทาสีที่มีโทนสีดูฉลาดด้วยวิธีการสกินโค้ดเพื่อให้ได้ผิวสัมผัสแบบผิวคอนกรีตฉาบเรียบแต่มีความสวยงามกว่า

พื้นกระเบื้องเซรามิกจากสีเขียวเป็นพื้นกระเบื้องลายโบราณโทนสีขาวและน้ำเงิน เพื่อให้บรรยากาศภายในห้องครัวสว่างขึ้น

มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับวิถีชีวิตในยุคปัจจุบัน

รูปที่ 4.40 ทักษะคุณภาพห้องครัว

ห้องครัวยังมีกรตกแต่งด้วยโคมไฟแขวนทำจากไม้ไผ่ ซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติที่สามารถหาได้ภายในท้องถิ่น

รีไซเคิลฝ้าเพดานเดิมออกเพื่อใช้วัสดุโครงสร้างพื้นไม้ของฝั่งพื้นที่ 2

หน้าต่างเปลี่ยนจากช่องแสงมาใช้ลักษณะรูปแบบบานเปิดไม้มีลูกกรงเหล็กด้านในเพื่อเปิดรับให้แสงธรรมชาติเข้ามาภายในห้องได้ และช่วยในการถ่ายเทอากาศ

ผนังไม้ใช้วิธีการนำไม้จริงมาขัดเสี้ยนลงแข็ง เพื่อให้ได้ความรู้สึกของบ้านไม้เก่า

พื้นปูด้วยกระเบื้องลายไม้ให้มีความคล้ายคลึงวัสดุธรรมชาติ

เครื่องเรือนใช้เครื่องเรือนที่ผลิตโดยวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุทดแทนธรรมชาติ

รูปที่ 4.41 ทักษะคุณภาพห้องครัวยุคใหม่บริเวณโต๊ะทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.3 ห้องน้ำ

ห้องน้ำภายในโฮมสเตย์เน้นการปรับปรุงให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบันมากที่สุด ทั้งจำนวนห้องน้ำที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการใช้งานของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ฝักบัว โถชักโครก และอ่างอาบน้ำ การเลือกใช้วัสดุที่ง่ายต่อการดูแลรักษาโดยเลือกใช้วัสดุที่ไม่มีท่อน้ำอุดตัน ประตูเปลี่ยนเป็นประตูพีวีซีลายไม้ ผนังภายในใช้รูปแบบครึ่งปูนและครึ่งไม้ ภายในปูด้วยกระเบื้องเซรามิกโทนสีน้ำตาล เนื่องจากต้องการลดทอนความรู้สึกสมัยใหม่จากสุขภัณฑ์ ผนังไม้ใช้วิธีการนำไม้จริงมาขัดเสี้ยนลงแบ้ง เพื่อให้ได้ความรู้สึกของบ้านไม้เก่า พื้นปูด้วยกระเบื้องลายไม้ให้มีความคล้ายคลึงวัสดุธรรมชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่อื่นๆภายในโฮมสเตย์ (รูปที่ 4.42-4.44)

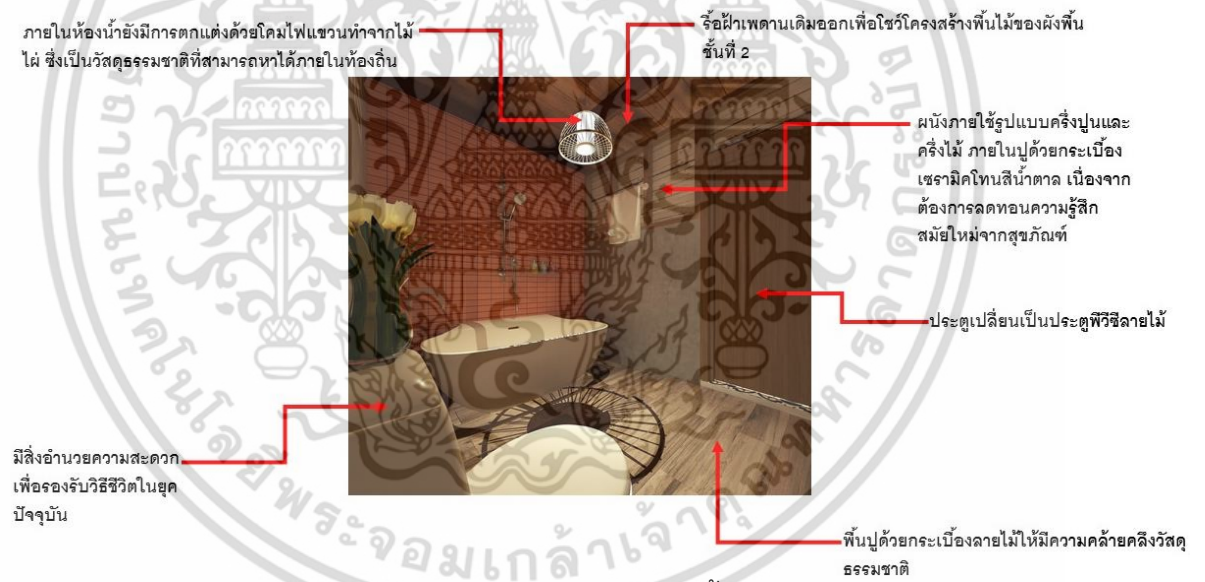

รูปที่ 4.42 ภาพบริเวณห้องน้ำก่อนการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.43 ทศนิยมภาพห้องน้ำ

รูปที่ 4.44 ทศนิยมภาพห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

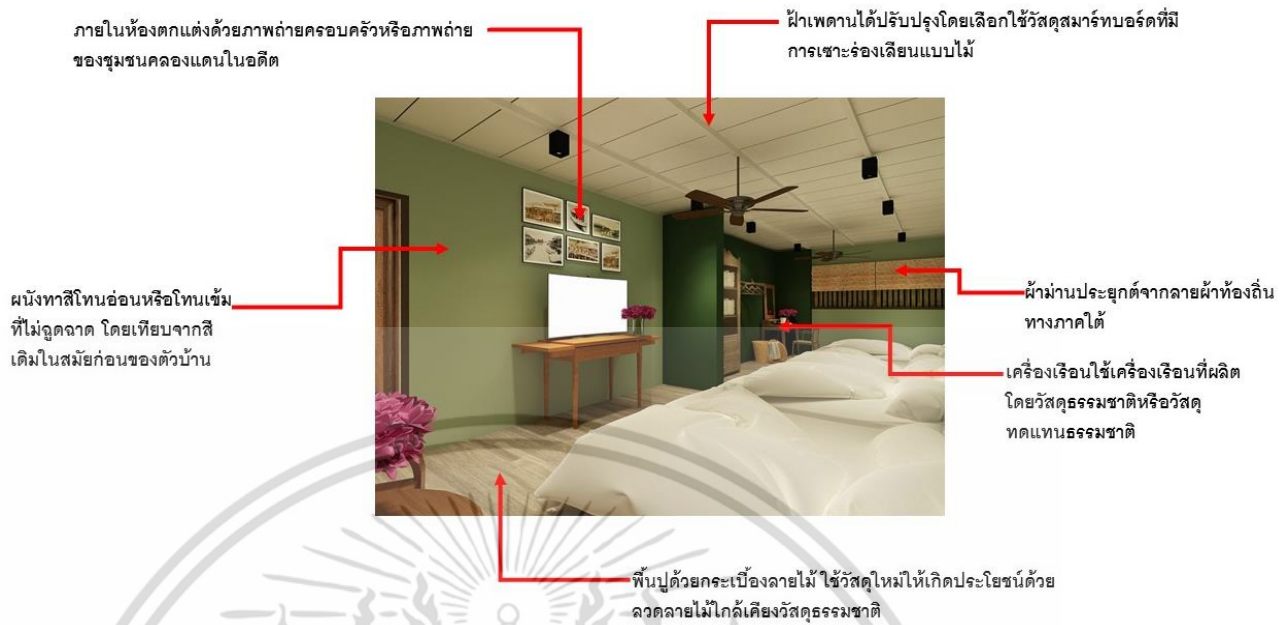
4.4.4 ห้องนอน

บรรยากาศห้องนอนภายในโฮมสเตย์ได้ทำการแบ่งห้องออกเป็น 3 ประเภท เพื่อรองรับความหลากหลายของการเข้าพักของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น ห้องนอนเล็กสำหรับ 2 คน จำนวน 1 ห้อง ห้องนอนเล็กสำหรับ 4 คน จำนวน 2 ห้อง และห้องนอนใหญ่สำหรับ 8 คน จำนวน 1 ห้อง โดยปรับปรุงให้มีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในที่สำคัญไว้ โดยเปลี่ยนพื้นกระเบื้องเซรามิกสีเขียวเป็นพื้นกระเบื้องลายไม้ ใช้วัสดุใหม่ให้เกิดประโยชน์ด้วยลวดลายไม้ ใกล้เคียงวัสดุธรรมชาติ ผึงทาสีโทนอ่อนหรือโทนเข้มที่ไม่ดูฉูดฉาด โดยเทียบจากสีเดิมในสมัยก่อนของตัวบ้าน ในพื้นที่ห้องนอนที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างฝาผนังไม้ เปลี่ยนบรรยากาศให้นำพักด้วยการทาสีขาว ขัดเสี้ยน ลงแป้งให้ห้องสว่างขึ้น ฝ้าเพดานได้ปรับปรุงโดยเลือกใช้วัสดุสมาร์ทบอร์ดที่มีการเจาะร่องเลียนแบบไม้ ไม่เล่นระดับฝ้า หรือซ่อนไฟตกแต่ง เครื่องเรือนใช้เครื่องเรือนที่ผลิตโดยวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุทดแทนธรรมชาติ และภายในห้องตกแต่งด้วยภาพถ่ายครอบครัวหรือภาพถ่ายของชุมชนคลองแดนในอดีต (รูปที่ 4.45-4.52)

รูปที่ 4.45 ภาพบริเวณห้องนอนก่อนการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.46 ทศนิยมภาพห้องนอนใหญ่

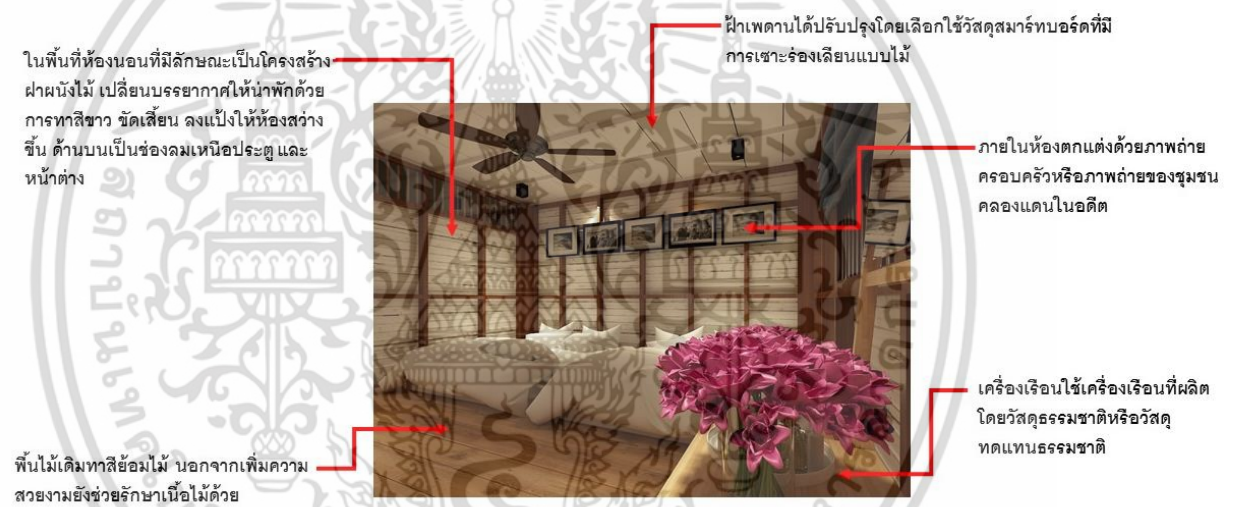

รูปที่ 4.47 ทศนิยมภาพห้องนอนใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.48 ทศนิยมภาพห้องนอนใหญ่

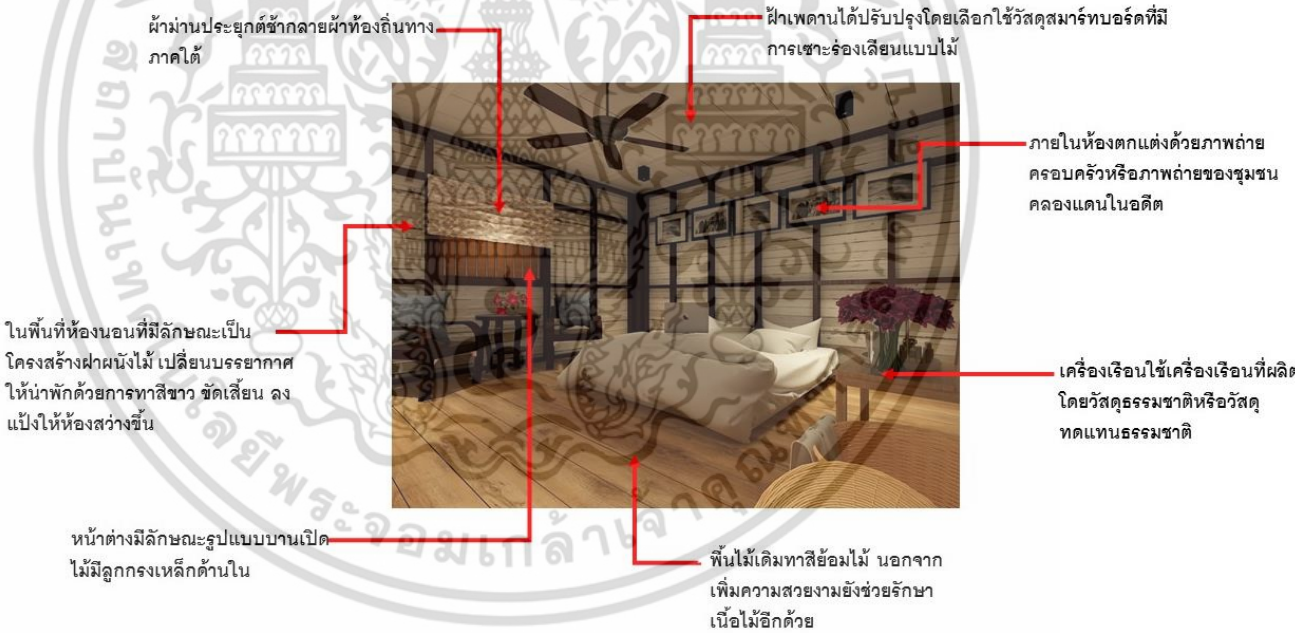

รูปที่ 4.49 ทศนิยมภาพห้องนอนเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

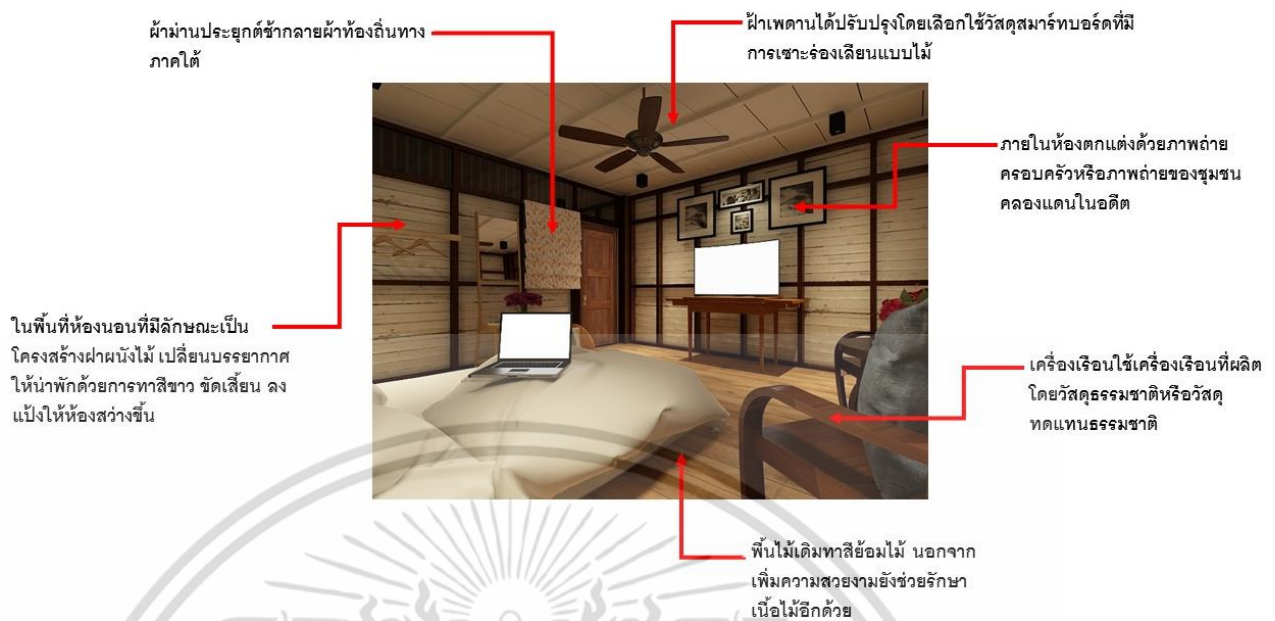

รูปที่ 4.50 ทศนียภาพห้องนอนเล็ก

รูปที่ 4.51 ทศนียภาพห้องนอนเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.52 ทักษะภาพห้องนอนเด็ก

4.5 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนที่มีต่อทัศนียภาพการออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นในชุมชนคลองแดน

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น 4 คน และคนในชุมชนคลองแดน 10 คน (ภาคผนวก ค) ที่มีต่อทัศนียภาพที่ถูกปรับปรุงแล้ว สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อทัศนียภาพการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

ผู้ให้ข้อมูล	ความคิดเห็นต่อทัศนียภาพการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ
เจ้าของโฮมสเตย์คนที่ 1	ห้องโถงมีลักษณะของบ้านพื้นถิ่นในชุมชน ห้องครัวจากภาพการปรับปรุงมีความเป็นบ้านพื้นถิ่นมากขึ้น ฝาผนังในส่วนอื่นดีแล้วแต่ฝาผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ความคิดเห็นต่อทัศนียภาพการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้าน ริมน้ำ
	ที่อยู่ระหว่างห้องน้ำและห้องครัวอาจไม่ทนต่อความชื้น ห้องน้ำหลังจากเปลี่ยนกระเบื้องแล้วรู้สึกสวยงามแตกต่างจากเดิม นักท่องเที่ยวน่าจะชอบ สิ่งที่ควรปรับปรุงในห้องน้ำคือ อ่างอาบน้ำ เพราะไม่เหมาะในการใช้งานในบ้านพื้นดิน และต้องลงทุนสูง
เจ้าของโฮมสเตย์ คนที่ 2	ห้องโถงสวยงามสอดคล้องกับบ้านพื้นดินหลังอื่นดี ห้องครัวปรับปรุงแล้วสวยกว่าเดิมมาก ดูเหมาะสมแก่การใช้งานทั้งเจ้าของ โฮมสเตย์ และนักท่องเที่ยว ดูสะอาดสะอ้าน ห้องน้ำไม่ควรมีอ่างอาบน้ำ เพราะใช้งานลำบากสำหรับผู้สูงอายุและมีราคาแพง ผนังไม้บริเวณห้องน้ำอาจไม่ทนต่อความชื้น ห้องนอนจากภาพการ ปรับปรุงดูหน้าพัก เปลี่ยนเป็นคนละหลังเลย ผนังไม้ทำแบบนี้สวยดี แต่จะ หาช่างทำยากหรือเปล่า ไม่รู้ว่าช่างในพื้นที่จะสามารถทำได้ไหม
เจ้าของโฮมสเตย์ คนที่ 3	ห้องโถงปรับปรุงแล้วให้ความรู้สึกเหมือนบ้านพื้นดินสมัยก่อน ที่เป็น โครงสร้างไม้ทั้งหมด แต่ก่อนเป็นไม้แบบนี้แหละ ห้องครัวปรับปรุงแล้วสวย สะอาด นักท่องเที่ยวคงชอบมาก ห้องน้ำก็ดูสะอาด ส้วมต้องใช้แบบนี้แหละ บางทีคนแก่นั่งแบบส้วมซีมิไม่ไหวแล้ว แต่อ่างอาบน้ำไม่ควรใช้ เพราะมี ราคาสูงและอ่างอาบน้ำนี้ทันสมัยเกินชุมชนเราไปมาก
เจ้าของโฮมสเตย์ คนที่ 4	ห้องโถงมีลักษณะเหมือนบ้านดั้งเดิมมากที่สุด ถึงเปลี่ยนมาเป็นแบบนี้ก็ยัง น่าจะตั้งของขายได้ เพราะสมัยก่อนเราก็ขายของกันในบ้าน เปิดประตูร้านให้กว้าง ห้องครัวสวยดีตกแต่งด้วยโคมไฟวัสดุท้องถิ่นน่าจะ นำมาประยุกต์ได้ง่าย ห้องน้ำสวยแต่อ่างอาบน้ำไม่เหมาะสม และผนังต้อง ระวังความชื้นให้มาก อาจทำผนังปูนให้สูงขึ้นมาหน่อยจะได้บังส่วนเปียกได้ ห้องนอนสวยงามน่าพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ความคิดเห็นต่อทัศนียภาพการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ บ้านริมน้ำ
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 1	ห้องโถงเหมือนบ้านสมัยก่อนแล้ว ห้องครัวสวยงามดี ห้องน้ำไม่ควรม้อ่างอาบน้ำ แต่ส่วนอื่นดีแล้ว ห้องนอนน่านอน
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 2	ห้องโถงปรับปรุงเป็นบ้านไม้แล้วรู้สึกเหมือนบ้านสมัยก่อน ห้องครัวใช้เป็นปูนแบบนี้ก็ดูจะได้ดูแลรักษาไม่ยาก ผนังต้องระวังหน่อยอาจจะพังง่ายเพราะความชื้นในห้องน้ำ ห้องน้ำสื่กระเบื้องดูไม่ชัดกับส่วนอื่นของบ้าน เห็นด้วยเรื่องกระเบื้องเพราะดูแลรักษาง่ายกว่า ห้องนอนสวยงามน่าทึ่งที่ขอบบแน
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 3	ห้องโถงดีมีลักษณะแบบบ้านสมัยก่อน ห้องน้ำไม่ควรม้อ่างอาบน้ำ เพราะดูแพง อาจเปลี่ยนมาอาบน้ำจากตุ่มก็ได้ ห้องนอนสวยดีแล้ว น่านอนมาก ๆ
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 4	ห้องโถงให้ความรู้สึกเหมือนบ้านพื้นถิ่น ห้องครัวสวยดี เดี่ยวนี้ปรับปรุงกันไปหมดแล้ว แต่ถ้าปรับปรุงแล้วยังเหลือส่วนที่เป็นบ้านเก่าๆอยู่บ้างก็ดีมาก คนมาเที่ยวจะได้เห็น ห้องน้ำสะอาดใช้กระเบื้อง ลายไม้แบบนี้ดีเหมือนกันเป็นธรรมชาติและทำความสะอาดง่ายด้วย ห้องนอนน่านอน
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 5	ห้องโถงเหมือนบ้านสมัยก่อนแล้ว ห้องครัวผนังต้องระวังหน่อยอาจจะพังง่าย เพราะความชื้นในห้องน้ำแต่สวย ห้องนอนสวยน่านอน
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 6	ห้องโถงดีแล้ว ห้องครัวเหมาะสมดี เดี่ยว นี้วิถีชีวิตเปลี่ยนใช้ไม้แบบเดิมไม่ไหวต้องบำรุงรักษา ห้องน้ำเหมาะสมกระเบื้องเหมือนพื้นไม้ ส่วนห้องนอนน่านอน แต่ผนังไม้แบบนี้จะหาช่างบ้านเราทำได้หรือเปล่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ความคิดเห็นต่อทัศนียภาพการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 7	ห้องโถงเหมือนบ้านสมัยก่อนแล้ว ห้องครัวสวยงามดี ห้องน้ำกระเบื้องลายไม้เหมาะสม เพราะแต่ก่อนดั้งเดิมบ้านนี้เป็นไม้หมดทั้งหลัง แต่ห้องน้ำไม่ควรมีอ่างอาบน้ำ แต่ส่วนอื่นดีแล้ว ห้องนอนน่านอน
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 8	ห้องโถงเหมือนบ้านสมัยก่อนแล้ว ห้องครัวสวยดีเวลานี้ เป็นปูนกันหมดแล้ว มีของใช้ในท้องถิ่นมาตกแต่งก็เพิ่มความเป็นบ้าน เก่าได้ เป็นไม้เหมือนเดิมมันไม่ค่อยทนแล้วต้องรักษา ห้องน้ำต้องเอาอ่างอาบน้ำออก เดี่ยวจะไม่เข้ากับหลังอื่น มันมีราคาสูงเกิน ห้องนอนสวยน่านอน
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 9	ห้องโถงเป็นแบบนี้แหละ แต่ก่อนเป็นไม้ทั้งหมด โครงเป็นไม้เคี่ยม แต่เดี๋ยวนี้หายากใช้ไม้เนื้อแข็งแทนแบบนี้ก็ เหมือนกัน เราต้องปรับตามยุคที่มันเปลี่ยนไป ห้องครัวดีต้องเปลี่ยนวัสดุอื่นเพราะวัสดุเก่าเริ่มหายาก ไม้แบบเดิมไม่ค่อยมีแล้ว อีกอย่างไม้ไม่ค่อยทนต่อการทำครัว ห้องน้ำเปลี่ยนกระเบื้องแล้วดูเป็นคนละหลังเลย สิ่งที่ไม่เหมาะสมคิด ว่ามีแค่อ่างน้ำ ห้องนอนน้ำพัก แต่ผนังพวกนี้อาจต้องใช้ช่างในเมือง ไม่แน่ใจว่าช่างบ้านเราทำได้ไหม เพราะปกติก็ซ่อมแซมกันไปแบบ ธรรมดา
คนในชุมชนคลองแดน คนที่ 10	ห้องโถงสวยเหมือนบ้านสมัยเก่า ห้องครัวก็โอเคแล้ว เดี๋ยวนี้เปลี่ยนกันทุกหลัง ไม้ปูกระเบื้องก็เทพี่ปูน ดูแลง่ายกว่า สมัยก่อนเป็นผนังไม้คราบน้ำมันก็ไปติดบนไม้ไม่น่ามอง ห้องน้ำเปลี่ยนเป็นแบบนี้ดีแล้วดูแล้วไม่รู้สึกรู้สึกว่าทันสมัยจนเกินไป ห้องนอนน่านอนมาก นักท่องเที่ยวคงชอบมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.1 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุงห้องโถง

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อทัศนียภาพพื้นที่ส่วนห้องโถง พบว่า ห้องโถงมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นที่ชัดเจนในส่วนของคุณลักษณะรูปแบบพื้น ผนัง โครงสร้าง หลังคา ลักษณะรูปแบบประตู และหน้าต่าง มีการแบ่งพื้นที่ชัดเจน และให้บรรยากาศของห้องโถงบ้านพื้นถิ่นในอดีต

4.5.2 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุงห้องครัว

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อทัศนียภาพพื้นที่ส่วนห้องครัว พบว่า ให้ความรู้สึกของความเป็นบ้านพื้นถิ่นมากขึ้น และเหมาะสมต่อการใช้งานในวิถีชีวิตปัจจุบัน เนื่องจากไม่ใช่พื้นที่ที่ใช้งานเป็นประจำในชีวิตประจำวันของเจ้าของโฮมสเตย์ ใช้เพื่อประกอบอาหารและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเท่านั้น ในส่วนของผนังเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่าเป็นส่วนกันระหว่างห้องครัว และห้องน้ำ อาจทำให้เกิดความชื้นต่อผนังไม้ได้

4.5.3 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุงห้องน้ำ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อทัศนียภาพพื้นที่ส่วนห้องน้ำ พบว่า การปรับปรุงให้ความรู้สึกสอดคล้องระหว่างลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และวัสดุสมัยใหม่ ส่วนความคิดเห็นต่อทัศนียภาพที่รู้สึกไม่เหมาะสม คือ ในส่วนของผนังเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่าเป็นส่วนกันระหว่างห้องครัว และห้องน้ำ อาจทำให้เกิดความชื้นต่อผนังไม้ และสุขภัณฑ์อ่างอาบน้ำ ซึ่งมีราคาสูง ไม่เหมาะแก่การลงทุนในการปรับปรุงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากราคาค่าเข้าพักราคาไม่สูง

4.5.4 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุงห้องนอน

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อทัศนียภาพพื้นที่ส่วนห้องนอน พบว่า การปรับปรุงให้แตกต่างจากลักษณะรูปแบบพื้นที่ห้องนอนก่อนการปรับปรุงมาก โดยให้ความเห็นว่าเป็นแนวทางในการเลือกใช้สีทาผนังได้ดี และช่วยให้เห็นแนวทางในการเลือกใช้วัสดุสมัยใหม่มากขึ้น ส่วนความคิดเห็นต่อทัศนียภาพที่รู้สึกไม่เหมาะสม เป็นเรื่องของช่างฝีมืองานไม้ ที่ทำงานใน

ส่วนการทำสีขัดเสี้ยน เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนเห็นตรงกันว่าต้องใช้ช่างที่มีฝีมือมาก และอาจหาช่างฝีมืองานไม้ที่ทำงานประเภทนี้ได้ยาก เพราะส่วนใหญ่นิยมใช้ช่างในท้องถิ่น

4.6 แนวทางปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นในชุมชนคลองแดน

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราชถูกออกแบบให้มีลักษณะดังนี้ 1. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม โดยเน้นการรักษาลักษณะรูปแบบเรือน ฝาผนัง ประตู หน้าต่าง โดยใช้วัสดุดั้งเดิมซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหายหรือใช้วัสดุใหม่คล้ายของเดิม รวมถึงการใช้ช่างฝีมือที่มีความชำนาญในด้านงานไม้ 2. การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ เช่น กระเบื้องปูพื้น และผนังควรเลือกทดแทนและสีสันทันที่ไม่ฉูดฉาดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ 3. การเลือกใช้สีทาทับผนังไม้เดิมควรเลือกใช้สีโทนอ่อนไม่ฉูดฉาด ขัดเสี้ยน ลงแป้งเพื่อให้ห้องดูสว่างขึ้น หรือหากต้องการสีไม้ธรรมชาติควรเลือกใช้สีย้อมไม้ชนิดโซว์ลายไม้ ซึ่งนอกจากทำให้ผนังไม้มีความสวยงามแล้วยังช่วยรักษาเนื้อไม้อีกด้วย 4. การติดตั้งฝ้าเพดานภายในโฮมสเตย์ควรเลือกใช้เป็นฝ้ายิปซัมฉาบเรียบหรือแผ่นสมาร์ทบอร์ดที่มีการเจาะร่องเลียนแบบไม้ ไม่ควรใช้ฝ้าเพดานที่มีการติดตั้งแบบเล่นระดับหรือซ่อนไฟ 5. เครื่องเรือนควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ เน้นจัดวางด้วยเครื่องเรือนที่มีอยู่เดิมภายในบ้าน หากเป็นเครื่องเรือนใหม่ควรมีรูปแบบคล้ายคลึงเครื่องเรือนเดิม และเป็นเครื่องเรือนที่ผลิตโดยวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุทดแทนธรรมชาติ 6. ผนังควรตกแต่งด้วยภาพถ่ายของเจ้าของบ้าน หรือภาพถ่ายชุมชนคลองแดนในอดีต เพื่อบอกเล่าถึงวิถีชีวิตของเจ้าของบ้าน และผู้คนในชุมชนคลองแดนในอดีต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอสาระสำคัญของ การวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้าน พื้นดินในชุมชนคลองแดน 2. เพื่อศึกษาวิธีการรักษา และการเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซม บ้านเรือนในชุมชนคลองแดน 3. เพื่อศึกษาความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทาง สถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนจากเจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชน 4. เพื่อ ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ด้วยเครื่องมือ ดังนี้ (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือและอุปกรณ์
1. ศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชน คลองแดน	เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้นถิ่น ในชุมชนคลองแดน	เอกสาร บทความ อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์
2. สสำรวจและสังเกตลักษณะสภาพ ปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้าน พื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ใน ชุมชนคลองแดนเบื้องต้น	บ้านพื้นถิ่นที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ตั้งเดิมมากที่สุด บริเวณตลาดน้ำคลองแดน จำนวน 8 หลัง และบ้านพื้นถิ่นบริเวณตลาดน้ำคลองแดน ที่ ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์	กล้องถ่ายภาพ สมุด บันทึกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือและอุปกรณ์
	ในชุมชนคลองแดนจำนวน 4 หลัง	
3. สํารวจและสังเกตลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นเดิมและบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดน	บ้านพื้นถิ่นที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมมากที่สุด บริเวณตลาดน้ำคลองแดนจำนวน 8 หลัง และบ้านพื้นถิ่นบริเวณตลาดน้ำคลองแดนที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนจำนวน 4 หลัง	แบบสำรวจและสังเกต (ภาคผนวก ก) กล้องถ่ายภาพ เครื่องวัดระยะ ดิจิตอล ตลับเมตร สมุดบันทึก
4. สัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำคลองแดน	เจ้าของบ้านพื้นถิ่นจำนวน 8 คน ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่นจำนวน 5 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไปจำนวน 10 คน	แบบสัมภาษณ์ กล้องถ่ายภาพ และสมุดบันทึก
5. สัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำคลองแดนเกี่ยวกับออกแบบโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับชุมชนคลองแดน	เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นจำนวน 4 คน และคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไปจำนวน 10 คน	แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น กล้องถ่ายภาพ และทัศนียภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์จากการศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน วิเคราะห์จากการสำรวจสภาพปัจจุบันของบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมในชุมชนคลองแดน วิเคราะห์เนื้อหาจากการสำรวจสภาพปัจจุบันโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน และการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบบ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั้งจากการศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สัมรวจ และสังเกต ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนอย่างละเอียด สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 สรุปลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน

1. ลักษณะเด่นด้านทำเลที่ตั้ง	
<p>ลักษณะเด่นด้านทำเลที่ตั้ง ซึ่งเป็นคูกน้ำที่คลอง 3 สายไหลมาบรรจบกัน เป็นเขตแดนกันระหว่างจังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมชนคลองแดนตั้งอยู่ที่ตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา สถานที่ตั้งทิศเหนือติดกับตำบลหน้าสวน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศใต้ติดกับตำบลท่าบอน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ทิศตะวันออก ติดกับอำเภอไทย ทิศตะวันตกติดกับตำบลแดนสงวน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา</p>	
2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	
<p>ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นแบบดั้งเดิมจะมีลักษณะเป็นเรือนค้าขายริมน้ำ ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพสามารถจำแนกบ้านตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ คือ เรือนไม้เดี่ยว เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้</p>	

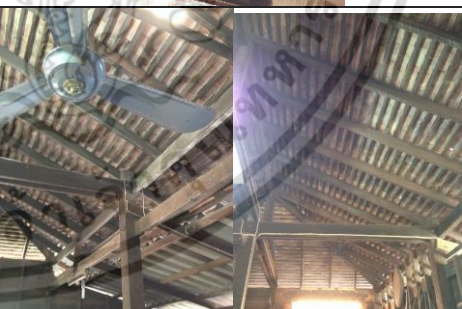
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	
โครงสร้างบ้านไม่มีการฝังเสาลงในดิน แต่จะวางเสาทุกต้นลงบน “ตีนเสา”	
หลังคามีทั้งรูปแบบปั้นหยาและหน้าจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินเผาแบบปลายแหลมจากเกาะยอ ตรงเหลี่ยมรอยตัดหลังคามีกรอบกันน้ำฝนส่วนคานทำจากไม้เคี่ยม	
ผนังบ้านเป็นไม้ตีเกล็ดแนวนอนและผนังไม้ตีทับตามแนวตั้ง มีช่องลมอยู่เหนือประตูหน้าต่าง	
พื้นบ้านเป็นพื้นไม้ยางดีตามแนวตั้งและแนวนอนแล้วแต่ลักษณะของตัวบ้าน	
หน้าต่างมีลักษณะเป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่มือลูกกรงเหล็กด้านใน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	
ประตูเป็นประตูไม้แบบบานเฟี้ยม	
ห้องโถงของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งกว้าง มีความสูงจากพื้นถึงหลังคามาก ไม่มีฝ้าเพดาน ด้านบนช่องลมตีเป็นระแนง	
ห้องนอนเป็นฝาผนังไม้ตีตามแนวนอนหรือแนวตั้งตามลักษณะผนังบ้าน มีช่องลมอยู่เหนือผนัง ประตูห้องนอนเป็นลักษณะบานเปิดคู่และบานเปิดเดี่ยว	
ฝ้าเพดานไม่มีการปิดฝ้าเพดานภายในบ้านพื้นถิ่น	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	
<p>ห้องครัวตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของตัวบ้าน ผนังมี 2 ลักษณะ คือ ผนังที่เป็นผนังไม้ และผนังที่เป็นสังกะสี มีหน้าต่างบานเปิดคู่หรือเดี่ยว</p>	
<p>ห้องน้ำเป็นส่วนที่ตั้งอยู่หลังสุดของตัวบ้านเป็นพื้นและผนังปูน</p>	
3. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน	
<p>ห้องโถงมีลักษณะเป็นพื้นที่เปิดโล่ง รับแสงสว่างจากธรรมชาติ ห้องโถงมีความสูงถึงโครงสร้างหลังคาบ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นโครงสร้างไม้ ฝาผนังเป็นผนังไม้ตีเกล็ดตามนอน หรือผนังไม้ตีทับตามแนว ไม่มีการทาสีทับบนผนัง พื้นไม้เป็นพื้นไม้ยางของเดิม ซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหาย ประตูเป็นประตูบานเฟี้ยมใช้ไม้เนื้อแข็งซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย หน้าต่างเป็นบานเปิดคู่ และมีลูกกรงเหล็กด้านใน มีช่องลมเหนือประตูและหน้าต่าง</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

3. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน	
<p>ห้องนอนมีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิม ทั้งรูปแบบประตู หน้าต่าง ภายในบริเวณห้องนอนไม่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ปรับปรุงต่อเติมในส่วนของผ้าเพดาน เป็นผ้ายิปซั่มฉาบเรียบ และผ้าเบมที่บาร์ ไม่มีการทาสีบนผนังไม้ในห้องนอน</p>	
<p>ห้องครัวยังมีการใช้พื้นที่ครัวเดิม เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน ไม่มีการประตูเนื่องจากตั้งอยู่ในบริเวณบ้านผนังมี 2 ลักษณะ คือผนังไม้ และผนังสังกะสี พื้นครัวมีทั้งที่เป็นพื้นไม้เดิมและเปลี่ยนเป็นพื้นคอนกรีต มีการแยกส่วนพื้นที่ซักล้างที่ต้องใช้น้ำออกไปอยู่บริเวณด้านหลังของบ้าน</p>	
<p>ห้องน้ำตั้งอยู่ภายในบริเวณบ้าน โดยทุกหลังมีการปรับปรุง ซ่อมแซม และต่อเติม ประตูมีทั้งแบบประตูบานเปิดไม้ และประตูพีวีซี ผนังและพื้นเปลี่ยนเป็นพื้นปูกระเบื้องสมัยใหม่</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

4. ลักษณะโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นกรณีศึกษา	
<p>โฮมสเตย์บ้านริมน้ำมีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนไม้เดี่ยว อายุบ้านประมาณ 50 ปี มีห้องพักทั้งหมด 4 ห้อง ประกอบด้วยห้องใหญ่ 1 ห้องบริเวณชั้นล่าง และห้องเล็ก 3 ห้องบริเวณชั้นสองของตัวบ้าน</p>	
<p>โฮมสเตย์บ้านครูสายันต์มีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนแถวไม้ อายุบ้านประมาณ 50 ปี มีห้องพักทั้งหมด 3 ห้อง ประกอบด้วย ห้องโถงใหญ่ 1 ห้อง และห้องเล็ก 2 ห้องบริเวณชั้นสองของตัวบ้าน</p>	
<p>ยายเลียบโฮมสเตย์มีลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนไม้เดี่ยว อายุบ้านประมาณ 140 ปี มีห้องพักทั้งหมด 2 ห้องใหญ่ ประกอบด้วย ห้องโถงชั้นล่าง และห้องโถงชั้นสองของตัวบ้าน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

<p>โฮมสเตย์บ้านร้อยปีศรีคลองแดนมีลักษณะ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นเรือนไม้เดี่ยว อายุ บ้านประมาณ 100-150 ปี มีห้องพัก ประกอบด้วย ห้องโถงใหญ่ จำนวน 1 ห้อง</p>	
<h4>5. รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน</h4>	
<p>ห้องโถงเป็นพื้นที่ที่มีการเปิดโล่ง โฮมสเตย์บ้าน พื้นถิ่นที่เป็นโครงสร้างไม้ไม่มีฝ้าเพดาน มีเพียง หลังคาที่โครงสร้างบ้านชั้นล่างเป็นคอนกรีต จึงพบการทำฝ้าเพดานบริเวณห้องโถง ลักษณะ ฝ้าเพดานที่พบเป็นแบบยิปซัมฉาบเรียบทาสีขาว ลักษณะฝ้าผนังภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นเป็น ผนังไม้ตีเกล็ดตามนอนหรือผนังไม้ตีทับตาม แนวตั้ง ไม่มีการทาสีบนผนังไม้ มีเพียงหนึ่งหลังที่ ห้องโถงภายในโฮมสเตย์เป็นผนังแบบคอนกรีต ฉาบเรียบ จึงมีการทาสีผนังด้วยสีสมัยใหม่ที่มี โทนสีดูสะอาด พื้นไม้เป็นพื้นไม้ยางของเดิม ซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหาย มีเพียงหนึ่งหลังที่ พื้นบริเวณห้องโถงเปลี่ยนเป็นพื้นปูกระเบื้อง สมัยใหม่ ประตูเป็นประตูบานเฟี้ยม หน้าต่าง บานเปิดคู่และมีลูกกรงเหล็กด้านใน มีช่องแสง เหนือประตูและหน้าต่าง</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

<p>โทนสีที่ไม่กลมกลืนกับสีดั้งเดิมทาทับฝาผนังไม้เดิมภายในห้องนอน</p>	
<p>ห้องนอนมีลักษณะโครงสร้างรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิมของบ้าน ทั้งลักษณะรูปแบบประตู หน้าต่าง ภายในบริเวณห้องนอนไม่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ มีการปรับปรุงต่อเติมในส่วนของฝ้าเพดานเป็นฝ้ายิปซัมฉาบเรียบ และฝ้าแบบทีบาร์ ลักษณะฝาผนังเป็นโครงสร้างผนังไม้ตีเกล็ดแฉนวนอน และตีทับแบบแนวตั้ง มีเพียงหนึ่งหลังที่ปรับปรุงโดยการใส่แผ่นยิปซัมกรุทับโครงสร้างไม้ภายในห้องนอน ส่วนการทาสีภายในห้องนอนมีเพียงหลังเดียวที่พบการเลือกใช้</p>	
<p>ห้องครัวของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นใช้พื้นที่ครัวบริเวณเดิมมีการปรับปรุงซ่อมแซม โดยปรับปรุงผนัง และพื้นห้องครัว นอกจากนี้ยังมีการแยกส่วนพื้นที่ซักล้างที่ต้องใช้น้ำออกไปอยู่บริเวณด้านหลังของบ้าน ผนังมี 3 ลักษณะ คือผนังไม้ ผนังสังกะสี และผนังคอนกรีตฉาบเรียบ พื้นครัวมีทั้งที่เป็นพื้นไม้เดิม พื้นคอนกรีต และพื้นปูกระเบื้อง โดยมีเพียงหลังเดียวที่ใช้สีสมัยใหม่ที่มิโทนสีดูฉูดฉาดทาทับบนผนังคอนกรีต นอกจากนี้ยังมีการแยกส่วนพื้นที่ซักล้างที่ต้องใช้น้ำออกไปอยู่บริเวณด้านหลังของบ้าน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

<p>ห้องน้ำมี 2 ลักษณะ คือ ตั้งอยู่ภายในพื้นที่บ้าน และตั้งอยู่นอกบริเวณตัวบ้าน โดยทุกหลังมีการปรับปรุง ซ่อมแซม และต่อเติมให้ห้องน้ำมีจำนวนมากขึ้น เพื่อรองรับการใช้สอยของนักท่องเที่ยว</p>	
--	--

5.1.2 วิธีการรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้าน และคนในชุมชน สรุปได้ดังนี้ 1. วิธีรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่น พบว่ามีความต้องการรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในแบบดั้งเดิมไว้ ปรับปรุงเฉพาะส่วนที่เกิดความเสียหายเท่านั้น ยกเว้นห้องน้ำห้องส้วมที่นิยมปรับปรุงใหม่ทั้งหมดเพื่อรองรับกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน 2. แนวความคิดในการเลือกใช้วัสดุ พบว่าการเลือกใช้วัสดุในการซ่อมแซมหรือต่อเติม ผู้ให้ข้อมูลเลือกใช้วัสดุดั้งเดิมก่อน ส่วนใดที่ไม่สามารถหาได้ จึงเลือกใช้วัสดุที่มีความกลมกลืนใกล้เคียงรูปแบบเดิมแทน 3. วิธีการหาวัสดุดั้งเดิม พบว่าเจ้าของบ้านพื้นถิ่นบางหลังมีวิธีการหาวัสดุดั้งเดิม โดยการนำมาจากบ้านพื้นถิ่นหลังอื่นที่ไม่มีคนอยู่อาศัย ส่วนไม้เคี่ยมและไม้ยางก็ใช้วิธีการเดียวกันแต่สามารถหาได้จากร้านขายไม้เก่าได้อีกทางหนึ่ง แต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากไม่มีราคาสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

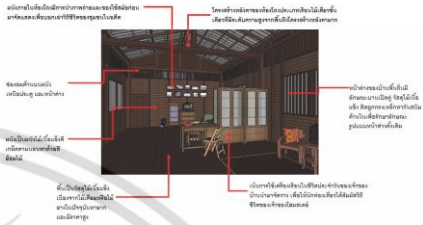

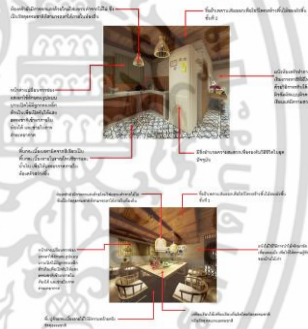

5.1.3 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนต้องการ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชน เรื่องรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นและคนในชุมชน สรุปได้ดังนี้ 1. ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ พบว่า มีความต้องการอนุรักษ์ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิมไว้ เนื่องจากมีความภูมิใจในประเพณีวัฒนธรรม และวัฒนธรรมของชุมชน 2. ลักษณะการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่นเพื่อใช้เป็นโฮมสเตย์ พบว่าการปรับปรุงซ่อมแซมจะดำเนินการเฉพาะบางส่วนที่เสียหายซ่อมแซมให้มีสภาพดีเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน ในบริเวณที่มีการต่อเติมจะเลือกลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม ดำเนินการให้ใกล้เคียงของเดิม และปรับปรุงบางส่วนเหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน 3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปรับปรุงซ่อมแซมกรณีศึกษาและโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น พบว่าการปรับปรุงซ่อมแซม และต่อเติม พบได้ในบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์มากกว่าบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม ด้านพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพบว่าโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นปรับปรุงและต่อเติมมากกว่าบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม

5.1.4 ผลปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ มาออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน เนื่องจากโฮมสเตย์บ้านริมน้ำมีการปรับปรุงซ่อมแซมทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ไม่สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมากที่สุด การปรับปรุงแบ่งตามพื้นที่ใช้งานออกเป็น 4 ส่วน คือ ห้องโถง ห้องครัว ห้องน้ำ และห้องนอน ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วยเรื่อง รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม การเลือกใช้วัสดุสมัยใหม่ การเลือกใช้สีสำหรับทาทับผนังไม้เดิม ลักษณะรูปแบบของฝ้าเพดาน ลักษณะรูปแบบของเครื่องเรือน และการตกแต่งผนังภายในโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นที่เป็นภาพรวมของพื้นที่ทั้ง 4 ส่วน (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ห้องโถง	
<p>ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในก่อนการปรับปรุง</p> 	<p>ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน</p>
ห้องครัว	
<p>ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในก่อนการปรับปรุง</p> 	<p>ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน</p>
ห้องน้ำ	
<p>ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในก่อนการปรับปรุง</p> 	<p>ผลการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.5 ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนที่มีต่อทัศนียภาพการ ออกแบบปรับปรุงโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของ บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

ความคิดเห็นของเจ้าของโฮมสเตย์และคนในชุมชนต่อการปรับปรุงพื้นที่ภายในโฮมสเตย์ บ้านริมน้ำพบว่า ห้องโถงมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นที่ชัดเจนในส่วนของลักษณะ รูปแบบพื้น ผนัง โครงสร้างหลังคา ลักษณะรูปแบบประตู และหน้าต่าง มีการแบ่งพื้นที่ชัดเจน และให้บรรยากาศของห้องโถงบ้านพื้นถิ่นในอดีต

ห้องครัวให้ความรู้สึกของความเป็นบ้านพื้นถิ่นมากขึ้น และเหมาะสมต่อการใช้งานในวิถีชีวิตปัจจุบัน เนื่องจากไม่ใช่พื้นที่ที่ใช้งานเป็นประจำในชีวิตประจำวันของเจ้าของโฮมสเตย์ ใช้เพื่อประกอบอาหารและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเท่านั้น ในส่วนของผนังเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่าเป็นส่วนกันระหว่างห้องครัว และห้องน้ำ อาจทำให้เกิดความชื้นต่อผนังไม่ได้

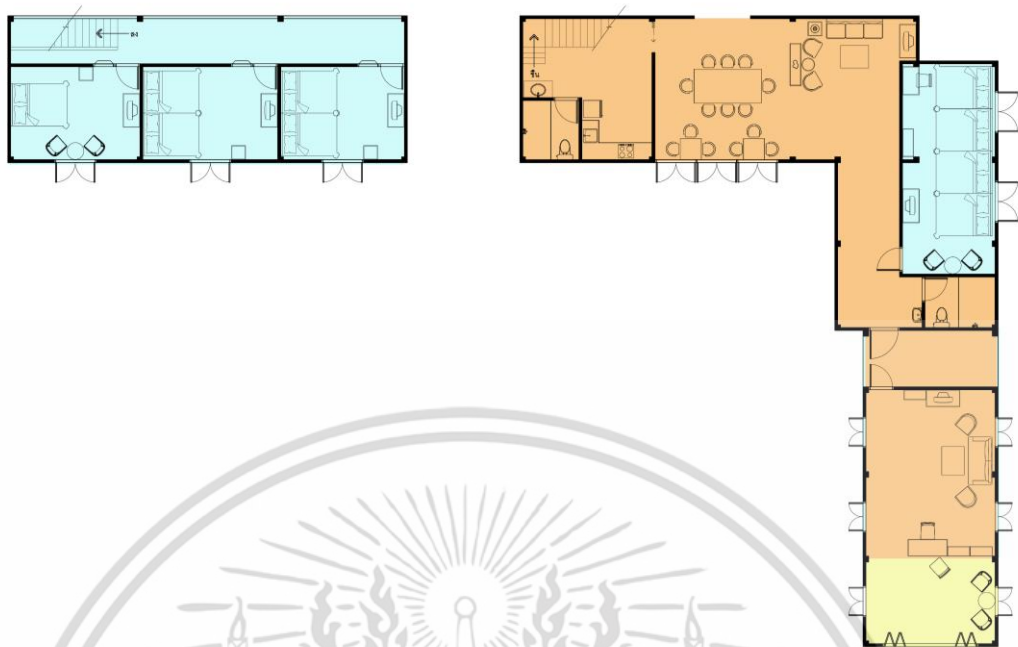
ห้องน้ำให้ความรู้สึกสอดคล้องระหว่างลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และวัสดุสมัยใหม่ สิ่งที่ไม่เหมาะสม คือ ในส่วนของผนังเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่าเป็นส่วนกันระหว่างห้องครัว และห้องน้ำ อาจทำให้เกิดความชื้นต่อผนังไม้ และสุขภัณฑ์อ่างอาบน้ำ ซึ่งมีราคาสูง ไม่เหมาะแก่การลงทุนในการปรับปรุงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากราคาค่าเข้าพักมีราคาไม่สูง

ห้องนอนมีลักษณะแตกต่างจากลักษณะพื้นที่ห้องนอนก่อนการปรับปรุงมาก โดยให้ความคิดเห็นว่าเป็นแนวทางในการเลือกใช้สีทาที่ผนังได้ดี และช่วยให้เห็นแนวทางในการเลือกใช้วัสดุสมัยใหม่มากขึ้น ส่วนความคิดเห็นต่อทัศนียภาพที่รู้สึกไม่เหมาะสม เป็นเรื่องของช่างฝีมืองานไม้ ที่ทำงานในส่วนการทำสั้ดเสี้ยน เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์ และคนในชุมชนเห็นตรงกันว่าต้องช่างที่มีฝีมือมาก และอาจหาช่างฝีมืองานไม้ที่ทำงานประเภทนี้ได้ยาก เพราะส่วนใหญ่นิยมใช้ช่างในท้องถิ่น

5.1.6 แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับ ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราชถูกออกแบบให้มีลักษณะดังนี้ (รูปที่ 5.1-5.13) (ตารางที่ 5.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.1 พื้นที่ชั้น 1 และ 2 ภายในโฮมสเตย์บ้านริมน้ำ

รูปที่ 5.2 รูปด้านห้องโถง (NOT TO SCALE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.3 รูปด้านห้องโถง (NOT TO SCALE)

รูปที่ 5.4 รูปด้านห้องครัว (NOT TO SCALE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.5 รูปด้านห้องน้ำ (NOT TO SCALE)

รูปที่ 5.6 รูปด้านห้องน้ำ (NOT TO SCALE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.7 รูปด้านห้องนอนใหญ่ (NOT TO SCALE)

รูปที่ 5.8 รูปด้านห้องนอนใหญ่ (NOT TO SCALE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.9 รูปด้านห้องนอนใหญ่ (NOT TO SCALE)

รูปที่ 5.10 รูปด้านห้องนอนเล็ก (NOT TO SCALE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.11 รูปด้านห้องนอนเล็ก (NOT TO SCALE)

รูปที่ 5.12 รูปด้านห้องนอนเล็ก (NOT TO SCALE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.13 รูปด้านห้องนอนเล็ก (NOT TO SCALE)

ตารางที่ 5.4 แนวการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในดั้งเดิม	
<p>รูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในแบบดั้งเดิม โดยเน้นการรักษาลักษณะรูปแบบเรือน ฝาผนัง ประตู หน้าต่าง โดยใช้วัสดุดั้งเดิมซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหายหรือใช้วัสดุใหม่คล้ายของเดิม รวมถึงการใช้ช่างฝีมือที่มีความชำนาญในด้านงานไม้</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างสมัยใหม่	
<p>การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ เช่น กระเบื้องปูพื้น และผนังควรเลือกกลดลายและสีสันทันที่ไม่ฉูดฉาดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์</p>	
การเลือกใช้สีทาทับผนังไม้เดิม	
	
การติดตั้งฝ้าเพดานภายในโฮมสเตย์	
<p>การติดตั้งฝ้าเพดานภายในโฮมสเตย์ควรเลือกใช้ เป็นฝ้ายิปซัมฉาบเรียบหรือแผ่นสมาร์ทบอร์ดที่มีการเจาะร่องเลียนแบบไม้ ไม่ควรใช้ฝ้าเพดานที่มีการติดตั้งแบบเล่นระดับ หรือซ่อนไฟ</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือน	
<p>เครื่องเรือนควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ เน้นจัดวางด้วยเครื่องเรือนที่มีอยู่เดิมภายในบ้าน หากเป็นเครื่องเรือนใหม่ควรมีรูปแบบคล้ายคลึงเครื่องเรือน</p>	

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยประกอบด้วยเรื่อง ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน วิธีการรักษา และการเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพื้นถิ่น

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนสรุปได้ว่า ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของชุมชนคลองแดนประกอบด้วย รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมีลักษณะเป็นเรือนไม้เดี่ยว เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ ซึ่งเป็นลักษณะของเรือนแถวค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับบทความที่กล่าวถึงชุมชนคลองแดนว่า มีการตั้งถิ่นฐานขึ้นจากพ่อค้าและประชาชนมาประกอบกิจการค้าขายบริเวณคู่งน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับบทความจากเว็บไซต์เรื่องตลาดน้ำ วิถีพุทธคลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลา (สงขลาพอร์ทัล ทีม.2556) และสอดคล้องกับหนังสือเรื่องรูปแบบบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ในอุษาคเนย์ที่พบว่าเนื่องจากทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้ทะเล จึงทำให้บ้านเรือนถิ่นใต้ตอนใต้มีความหลากหลาย เป็นย่าน เมือง แหล่งการค้า นอกจากนี้บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนยังมีลักษณะรูปแบบประตูปแบบบานเฟี้ยม หน้าต่างบานเปิดคู่มือลูกกรงเหล็กด้านใน ประตูบานเฟี้ยมใช้ในเรือนค้าขายเพื่อเปิดหน้าร้านให้กว้าง ในส่วนลักษณะหน้าต่างที่มีกรงเหล็กด้านในเพื่อใช้รักษาความปลอดภัย และป้องกันโจรขโมย เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญในพื้นที่ซึ่งมีการค้าขายทั้งวันทั้งคืน ซึ่งสอดคล้องกับบทความจากเว็บไซต์เรื่องการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน (จเร สุวรรณชาติ และ ปริญา ชูแก้ว. 2557) ลักษณะหลังคาเป็นแบบหลังคาปั้นหย่า และหน้าจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินเผาบางเฉียบจากเกาะยอ ซึ่งสอดคล้องกับบทความจากเว็บไซต์เรื่องตลาดคลองแดน : คันเขตแดนสงขลา-นครศรี (สุดจิต สนั่นไหว. 2552) จึงพบว่าเจ้าของบ้านพื้นถิ่นไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปลี่ยนแปลงลักษณะรูปแบบบ้านและลักษณะของหน้าต่างหรือประตูซึ่งเป็นประตูบานเพี้ยม เพราะให้ความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์และคำนึงถึงวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน พบว่าเจ้าของบ้านพื้นถิ่นมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนที่ส่งผลกระทบต่อความสะดวกในการใช้งาน ในวิถีชีวิตปัจจุบัน เช่น ห้องน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนด้วยลักษณะการฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ (เดชา บุญค้ำ, 2540) เรื่องระดับการซ่อมแซมให้มีสภาพดีและการปรับสภาพเล็กน้อยเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน เจ้าของบ้านพื้นถิ่นจึงให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อยในการเปลี่ยนแปลงส่วนอื่นของบ้าน เช่น พื้น,ผนัง,ห้องครัว และห้องนอน เนื่องจากไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในปัจจุบันจึงทำการซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหายเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับผลการวิจัยเรื่องโครงการรูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม (วินัย หมนันตธรรม, 2554) ที่พบว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดของการเปลี่ยนแปลงตัวเรือนมีสาเหตุไม่ต่างกัน คือ จากการผุพังและเสื่อมสลายของวัสดุ จากการขาด ความรู้ทางด้าน การอนุรักษ์ และขาดผู้ให้คำแนะนำวิธีการดูแลรักษา จากการอพยพย้ายถิ่นฐาน จากการขาดแคลนช่างฝีมือ จากการราคาวัสดุมีราคาแพง และจากค่านิยมที่ต้องการมีบ้านสมัยใหม่แบบคอนกรีตเสริมเหล็ก

การรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมในยุคดั้งเดิมของชุมชนคลองแดนมีความสอดคล้องในเรื่องการซ่อมวัสดุ ด้วยการยึดอายุวัสดุ ซ่อมแซมส่วนที่ผุหรือชำรุด และเปลี่ยนวัสดุใหม่ด้วยวัสดุเดิม (ธาดา สุทธิธรรม, 2554) เนื่องจากเจ้าของบ้านพื้นถิ่นต้องการอนุรักษ์รูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมไว้ จึงให้ความสำคัญในการปรับปรุงซ่อมแซมให้ใกล้เคียงลักษณะเดิมมากที่สุด โดยการเลือกวัสดุดั้งเดิมมาซ่อมแซมก่อน หากไม่สามารถหาได้จากแหล่งไหนก็เลือกใช้วัสดุที่ใกล้เคียงกับวัสดุชนิดเดิม โดยยังคงสอดคล้องกับบริบทโดยรอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็น “โฮมสเตย์” ของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลายโพงพง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม (นราธิป ผลบุญรักษ์, 2547) ที่พบว่ามีการรักษารูปแบบเรือนพื้นถิ่น โดยพบว่าการปรับที่อยู่อาศัยเดิมในส่วนของห้องน้ำ และส่วนห้องครัว เนื่องจากวิถีชีวิตในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป โดยส่วนอื่นของบ้านยังคงรักษาแบบดั้งเดิมไว้

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในการปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็นโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยว หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการซ่อมแซมปรับปรุงบ้านเรือน โดยไม่ไปทำลายบริบทและภูมิทัศน์โดยรอบของชุมชน และช่วยส่งเสริมบรรยากาศให้สอดคล้องกับชุมชนคลองแดนในอดีตที่เป็นตลาด มีร้านค้า และโรงแรม ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์นี้เป็นการต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยอดองค์ความรู้จากการวิจัยเรื่องการปรับปรุงพื้นพุ่มชนวิถีพุทธคลองแดน (จเร สุวรรณชาติ และ
ปริญญา ชูแก้ว. 2557) ซึ่งมีการวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการใช้โครงการวิจัยเป็นองค์ความรู้ในการ
พื้นพุ่มชนคลองแดน

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1. ข้อเสนอแนะในการนำ
ผลการวิจัยไปใช้ 2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน คือ

5.3.1.1 ให้คงลักษณะเด่นของรูปแบบสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นที่สำคัญของ
ชุมชนไว้ ได้แก่ รูปแบบหลังคา ทั้งรูปแบบปั้นหย่าและหน้าจั่ว วัสดุผนังหลังคาควรเลือกใช้เป็นวัสดุ
สมัยใหม่ที่คล้ายของเดิม เพราะกระเบื้องดินเผาแผ่นบางปัจจุบันหาได้ยาก ฝาผนังไม้ตีเกล็ดทาง
นอนหรือตีทับแนวตั้งสามารถใช้วัสดุทดแทนสมัยใหม่ซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนไม้จริงและมีความ
ทนทาน หน้าต่างควรใช้หน้าต่างบานเปิดคู่ทำจากวัสดุไม้ควรมีลูกกรงเหล็กด้านใน เนื่องจากเป็น
ลักษณะเด่นที่สำคัญของรูปแบบหน้าต่างในชุมชนคลองแดน ประตูควรใช้ประตูบานเฟี้ยมไม้
เนื่องจากสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและดั้งเดิมของผู้คนในชุมชนคลองแดน เพื่อให้เกิดลักษณะ
เด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมากที่สุด

5.3.1.2 วิธีการรักษาและเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซมโฮมสเตย์บ้านพื้น
ถิ่นในชุมชนคลองแดน ควรเลือกใช้วัสดุดั้งเดิม หรือวัสดุใหม่คล้ายของเดิมก่อน ในการเลือกใช้วัสดุ
ก่อสร้างสมัยใหม่ เช่น กระเบื้องปูพื้น และผนังควรเลือกวัสดุและสีสันทันที่ไม่ฉูดฉาดเพื่อให้
สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์

5.3.1.3 การเลือกใช้สีทาทับผนังไม้เดิมควรเลือกใช้สีโทนอ่อนไม่ฉูดฉาดเพื่อให้ชัด
เสียง ลงแบ่งเพื่อทำให้ห้องดูสว่างขึ้น หรือหากต้องการสีไม่ธรรมดาควรเลือกใช้สีสีย้อมไม้ชนิดโซว
ลายไม้ ซึ่งนอกจากจะทำให้ผนังไม้มีความสวยงามแล้วยังช่วยรักษาเนื้อไม้อีกด้วย

5.3.1.4 การติดตั้งฝ้าเพดานภายในโฮมสเตย์ควรเลือกใช้เป็นฝ้ายิปซัมฉาบเรียบ
หรือแผ่นหรือแผ่นสมาร์ทบอร์ดที่มีการเจาะร่องเสียงแบบไม้ ไม่ควรใช้ฝ้าเพดานที่มีการติดตั้งแบบ
เล่นระดับหรือซ่อนไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.1.5 เครื่องเรือนควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ เน้นจัดวางด้วยเครื่องเรือนที่มีอยู่เดิมภายในบ้าน หากเป็นเครื่องเรือนใหม่ควรมีรูปแบบคล้ายคลึงเครื่องเรือนเดิม และเป็นเครื่องเรือนที่ผลิตโดยวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุทดแทนธรรมชาติ

5.3.1.6 ผนังควรตกแต่งด้วยภาพถ่ายของเจ้าของบ้าน หรือภาพถ่ายชุมชนคลองแดนในอดีต เพื่อบอกเล่าวิถีชีวิตของเจ้าของบ้าน และผู้คนในชุมชนคลองแดน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาในเรื่องวัสดุสมัยใหม่ เช่น กระเบื้อง สี และโชนสีที่เหมาะสม ที่จะใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซมให้มากขึ้น เนื่องจากวัสดุดั้งเดิมมีแนวโน้มที่จะหาได้ยาก และมีราคาสูงมากขึ้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ในการแนะนำคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น และเนื่องจากชุมชนคลองแดนปัจจุบันเป็นตลาดน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมในอดีต จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงลักษณะพื้นที่สาธารณะ เช่น ลักษณะตลาด ศาลาวิม่น้ำ เพื่อช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศโดยรวมมีความสอดคล้องกับบ้านพื้นถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. 2541. **พระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2)**. กรุงเทพฯ : สมาพันธ์
- กระปุกออมสินหมู (นามแฝง). 2559. **คลองแดนในความทรงจำ ยุครุ่งเรือง**. [Online]. Available : <http://oknation.nationtv.tv/blog/piggybankpig/2016/12/03/entry-1> (วันที่ค้นข้อมูล : 19 มกราคม 2560)
- กระปุกออมสินหมู (นามแฝง). 2559. **คลองแดนในความทรงจำ ยุครุ่งโรย**. [Online]. Available : <http://oknation.nationtv.tv/blog/piggybankpig/2016/12/03/entry-1> (วันที่ค้นข้อมูล : 19 มกราคม 2560)
- กระปุกออมสินหมู (นามแฝง). 2559. **คลองแดนในความทรงจำ ยุคตื่นจากการหลับใหล**. [Online]. Available : <http://oknation.nationtv.tv/blog/piggybankpig/2016/12/03/entry-1> (วันที่ค้นข้อมูล : 19 มกราคม 2560)
- จเว สุวรรณชาติ และปริญญา ชูแก้ว. 2557. **การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน**. [Online]. Available : <http://www.muangboranjournal.com/modules.php?426.Name=Sections&op=viewarticle&artid=> (วันที่ค้นข้อมูล : 24 มกราคม 2557)
- โชติกา ศรีประเสริฐ. 2554. **การรวบรวมความหมายของ"อัตลักษณ์"**. [Online]. Available : <http://chotika51-thesis.blogspot.com/2011/07/blog-post.html> (วันที่ค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2560)
- เดชา บุญค้ำ. 2540. **เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนเรื่องการอนุรักษ์กับการพัฒนา**. หนังสือสวนสภากาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 29-34.
- เดลินิวส์. 2559. **คลองแดน-ระโนด-บ้านพรุ สามตลาด "สงขลามหาสนุก"**. [Online]. Available : <http://www.dailynews.co.th/article/519835> (วันที่ค้นข้อมูล : 15 ตุลาคม 2559)
- ตลาดริมน้ำคลองแดน. (2558. 10 พฤศจิกายน). **ภาพบ้านเรือนริมคลองและการสัญจรทางน้ำ**. [Facebook]. Retrieved from <https://www.facebook.com/klongdanfanpage/photos> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 8 กุมภาพันธ์ 2559).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ตลาดริมน้ำคลองแดน. (2559. 24 มิถุนายน). **ภาพถ่ายเรือแสงจันทร์ เรือยนต์ลำสุดท้ายของคลองแดน**. [Facebook]. Retrieved from <https://www.facebook.com/klongdanfanpage/photos> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2560).
- เที่ยวชุมชนวิถีพุทธ ตลาดริมน้ำคลองแดน “สามคลอง สองจังหวัด”**. 2556 [Online]. Available <http://www.amazingthaitour.com> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 10 พฤษภาคม 2558).
- ธาดา สุทธิธรรม. 2554. **การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอีสานในแนวทางการมีส่วนร่วม**. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์อุบลกิจออฟเซ็ท
- นราธิป ผลบุญรักษ์. 2547. **“การปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็นโฮมสเตย์ของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต. ปลายโพงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม.”** วิทยานิพนธ์เคหะพัฒนาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหะการ, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภดล ดวงแก้ว. 2548. **“แนวความคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมเรือนพื้นถิ่นเกาะยอ จังหวัดสงขลา.”** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปริญญา ชูแก้ว. 2557. **การอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของไทย : ประสบการณ์จากการทำงานภาคสนาม**. กรุงเทพฯ : บริษัท พลัสเพรส จำกัด
- ประสงค์ เขียมอนันต์. 2540. **เมืองโบราณ**. 40(3). กรุงเทพฯ : ด้านสหวิชาการพิมพ์
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนจิติ. 2545. **แนวคิดและการปฏิบัติ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในประเทศไทย**. สารคดี. 45 (2) , 2.1-2.8.
- มโน พิสุทธิรัตนานนท์ และศรีน มณีโชติ. 2535. **“เรือนไทยภาคใต้”**. สงขลา : สถาบันทักษิณคดี, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ระวีวรรณ โอฟารัตน์มณี. 2558. **รูปแบบบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ในอุษาคเนย์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2538. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

บรรณานุกรม(ต่อ)

- วินัย หมั่นคิดธรรม. 2554. **รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ
จังหวัด สมุทรสงคราม.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- วิโรฒ ศรีสุโร. 2543. **“สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้นสำคัญไฉน?”. ความหลากหลายของเรือนพื้น
ถิ่นไทย.** คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์. 2530. **“แนวทางการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น”.** กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์เมฆา
เพลส
- สงขลาพอร์ทัลทีม. 2556. **ตลาดน้ำ วิถีพุทธคลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลา.** [Online].
Available:<http://www.songkhlaportal.com/forums/b70/t20542/>. (วันที่สืบค้นข้อมูล :
26 ตุลาคม 2556).
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (ม.ป.ป.).
สถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่น. (ม.ป.ท.) : (ม.ป.พ.)
- สิทธิพร ภิรมย์รัตน์. 2547. **แนวความคิดและหลักการอนุรักษ์ชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
ทางวัฒนธรรม.** เอกสารการประชุมสัมมนาวิชาการเรื่อง “สถาปัตยกรรมสู่โลกกว้างสร้าง
เครือข่ายเชื่อมโยงท้องถิ่น”. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. เอกสารอัดสำเนา
- สุจิต สนั่นไหว. 2552. **ตลาดคลองแดน : ค้นเขตแดนสงขลา-นครศรีฯ.** [Online].
Available:[https://sites.google.com/site/sudjitprofile/internal-
blog/blog/tladkhlxngdaenkankhetdaensngkhla-nkhrsri%E2%80%A1](https://sites.google.com/site/sudjitprofile/internal-blog/blog/tladkhlxngdaenkankhetdaensngkhla-nkhrsri%E2%80%A1)
(วันที่สืบค้นข้อมูล : 1 กันยายน 2559).
- สัญญา หมายมั่น. 2524. **“เอกสารโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พนมรุ้ง”.** กรุงเทพฯ : กอง
โบราณคดี กรมศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2556. **นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8**. [Online]. Available : <http://www.nrct.go.th/th/Portals/0/data/%E0%B9%81%E0%B8%8A%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B9%82%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B9%8C/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%9C%E0%B8%A2%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B9%88/00%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A2.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 25 มิถุนายน 2556).
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน. 2558. [Online]. Available : http://www.klongdan.go.th/content/general_information (วันที่สืบค้นข้อมูล : 16 ตุลาคม 2559).
- อรศิริ ปาณินท์. 2539. **บ้านและหมู่บ้านพื้นถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อนุวิทย์ เจริญศุภกุล. 2529. “**แผนภาพตัวแบบการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในประเทศไทย**”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- โฮมสเตย์บ้านริมน้ำ. (2558. 16 ธันวาคม). **ห้องพักรรยากาศสบายๆ**. [Facebook]. Retrieved from https://www.facebook.com/pg/BANRIMNARMHOMSTEY/photos/?tab=album&album_id=925773910810657 (วันที่สืบค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2560).
- Carl V. Patton. 1988. **Spontaneous Shelter: International Perspectives and Prospects**. [Online]. Available : http://www.temple.edu/tempress/titles/525_reg.html (วันที่สืบค้นข้อมูล : 16 กรกฎาคม 2560).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม(ต่อ)

Meeboo (นามแฝง) . 2555. **เสน่ห์ริมชล คนคลองแดน สามคลองที่เชื่อมสองเมือง คือ**

นครศรีธรรมราชและสงขลา. [Online]. Available :

<http://oknation.nationtv.tv/blog/meeboo/2012/09/07/entry-1>

(วันที่สืบค้นข้อมูล : 19 มกราคม 2560).

Pimonsathean, Y., 2004. Current Issues Concerning Adaptive Re-use in the Conservation of Urban Cultural Heritage. **The Conservation Heritage: Macao Vision.** Macao : Cultural Institute of the Macao S.A.R. Government.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. แบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนสำหรับงานวิทยานิพนธ์
- ภาคผนวก ข. แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดนเรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์
- ภาคผนวก ค. แบบสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน
- ภาคผนวก ง. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ “ผลงานวิจัยโครงการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา” คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นเดิม และบ้านพื้นถิ่นที่
ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ในชุมชนคลองแดนสำหรับงานวิทยานิพนธ์
เรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์
ชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช
นักศึกษาปริญญาโท สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ชื่อนักศึกษา นางสาวสิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบ้านพื้นถิ่น

1. ชื่อเจ้าของบ้านพื้นถิ่น

2. สถานที่ตั้ง

3. อายุบ้านพื้นถิ่น

4. วัน / เวลาที่สังเกต

ส่วนที่ 2 ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น

1. หลังคา

1.1 ลักษณะ.....

1.2 วัสดุ.....

2. ผนัง

2.1 ลักษณะ.....

2.2 วัสดุ.....

3. ประตู

3.1 ลักษณะ.....

3.2 วัสดุ.....

4. หน้าต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.1 ลักษณะ.....
- 4.2 วัสดุ.....
5. พื้น
- 5.1 โถง
- 5.1.1 ลักษณะ.....
- 5.1.2 วัสดุ.....
- 5.2 คิว
- 5.2.1 ลักษณะ.....
- 5.2.2 วัสดุ.....
- 5.3 ห้องนอน
- 5.3.1 ลักษณะ.....
- 5.3.2 วัสดุ.....
- 5.4 ห้องน้ำ
- 5.4.1 ลักษณะ.....
- 5.4.2 วัสดุ.....

ส่วนที่ 3 การปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่น

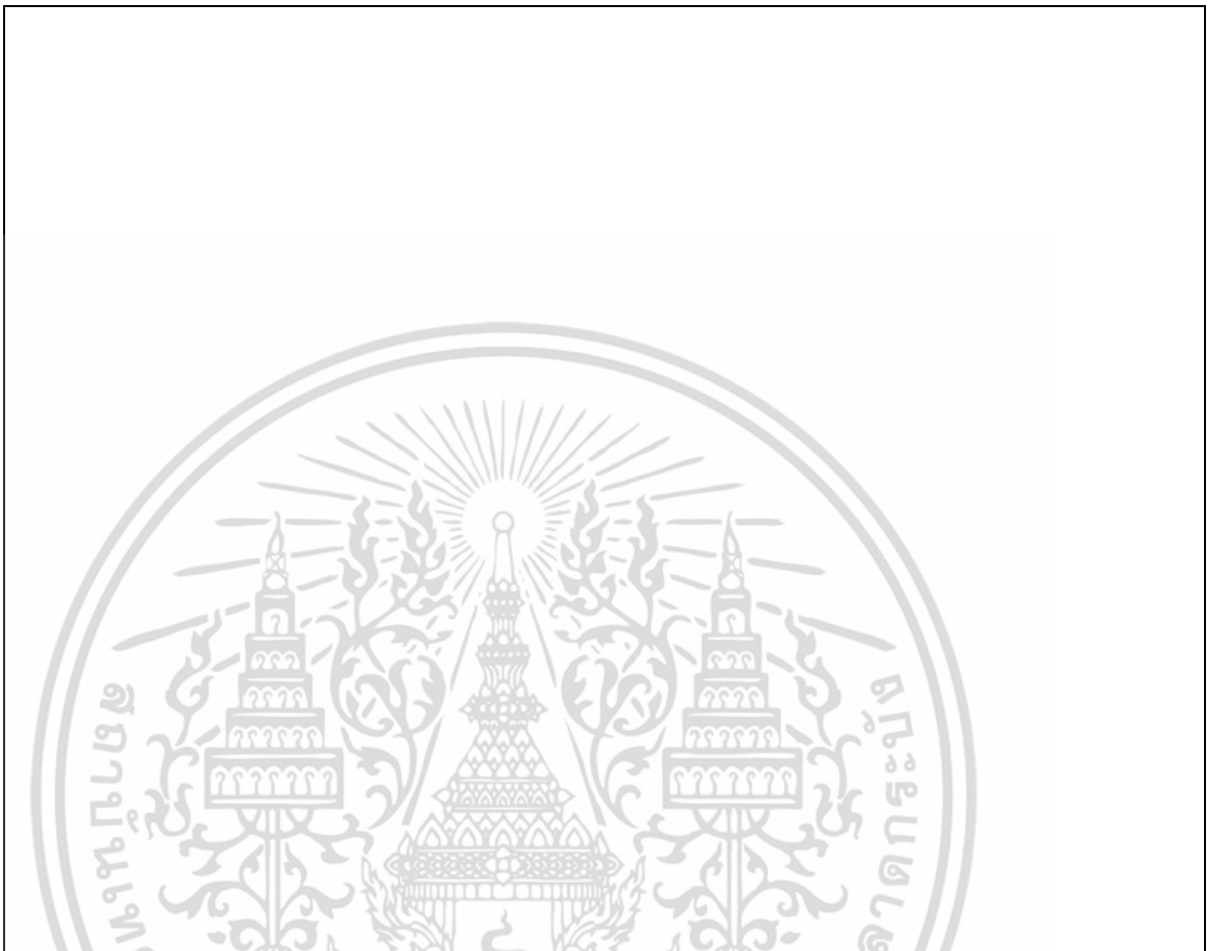
1. หลังคา
- 1.1 รูปแบบ.....
- 1.2 วัสดุ.....
2. ผนัง
- 2.1 รูปแบบ.....
- 2.2 วัสดุ.....
3. ประตู
- 3.1 รูปแบบ.....
- 3.2 วัสดุ.....
4. หน้าต่าง
- 4.1 รูปแบบ.....
- 4.2 วัสดุ.....
5. พื้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.1 บริเวณ.....
- 5.2 วัสดุ.....
6. โถง
- 6.1 รูปแบบพื้น.....วัสดุ.....
- 6.2 รูปแบบผนัง.....วัสดุ.....
7. ครีว
- 7.1 รูปแบบพื้น.....วัสดุ.....
- 7.2 รูปแบบผนัง.....วัสดุ.....
8. ห้องนอน
- 7.1 รูปแบบพื้น.....วัสดุ.....
- 7.2 รูปแบบผนัง.....วัสดุ.....
9. ห้องน้ำ
- 7.1 รูปแบบพื้น.....วัสดุ.....
- 7.2 รูปแบบผนัง.....วัสดุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. Zoning

11. อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลอง
แดน

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์

ชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช

นักศึกษาปริญญาโท สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา นางสาวลลิตินี อินทร์สุวรรณโณ

ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อ

1.2 เพศ () ชาย () หญิง

1.3 อายุ.....ปี

1.4 ลักษณะการปรับที่อยู่อาศัยเดิม ทั้งหมด บางส่วน

แนวคำถาม

1. ท่านได้อาศัยในชุมชนคลองแดนกี่ปี
2. ที่อยู่อาศัยของท่านมีอายุกี่ปี
3. ลักษณะหลังคา, ผนัง, ผนัง, ประตู, หน้าต่างและวัสดุของบ้านดั้งเดิมท่านเป็นอย่างไร
ลักษณะผนังของบ้านดั้งเดิมท่านเป็นอย่างไร
ลักษณะผนังของบ้านดั้งเดิมท่านเป็นอย่างไร
ลักษณะประตูของบ้านดั้งเดิมท่านเป็นอย่างไร
ลักษณะหน้าต่างของบ้านดั้งเดิมท่านเป็นอย่างไร
ลักษณะวัสดุของบ้านดั้งเดิมท่านเป็นอย่างไร
4. ห้องน้ำมีการปรับปรุง, เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
ห้องนอนมีการปรับปรุง, เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
ห้องครัวมีการปรับปรุง, เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
โถงหน้าบ้านมีการปรับปรุง, เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
5. ส่วนใดหรือบริเวณใดในบ้านของท่านที่ได้รับการรักษาให้คงรูปแบบดั้งเดิมไว้บ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ท่านคิดว่าส่วนใดในบ้านท่านที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงแล้วแต่สามารถนำกลับมาใช้ใน รูปแบบดั้งเดิมได้บ้าง
7. ในส่วนที่มีการต่อเติม ท่านเลือกลักษณะรูปแบบอย่างไร เช่น แบบดั้งเดิม แบบร่วมสมัย แบบสมัยใหม่
8. ท่านพบปัญหาระหว่างการปรับที่อยู่อาศัยเดิมอย่างไรบ้าง เช่น วัสดุ ช่างก่อสร้าง
9. ท่านเลือกใช้วัสดุในการต่อเติมอย่างไร เช่น วัสดุแบบดั้งเดิม วัสดุแบบสมัยใหม่คล้าย ของเดิม วัสดุสมัยใหม่ต่างจากเดิม
10. วัสดุดั้งเดิมสามารถหาได้จากที่ไหนบ้าง, มีวิธีการซ่อมแซมอย่างไร, และท่านมีวิธีการรักษา รูปแบบดั้งเดิมนี้ไว้อย่างไร (ในกรณีเลือกใช้วัสดุแบบดั้งเดิม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนคลองแดน
เพื่องานวิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์

ชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อนักศึกษา นางสาวสิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรม
ศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

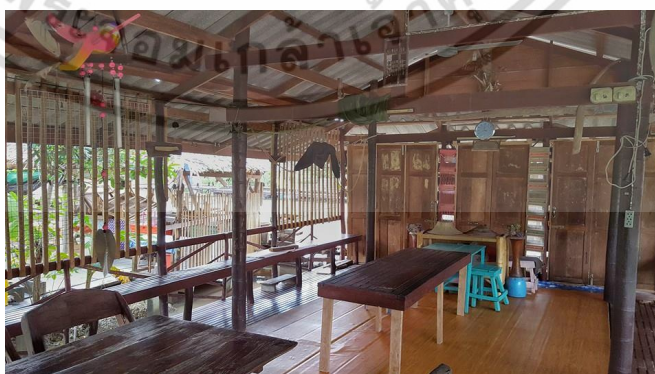
เพศ 1. ชาย 2. หญิง อายุ ปี

สถานะ

1. เจ้าของโฮมสเตย์
 2. ลูกหลานเจ้าของโฮมสเตย์
 3. คนในชุมชนคลองแดน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบทัศนียภาพของพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนภายในโฮมสเตย์

2.1 ห้องโถง

ภาพก่อนการปรับปรุง

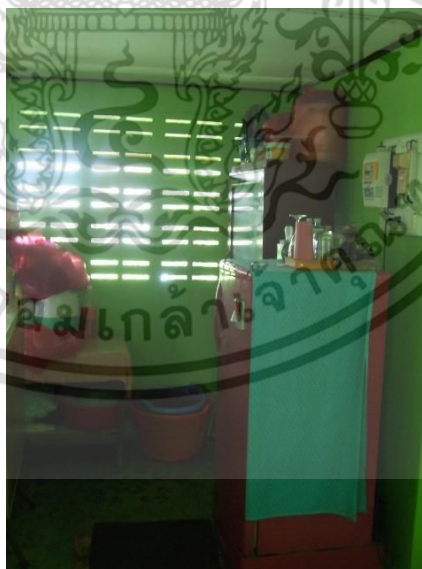
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

1. ท่านคิดว่ารูปแบบห้องโถง เหมาะสมกับโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านชอบสิ่งใดบ้างในห้องโถง เพราะอะไร
3. ท่านคิดว่าส่วนใดของห้องโถงที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

2.2 ห้องครัว

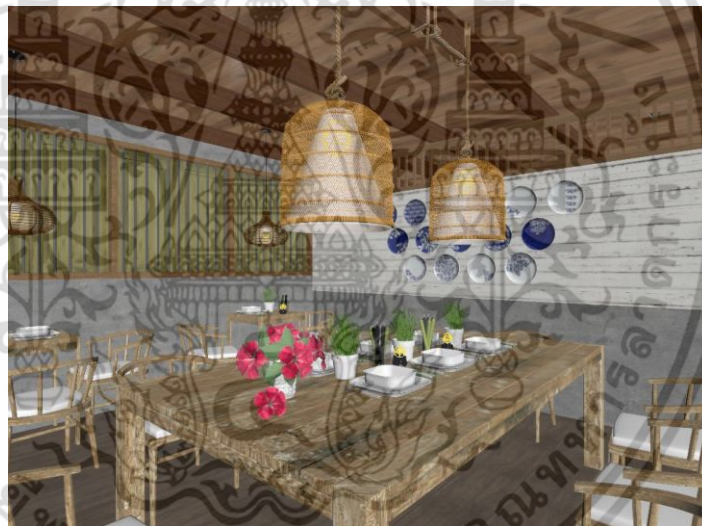

ภาพก่อนการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

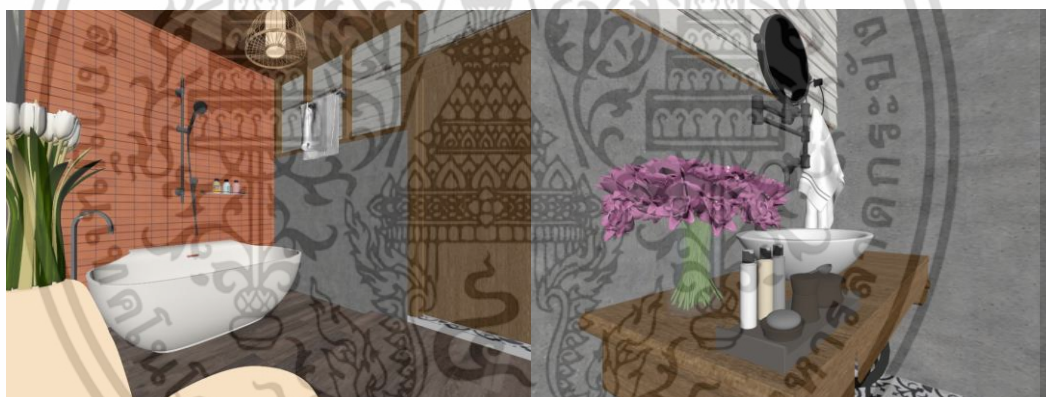
4. ท่านคิดว่ารูปแบบห้องครัว เหมาะสมกับโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านชอบสิ่งใดบ้างในห้องครัว เพราะอะไร
6. ท่านคิดว่าส่วนใดของห้องครัวที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

2.3 ห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพก่อนการปรับปรุง

ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

7. ท่านคิดว่ารูปแบบห้องน้ำ เหมาะสมกับโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นหรือไม่ อย่างไร
8. ท่านชอบสิ่งใดบ้างในห้องน้ำ เพราะอะไร
9. ท่านคิดว่าส่วนใดของห้องน้ำที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

2.4 ห้องนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพก่อนการปรับปรุง

ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

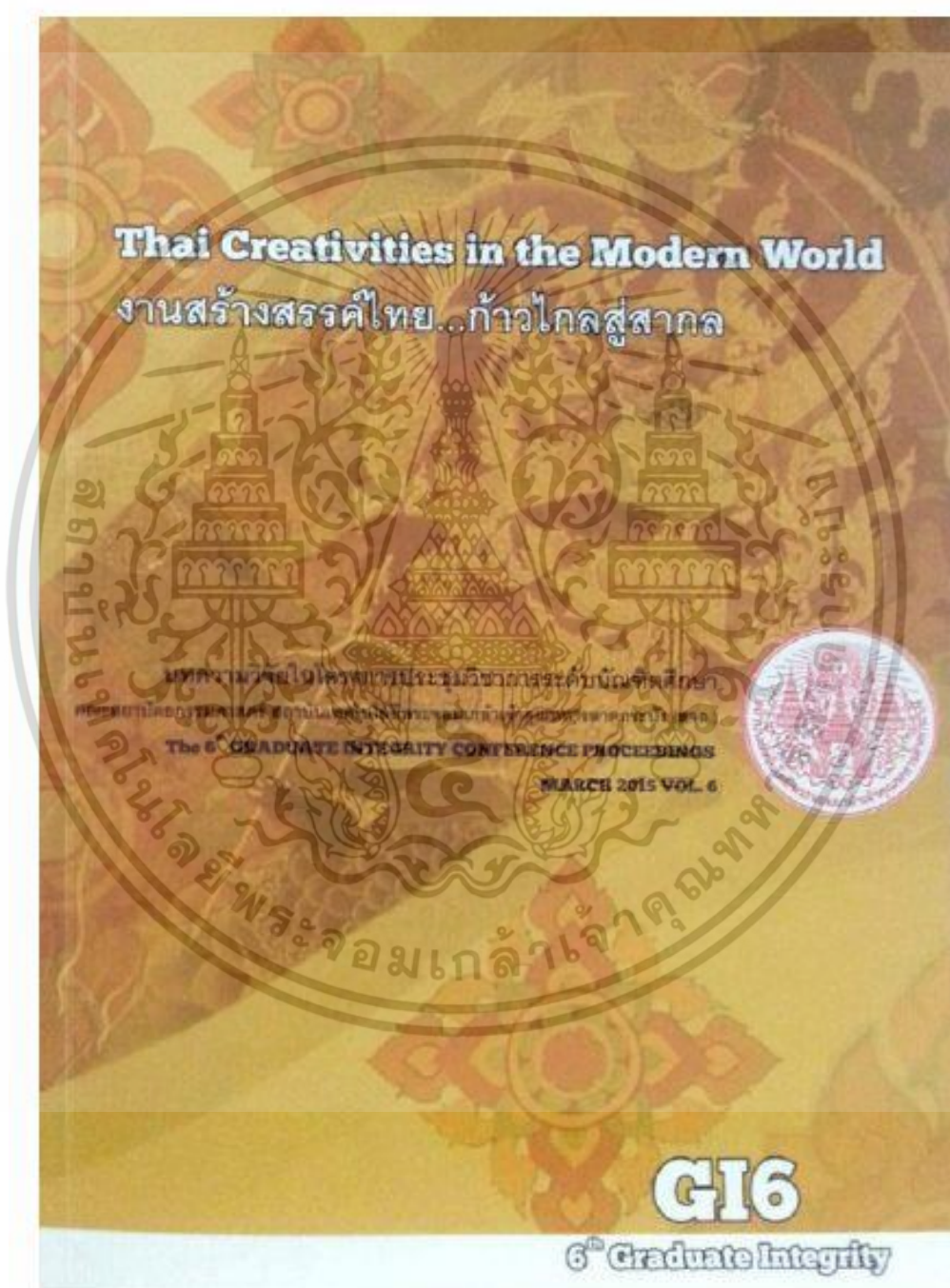
ภาพจำลองหลังการปรับปรุง

10. ท่านคิดว่ารูปแบบห้องนอน เหมาะสมกับโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่นหรือไม่ อย่างไร
11. ท่านชอบสิ่งใดบ้างในห้องนอน เพราะอะไร
12. ท่านคิดว่าส่วนใดของห้องนอนที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ “ผลงานวิจัยโครงการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา” คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
การศึกษาและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การจัดการภายในองค์กร โดยหลักการเรขาคณิตข้อมูลข่าวสาร (Infographic) กรณีศึกษา แผนกพยาธิวิทยาโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ Study and Development of Advertisement Media for Management Organization By Infographic Case Study Department of Pathology Thammasart University Hospital ภัทราพร โยธรรม อภิสักดิ์ สีนุภักดิ์ จตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง	128
การศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น ในชุมชนบ้านคลองแดน Characterization of Vernacular Architecture in Ban Klong Dan Community สิทธินิ อินทร์สุวรรณโน เเบญจมาศ กุญอินทร์	138
ความต้องการกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมห้องสมุดมีชีวิต ภายในห้องสมุดประชาชน จังหวัดลำปาง Needs for Additional Activities to Promote A Living Library in the Lampang Public Library สุทธปริชา จรรย์งามวงศ์ เเบญจมาศ กุญอินทร์	147
การศึกษาพัฒนาแนวทางการออกแบบองค์ประกอบของงานการตลาด เชิงกิจกรรมสินค้าที่มีกฎหมายควบคุม กรณีศึกษา: เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ Study and Develop Accordance to Laws of Regulation on Design Strategies for Event Marketing Case Studies: Alcoholic Beverages สุทธิกร ภาไธ อภิสักดิ์ สีนุภักดิ์ จตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง	159
การศึกษาวัสดุเหลือใช้และการออกแบบเพื่อการผลิตครุภัณฑ์ ทางการศึกษาประเภทวิชาศิลปกรรม The Study Recycles and Manufacturing Processes to Design Type of Fine Arts กานดา คำอยู่ จตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง อภิสักดิ์ สีนุภักดิ์	170
การประยุกต์ทฤษฎีพหุปัญญาผสมผสานแนวคิดบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ห้องเรียนเด็กอนุบาล Applied Theory of Multiple Intelligence with Integral Concepts Guideline for Designing Kindergarten Classroom's Furniture นภมินทร์ ศักดิ์สง่า บรรจงศักดิ์ พิมพ์ทอง	178

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนบ้านคลองแดน
CHARACTERIZATION OF VERNACULAR ARCHITECTURE IN BAN KLONG DAN
COMMUNITY

สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

เบญจมาศ ภูฏอินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการ
วางแผน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

ชุมชน บ้านคลองแดน จังหวัดสงขลา-นครศรีธรรมราช เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ปัจจุบันชุมชนบ้านคลองแดนได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็น “ตลาดน้ำคลองแดน” บ้านหลายหลังในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาสัมผัสบ้านเรือนเก่าแก่ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชน เมื่อมีการหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น การแข่งขันในด้านเศรษฐกิจจึงส่งผลกระทบต่อให้บ้านแต่ละหลังมีการปรับปรุง ซ่อมแซมในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปความเป็นอัตลักษณ์ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนจึงค่อยๆ ถูกกลืนหาย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และรูปแบบสถาปัตยกรรมในชุมชนคลองแดน การสังเกต สัมภาษณ์ บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนจำนวน 8 หลัง และสัมภาษณ์คนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไปจำนวน 10 คน

ผลการวิจัยด้านลักษณะบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนสรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพสามารถจำแนกบ้านตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ คือ เรือนไม้เดี่ยว เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ หลังคาส่วนใหญ่เป็นแบบหลังคาปั้นหยา และหลังคาหน้าจั่ว วัสดุผนังหลังคาเป็นกระเบื้องดินเผาแผ่นบางจากเกาะยอ ตรงรอยตัดเหลี่ยมหลังคา ครอบด้วยกันน้ำฝน สามารถทนฝนและต้านแรงลมได้ดีมาก สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดสงขลา ปัจจุบันมีบางหลังเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่และสังกะสีลอนเล็กแทนวัสดุเดิม ฝาผนังไม้ยางตีเกล็ดทางนอน มีช่องลมอยู่เหนือประตูและหน้าต่าง ประตูหน้าต่างไม้ยางเป็นแบบบานพับมไม้เนื่องจากวิถีชีวิตในอดีตที่เป็นเรือนแถวค้าขาย ที่ต้องการเปิดหน้าร้านให้มีบริเวณกว้าง สะดวกในการเปิดปิด และเปิดทางลมให้บ้านโปร่งเย็นสบาย

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน คือ ให้คงลักษณะเด่นของรูปแบบสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นที่สำคัญของชุมชนไว้ ได้แก่ รูปแบบหลังคา ทั้งรูปแบบปั้นหยาและหน้าจั่ว วัสดุผนังหลังคาควรเลือกใช้วัสดุสมัยใหม่ที่คล้ายของเดิม เพราะกระเบื้องดินเผาแผ่นบางปัจจุบันหาได้ยาก ฝาผนังไม้ตีเกล็ดทางนอนสามารถใช้วัสดุทดแทนสมัยใหม่ซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนไม้จริงและมีความทนทาน ประตูควรใช้ประตูบานพับมไม้ เนื่องจากสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและดั้งเดิมของผู้คนในชุมชนคลองแดน เพื่อให้เกิดการคงอยู่ของอัตลักษณ์ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบสถาปัตยกรรมให้มากที่สุด

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น, อัตลักษณ์, ช่างฝีมือ, ชุมชนคลองแดน, การฟื้นฟู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ABSTRACT

Ban Klong Dan Community in Songkla-Nakornsrihammarat is a primitive community that was flourished in the past. Nowadays, Ban Klong Dan Community has been developed to “Klong Dan Floating Market”. A number of houses in the community have been modified into a homestay to serve tourists who want to experience the primitive houses, cultures and lifestyle of the people in the community. When the number of tourist increased, the competition in economic affects each house to improve and repair in a different way. An identity that represents the history, culture and lifestyle of people in the community is gradually disappeared. This research aims to study the characteristics of vernacular architecture in Klong Dan Community.

This research is a qualitative research that focuses on the analysis of documents and electronic media, which related to history, culture, lifestyle and architectural characteristic in Klong Dan Community, the observation, survey of 10 vernacular houses in Klong Dan Community and the interview of 10 people of at least 25 years of age in Klong Dan Community.

It could be concluded according to the results of the characterization of vernacular houses in Klong Dan Community that physical characteristics could classify houses based on architectural pattern as single-storey wooden houses, single row wooden houses and row wooden houses. Roofs were mostly hipped style and gable made from thin clay tiles from Yo Island. The facet cut of the roof covered with rainproof materials, which could perfectly withstand rain and wind. This could be commonly seen in Songkla. Currently, certain houses had changed to galvanized iron, wooden wall with horizontal paneling and air ventilation above doors and windows. The front doors were wooden folding doors due to the lifestyle in the past were row house for trading that required wide open storefront, convenient to open and close and open for airflow to cool the house.

Suggestions for improving the housing in Klong Dan Community were to maintain the major characteristics of vernacular architecture of the community such as the following. Roof patterns were both hipped style and gable made from modern materials that were similar to the clay because it was hard to find today. Wooden walls with horizontal paneling could be substituted with modern materials, which looked like authentic wood and were durable. Doors should be folding doors because they complied with both current and traditional lifestyles of people in Klong Dan Community. These were to maintain as much the identity that reflected in the architectural characteristics as possible.

KEYWORDS: Vernacular architecture, Identity, artisans, Klong Dan Community, Rehabilitation

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บทนำ

ชุมชนบ้านคลองแดน จ.สงขลา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองสงขลาประมาณ 100 กิโลเมตร และมีระยะทางจากอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราชไปทางทิศใต้ประมาณ 100 กิโลเมตรเช่นกัน ชุมชนคลองแดนมีการตั้งถิ่นฐานขึ้นจากการที่พ่อค้าและประชาชนมาประกอบกิจการค้าขายบริเวณคูกน้ำ ซึ่งเป็นเสมือนทางแยกของเส้นทางคมนาคมทางน้ำระหว่างทะเลสาบกับทะเลหลวง (อ่าวไทย) ที่มีความสำคัญมากในอดีต ประมาณ พ.ศ. 2406 พบว่ามีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอย่างหนาแน่นบริเวณสามแยกแนวบรรจบของคลองระโนด คลองชะวอด และคลองปากพั้ง โดยมีหลักฐานภาพถ่ายทางอากาศที่แสดงถึงความเจริญย่านคลองแดนใน พ.ศ. 2517 พบว่ามีการตั้งบ้านเรือนอย่างหนาแน่น จนกระทั่ง พ.ศ. 2516 เมื่อทางหลวงสาย 408 เริ่มใช้งาน ความนิยมในการสัญจรทางน้ำลดลง คนเริ่มอพยพออกจากพื้นที่ (สงขลาพอร์ทัล ทีม.2556)

ราวปี พ.ศ. 2545-2547 จเร สุวรรณชาติและคณะทำงานเข้าไปดำเนินการวางแผนปรับปรุงวัดคลองแดนซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ได้สังเกตว่า ในขณะที่วัดมีการพัฒนา แต่ชาวบ้านรอบๆ วัดกลับทยอยย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในเมือง จึงหารือกับคณะทำงานและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจนได้ข้อสรุปว่า “การพัฒนาคลองแดนจะต้องพัฒนาทั้งวัดและชุมชนควบคู่กันไป” จึงนำมาสู่การพัฒนาชุมชนบนฐานวิชาการ ในการจัดทำ “โครงการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน” ซึ่งภายหลังได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็น “ตลาดน้ำคลองแดน” บ้านครูสา ยนต์ บ้านพื้นถิ่นที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 50 ปีขึ้นไปและมีเอกลักษณ์ทางภาคใต้จึงเป็นบ้านพื้นถิ่นหลังแรกที่ถูกปรับเปลี่ยนพื้นที่ภายในและประโยชน์ใช้สอยเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาสัมผัสบ้านเรือนเก่าแก่ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชน (จเร สุวรรณชาติ, ปรียญา ชูแก้ว. 2557) แต่เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาเรื่องลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ทำให้บ้านหลายหลังมีการปรับปรุงในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป จึงเป็นที่มาของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ที่มีรูปแบบความเป็นอัตลักษณ์ ซึ่งแสดงถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้ผู้ประกอบการ คนในชุมชน และผู้ออกแบบอื่นๆ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบ้านเรือน ให้คงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนคลองแดน

การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนตามประเภทลักษณะของการปฏิบัติโดยการฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ หมายถึง การฟื้นฟูสภาพของภูมิทัศน์อาคารหรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้กลับอยู่ในสภาพที่ใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งโดยปกติจะทำในระดับเพียงการซ่อมแซมให้มีสภาพดี อาจรวมถึงการปรับสภาพเล็กน้อยเพื่อสะดวกต่อการใช้งานตัวอย่าง เช่น การซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารเก่าแก่บางหลังในโบราณสถาน เพื่อใช้เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น ใช้เป็นร้านขายของที่ระลึก ทำเป็นที่พักอาศัย หรือจัดนิทรรศการขนาดเล็กได้ (เดชา บุญค้ำ. 2540) ซึ่งการวิจัยนี้ใช้วิธีการปฏิบัติแบบ Rehabilitation เพื่อการฟื้นฟูสภาพ สงวนรักษาส่วนสำคัญทางประวัติศาสตร์ไว้และเปลี่ยนแปลงบางส่วนตามความเหมาะสม โดยการซ่อมแซมให้มีสภาพดี สะดวกต่อการใช้งานในปัจจุบันและยังคงรักษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนไว้

การซ่อมแซมในแนวทางดั้งเดิมเป็นวิธีการดำเนินการกับอาคารหลังเดิมเพื่อบรรเทาหรือแก้ไขส่วนที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้ดั้งเดิมหรือดีกว่าเดิม อาจใช้คำว่า “ซ่อมแซม” เนื่องจากอาจมีการใช้วัสดุหรือองค์ประกอบใหม่เข้าไปแซมเพิ่ม การซ่อมด้วยวัสดุด้วยการยัดอายุวัสดุหรือเปลี่ยนวัสดุไปเลยก็มี ซึ่งแตกต่างกันตามลักษณะวัสดุ เช่น ไม้ หากซ่อมเล็กน้อยอาจเพียงทาสีทาสีน้ำมัน หรือปะซ่อมแซมส่วนที่ผู้ชำรุด หากซ่อมมากเปลี่ยนไม้ใหม่ (ธาดา สุทธิธรรม. 2554)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 การวิจัยนี้ทำการศึกษาลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม, วิธีการรักษา และปรับปรุงบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่คัดเลือกเป็นแบบเจาะจง โดยเป็นบ้านพื้นถิ่นที่มีอายุบ้าน 50 ปีขึ้นไป ที่รักษา รูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมหรือมีการปรับปรุงแต่ยังรักษาส่วนสำคัญของบ้านพื้นถิ่นไว้ และเจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนใน ชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจ้าของบ้าน, สังเกตและสำรวจลักษณะเด่นของบ้านพื้นถิ่นใน ชุมชนบ้านคลองแดน และใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และ รูปแบบสถาปัตยกรรมในชุมชนคลองแดน

4.1 เอกสารที่ศึกษา, กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

เอกสารที่ศึกษา ได้แก่ เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน, กรณีศึกษา ได้แก่ กลุ่มบ้านพื้นถิ่น ในชุมชนคลองแดน, กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ กลุ่มคนในชุมชนบ้านคลองแดน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องบ้านพื้นถิ่นในชุมชนบ้านคลองแดน ผู้วิจัยเลือกศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาจากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และรูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นของชุมชนคลองแดน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน และตลาดน้ำวิถีพุทธคลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลา

2. กลุ่มบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ผู้วิจัยเลือกบ้านพื้นถิ่นที่ตั้งอยู่บริเวณตลาดน้ำคลองแดน โดยพิจารณาจากอายุ ของบ้านที่มีอายุบ้าน 50 ปีขึ้นไปจำนวน 8 หลังและมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมมากที่สุด

3. คนในชุมชนคลองแดน ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดน ได้แก่ เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนจำนวน 10 คน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด ได้แก่ 1. คือ แบบสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสถาปัตยกรรม ภายในที่เกี่ยวกับรูปแบบบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน 2. แบบสัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดน แบบสังเกตสภาพแวดล้อมทาง กายภาพและสถาปัตยกรรมภายในที่เกี่ยวกับรูปแบบบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดน มีความยาว 3 หน้า ประกอบด้วย 2 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1. ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ประกอบด้วยลักษณะหลังคา,ผนัง,พื้น,ประตู,หน้าต่าง, ห้องครัว,ห้องนอนและห้องน้ำ 2. ลักษณะการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่น แนวความคิด,การเลือกใช้วัสดุ,รูปแบบในการ เปลี่ยนแปลงบ้านพื้นถิ่น

แบบสัมภาษณ์มีความยาว 1 หน้า ประกอบด้วยประเด็นหลัก 3 ข้อ ได้แก่ 1. ลักษณะดั้งเดิมทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่น ในชุมชนคลองแดน โดยสอบถามเรื่องลักษณะดั้งเดิมของหลังคา,ผนัง,ผนัง,ประตู,หน้าต่าง,และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง แหล่งที่มา ของวัสดุ วิธีการก่อสร้าง การสรรหาช่างฝีมือ และปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน 2. การ เปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน สอบถามถึงสาเหตุในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทาง สถาปัตยกรรม การเลือกใช้วัสดุ รวมถึงการหาช่างฝีมือในการปรับปรุงซ่อมแซม 3. วิธีการรักษาแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมในยุค ปัจจุบัน

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ศึกษาเอกสารบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน ประวัติการตั้งถิ่น ฐาน และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน และตลาดน้ำวิถีพุทธ คลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลา โดยศึกษาจากเว็บไซต์ www.muangboranjournal.com ,www.songkhlaportal.com ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาเอกสารและเว็บไซต์ด้วยตัวเองประมาณ 1 เดือน

2. เข้าสำรวจบ้านพื้นถิ่น ๖ ฉบับที่กักและถ่ายภาพสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นที่ยังคงรักษาแบบทาง สถาปัตยกรรมดั้งเดิม 8 หลัง ใช้เวลาแต่ละหลังประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับขนาดและรายละเอียดของรูปแบบเรือนพื้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถิ่น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดในเวลา 4 เดือน เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2557 โดยแต่ละครั้งระยะเวลาห่างกันประมาณ 1 เดือน

3. สัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดนบริเวณตลาดน้ำคลองแดนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านคลองแดน 25 ปีขึ้นไป ทั้งเจ้าของบ้านพื้นถิ่น คนดั้งเดิมในชุมชน รวมถึงลูกหลานในชุมชนคลองแดน 10 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดในเวลา 1 เดือน เริ่มสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2557 โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ คนละ 30 นาที คัดเลือกจากระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน ทั้งที่เป็นถิ่นกำเนิด หรือย้ายที่อยู่อาศัย แต่ให้รวมระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนคลองแดน 25 ปีขึ้นไป

4.4 การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของบ้านพื้นถิ่น ด้วยการสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนดั้งเดิมในชุมชน แต่เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวมีอายุมาก ผู้วิจัยจึงตรวจสอบข้อมูลนี้ด้วยการสอบถามจากบุตรหลานของเจ้าของบ้านและคนดั้งเดิมในชุมชนด้วยคำถามเดียวกัน พบว่าบุตรหลานให้คำตอบที่ตรงกับข้อมูลที่ได้มา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากบุตรหลานมาจากการบอกเล่าเรื่องราวจากปู่ย่าตายายสู่รุ่นลูกหลาน
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของบ้านพื้นถิ่น ด้วยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆกัน ทั้งจากศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์, การสังเกต และสัมภาษณ์ประกอบด้วย

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารนำมาสรุปเรียบเรียงเป็นประเด็น ได้แก่ ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชน, ข้อมูลทั่วไปของบ้านพื้นถิ่นและลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิมของชุมชนคลองแดนที่มีอยู่ในปัจจุบัน การวิเคราะห์จากการสำรวจ สังเกต และถ่ายภาพ นำมาสรุปเรียบเรียงเป็นประเด็นต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของบ้านพื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นชุมชนคลองแดนในปัจจุบัน และการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่น การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์คนในชุมชนคลองแดน ได้แก่ เจ้าของบ้านพื้นถิ่น คนในชุมชนคลองแดนที่อาศัยในชุมชนมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาเรียบเรียงเป็นประเด็น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ลักษณะหลังคา, ผนัง, ผนัง, ประตู, หน้าต่าง และวัสดุดั้งเดิมของบ้าน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของห้องน้ำ, ห้องนอน, ห้องครัว และโถงหน้าบ้านในปัจจุบัน ส่วนของบ้านที่ควรรักษาให้คงรูปแบบดั้งเดิม ลักษณะรูปแบบในส่วนที่มีการต่อเติม ปัญหาในการปรับที่อยู่อาศัยเดิม การเลือกใช้วัสดุในการต่อเติม และวิธีการหาวัสดุดั้งเดิม วิธีการซ่อมแซม รวมทั้งวิธีการรักษาแบบดั้งเดิมของบ้านพื้นถิ่นในปัจจุบัน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน อ้างอิงจากระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม คือ หลังคามีสี่รูปแบบปั้นหยาลงและหน้าจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินเผาแบบปลายแหลมจากเกาะยอมีครอบกันน้ำผ่านส่วนคานทำจากไม้เคี่ยม ผนังบ้านเป็นไม้ตีเกล็ดแนวอนมีช่องลมเหนือประตูหน้าต่าง พื้นบ้านเป็นพื้นไม้ยางตีตามแนวอน ประตูไม้แบบบานพับ และหน้าต่าง ไม้บานเปิดคู่ ตามตารางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน

<p>รูปแบบบ้านพื้นถิ่น เรือนไม้เดี่ยว</p> 	<p>เรือนแถวไม้เดี่ยว</p> 	<p>เรือนแถวไม้</p>
<p>หลังคา</p> <p>หลังคารูปแบบปั้นหยา และหลังคาน้ำจั่ว วัสดุเป็นกระเบื้องดินเผาปลายแหลมจากเกาะยอ ตรงรอยตัดเหลี่ยมหลังคาครอบด้วยกันน้ำฝน สามารถทนฝนและต้านแรงลมได้ดีมาก สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดสงขลา ส่วนคานทำมาจากไม้เคี่ยมเพื่อความแข็งแรงในการรับน้ำหนัก</p>	<p>ผนัง</p> <p>ผนังบ้านถิ่นในชุมชนคลองแดน เป็นผนังไม้ยางตีเกล็ดแนวอนมีช่องลมอยู่ส่วนบนของผนังเหนือประตูและหน้าต่าง ห่องน้ำเป็นผนังปูนไม่มีการปูกระเบื้อง</p>	<p>ประตู</p> <p>เนื่องจากวิถีชีวิตในอดีตชุมชนบ้านคลองแดน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ประตูหน้าบ้านจึงนิยมใช้เป็นแบบบานเฟี้ยม เพื่อเปิดด้านหน้าร้านให้มีบริเวณกว้าง และสะดวกในการเปิดปิด และเปิดทางลมให้บ้านโปร่งสบาย ห่องนอนเป็นบานเปิดคู่วัสดุที่ใช้ในการทำประตูมาจากไม้ยาง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<p>หน้าต่าง</p> <p>หน้าต่างบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดนมีลักษณะเป็นบานเปิดคู่ ด้านในมีลูกกรงเหล็กป้องกันขโมย วัสดุที่ใช้ในการทำหน้าต่างคือไม้ยาง</p>	<p>พื้น</p> <p>ผนังบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดน เนื่องจากเป็นบ้านพื้นดินดิริมน้ำจึงมีการยกพื้นสูงเพื่อหนีน้ำในเวลาน้ำฝนโดยใช้เสาปูน (ดินเผา) บักลงไปได้ถุนบ้านเพื่อเป็นโครงสร้างในการรับน้ำหนัก บริเวณชานบ้านเป็นพื้นไม้เคี่ยมตีตามแนวนอน ทางเดินจะมีระดับต่ำกว่าภายในบ้าน บริเวณภายในบ้านเป็นพื้นไม้ยางตีตามแนวนอนโดยไม้ยางที่นำมาใช้ต้องมีอายุ 100 – 200 ปีถึงล้มไม้นำมาทำเป็นพื้น ห้องน้ำส่วนมากตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของตัวบ้านเป็นพื้นปูนไม่มีการปูกระเบื้อง</p>
---	---

5.2 การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างบ้านพื้นดินในชุมชนคลองแดนพบว่า ห้องน้ำเป็นส่วนที่มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เพื่อให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน โดยมีการปูกระเบื้องทั้งในส่วนของพื้นและผนังเพื่อให้ง่ายต่อการทำความสะอาด เน้นสีและลวดลายที่ไม่ทันสมัยจนเกินไป เพื่อให้มีความสอดคล้องกับส่วนอื่นๆของตัวบ้าน ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ลักษณะการปรับปรุงห้องน้ำภายในบ้านพื้นดิน

ห้องครัวของบ้านพื้นดินหลายหลังยังมีการใช้พื้นที่ครัวเดิม แม้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกจะเปลี่ยนไป แต่บางหลังยังคงหลงเหลือเตาถ่านที่ใช้ในการประกอบอาหารเหมือนครั้งในอดีต ผนังที่มีการผูกเจ้าของบ้านส่วนใหญ่เลือกซ่อมแซมด้วยไม้จริง เนื่องจากในปัจจุบันไม่สามารถหาไม้ยางที่มีอายุไม่มากอย่างไรในอดีตได้แล้ว ผนังครัว ไม่มีการปูกระเบื้องยังเป็นพื้นไม้เดิม ซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่ผุ ดังนั้นเจ้าของบ้านพื้นดินจึงแยกส่วนเตรียมอาหารและพื้นที่ซักล้างที่ต้องใช้น้ำออกไปอยู่บริเวณด้านหลังของตัวบ้าน ห้องนอนและห้องโถงเป็นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด โดยยังคงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นดินดั้งเดิมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนที่เสียหายโดยใช้วัสดุใกล้เคียงของเดิมมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 วิธีการรักษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน จากการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และปรับปรุงบ้านพื้นถิ่นให้มีลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของชุมชนคลองแดน พบว่า แนวทางการออกแบบและรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของชุมชนบ้านคลองแดน สามารถแบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้ 1. การปรับปรุงต่อเติม เจ้าของบ้านพื้นถิ่นเลือกปรับปรุงตัวบ้านให้ใกล้เคียงกับในอดีตมากที่สุด และเลือกปรับปรุงซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เกิดความเสียหายเท่านั้น ยกเว้นห้องน้ำห้องส้วมที่นิยมปรับปรุงใหม่ทั้งหมดเพื่อรองรับกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน ส่วนที่เป็นโครงสร้างไม้เลือกใช้ช่างฝีมือที่สร้างบ้านไม้โดยเฉพาะ เนื่องจากบ้านพื้นถิ่นมีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นไม้จึงจำเป็นต้องใช้ช่างฝีมือที่มีความชำนาญในการก่อสร้างบ้านไม้โดยตรง การปรับปรุงต่อเติมและซ่อมแซมนิยมทำการในช่วงก่อนและหลังฤดูฝน 2. การเลือกวัสดุ การใช้วัสดุในการก่อสร้างเจ้าของบ้านพื้นถิ่นเลือกใช้วัสดุดั้งเดิมก่อน ส่วนใดที่ไม่สามารถหาได้ เช่น ไม้เคี่ยมและไม้ยางเก่าที่มีอายุไม่มาก, หลังคากระเบื้องดินเผาเกาะยอ จึงเลือกใช้วัสดุที่มีความกลมกลืนใกล้เคียงรูปแบบเดิมแทน แต่ในส่วนของหลังคาหากไม่สามารถหากระเบื้องมุงหลังคาแบบเดิมได้จึงเลือกใช้กระเบื้องลอนคู่ สีเทาซีเมนต์, สังกะสีลอนเล็กแทน และสังกะสีแผ่นบางตัดเป็นแผ่นเล็กๆ สอดไว้แทนแผ่นเก่าที่ผุ สาเหตุที่ไม่เลือกใช้กระเบื้องดินเผาสมัยใหม่เนื่องจากไม่มีความทนทานเท่ากระเบื้องดินเผาแบบดั้งเดิม(รูปที่ 2) บริเวณสวนชั่งก้างไม่นิยมปลูกกระเบื้องเหมือนในห้องน้ำ แต่ใช้วิธีการเทปูนขัดมันแทน

รูปที่ 2 ตัวอย่างการปรับปรุงบ้านพื้นถิ่น โดยใช้วัสดุดั้งเดิมและวัสดุสมัยใหม่ก้ำกัยของเดิม

5.4 แหล่งที่มาของวัสดุดั้งเดิม จากการศึกษากรณีตัวอย่างพบว่า เจ้าของบ้านพื้นถิ่นบางหลังมีวิธีการหาวัสดุดั้งเดิม โดยการนำมาจากบ้านพื้นถิ่นอีกหลังที่ไม่มีคนอยู่อาศัย ซึ่งครอบครัวหรือเพื่อนเป็นเจ้าของ บ้างก็ซื้อจากบ้านพื้นถิ่นเก่าหลังอื่นในจังหวัดสงขลา ที่เจ้าของบ้านไม่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้นแล้ว เช่น นำกระเบื้องดินเผาปลายแหลมมุงหลังคานำมาครั้งละ 10-20 แผ่น ซ่อมเปลี่ยนเฉพาะแผ่นที่เสียหาย ที่ไม่นำมาครั้งละมากๆ เพราะเมื่อนำมากองเก็บไว้ทำให้เสียหาย แตกหักไม่สามารถนำมาใช้งานได้ ส่วนไม้เคี่ยมและไม้ยางก็ใช้วิธีการเดียวกันแต่สามารถหาได้จากร้านขายไม้เก่าอีกทางหนึ่งแต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากไม่มีราคาสูง เพราะไม้ในสมัยก่อนมีลักษณะเป็นแผ่นยาวตามขนาดของต้นจริง

ปัญหาและข้อจำกัดในการรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จากการศึกษากรณีตัวอย่างที่มีการปรับปรุงต่อเติมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน พบว่า การออกแบบหรือปรับปรุงต่อเติมบ้านพื้นถิ่นต้องคำนึงถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ดังนี้ 1. วัสดุเนื่องจากวัสดุดั้งเดิมหายาก ในการเลือกใช้วัสดุใหม่ควรเลือกที่ใกล้เคียงของเดิม และมีความเหมาะสมกับบริบทโดยรอบ 2. ช่างฝีมือ ช่างไม้ที่ทำการก่อสร้างบ้านไม้โดยเฉพาะนั้นค่อนข้างหาได้ยาก เนื่องจากต้องอาศัยประสบการณ์, ความชำนาญ และความรู้ถึงส่วนประกอบต่างๆ ของตัวบ้าน โดยเฉพาะบ้านพื้นถิ่นเก่าที่ต้องการปรับปรุงยังต้องระมัดระวังในการหาช่างฝีมือเป็นอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมีลักษณะเป็นเรือนไม้เดี่ยว เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ ซึ่งเป็นลักษณะของเรือนแถวค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับบทความที่กล่าวถึงชุมชนคลองแดนว่า มีการตั้งถิ่นฐานขึ้นจากพ่อค้าและประชาชนมาประกอบกิจการค้าขายบริเวณคู่งน้ำ (สงขลาพอริทล ทีม.2556) จึงพบว่าเจ้าของบ้านพื้นถิ่นไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะรูปแบบบ้านและลักษณะของประตูซึ่งเป็นประตูบานเฟี้ยม เพราะให้ความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์และค่านึงถึงวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน พบว่าเจ้าของบ้านพื้นถิ่นมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนที่ส่งผลกระทบต่อความสะดวกในการใช้งานในวิถีชีวิตปัจจุบัน เช่น ห้องน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนด้วยลักษณะการฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ (เดชา บุญค้ำ. 2540) เรื่องระดับการซ่อมแซมให้มีสภาพดีและการปรับสภาพเล็กน้อยเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน เจ้าของบ้านพื้นถิ่นจึงให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อยในการเปลี่ยนแปลงส่วนอื่นของบ้าน เช่น พื้น,ผนัง,ห้องครัว และห้องนอน เนื่องจากไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในปัจจุบันจึงทำการซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่เสียหายเท่านั้น

การรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมในยุคดั้งเดิมของชุมชนคลองแดนมีความสอดคล้องในเรื่องการซ่อมวัสดุ ด้วยการยึดอายุวัสดุ ซ่อมแซมส่วนที่ผุหรือชำรุด และเปลี่ยนวัสดุใหม่ด้วยวัสดุเดิม (ธาดา สุทธิธรรม. 2554) เนื่องจากเจ้าของบ้านพื้นถิ่นต้องการอนุรักษ์รูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมไว้ จึงให้ความสำคัญในการปรับปรุงซ่อมแซมให้ใกล้เคียงลักษณะเดิมมากที่สุด โดยการเลือกวัสดุดั้งเดิมมาซ่อมแซมก่อน หากไม่สามารถหาได้จากแหล่งไหนก็จะเลือกใช้วัสดุที่ใกล้เคียงกับวัสดุชนิดเดิม โดยยังคงสอดคล้องกับบริบทโดยรวม

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษารวบรวมตัวอย่างพบว่าในการปรับปรุงบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน คือ ให้คงลักษณะเด่นของรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นที่สำคัญของชุมชนไว้ ได้แก่

1. หลังคา หลังคาควรใช้รูปแบบหลังคา ทั้งรูปแบบปั้นหยาลงและหน้าจั่ว โดยโครงสร้างหลังคาสามารถใช้ไม้เนื้อแข็งแทนไม้เคี่ยมที่หาได้ยากในปัจจุบันได้ กระเบื้องมุงหลังคาให้ใช้กระเบื้องดินเผาแบบปลายแหลมจากแหล่งพื้นที่ใกล้เคียง หากไม่สามารถหาวัสดุดั้งเดิมได้ให้เลือกใช้วัสดุสมัยใหม่ที่คล้ายของเดิม,กระเบื้องลอนคู่สีเทาซีเมนต์ หรือกระเบื้องสังกะสีลอนเล็กได้
2. ผนัง ผนังสามารถใช้ไม้เนื้อแข็งทั่วไปในปัจจุบันหรือวัสดุสมัยใหม่ซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนไม้จริง ควรมีช่องลมด้านบนผนัง เหนือประตูและหน้าต่าง
3. ดินเสา หากบริเวณบ้านหรือบริเวณก่อสร้างอยู่ติดบริเวณริมน้ำควรสร้างบ้านแบบมีใต้ถุน เนื่องจากในหน้าฝนอาจมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมบ้านได้ ดินเสาทำจากคอนกรีตทั่วไป
4. หน้าต่าง หน้าต่างเป็นหน้าต่างไม้เนื้อแข็งบานเปิดคู่ ภายในจะติดลูกกรงเหล็กหรือไม่ก็ได้
5. ประตู ประตูควรใช้ประตูรูปแบบบานเฟี้ยมไม้ วัสดุทำจากไม้เนื้อแข็งซึ่งสามารถหาซื้อได้ง่าย ชนิดของไม้แล้วแต่กำลังทรัพย์ของเจ้าของบ้าน เนื่องจากประตูแบบนี้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและดั้งเดิมของผู้คนในชุมชนคลองแดน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะในเรื่องลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเท่านั้น ในอนาคตควรมีการศึกษาในเรื่องวัสดุที่จะใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซมให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการแนะนำคนในชุมชนมากยิ่งขึ้นเนื่องจากชุมชนคลองแดนปัจจุบันเป็นตลาดน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมในอดีต จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงลักษณะพื้นที่สาธารณะ เช่น ลักษณะตลาด ศาลาริมน้ำ เพื่อช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศโดยรวมมีความสอดคล้องกับบ้านพื้นถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คนยายล่อง ดูกสุขแก้ว, คุณตาเทียบ คงขาว, คุณเกรียงไกร อนันตพงศ์, คุณเปรมวดีและคุณณรงค์ ชลสาคร, คุณสายันต์ ชลสาคร, คุณยายเก็บ เรนมาศ, คุณไพรัช เพชรแก้ว, คุณสมนึก คุณระเบียบ ภักดีฉนวน, คุณตาชวน หนูคง, คุณประจวบ รัตติโชติ ผู้เื้อเพื่อข้อมูล บทสัมภาษณ์ และการถ่ายภาพ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จเร สุวรรณชาติ และปริญญา ชูแก้ว.(2557). *การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนวิถีพุทธคลองแดน*. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก : <http://www.muangboranjourn.com/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=426>. (24 มกราคม 2557)
- เดชา บุญค้ำ.(2540). *เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชน เรื่องการอนุรักษ์กับการพัฒนา*. หนังสือสวนสกลา ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 29-34.
- ธาดา สุทธิธรรม.(2554). *การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอีสานในแนวทางการมีส่วนร่วม*. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์อุบลกิจออฟเซ็ท
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนสูติ. (2545). *แนวคิดและการปฏิบัติ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในประเทศไทย*. สารคดี. 45 (2) , 2.1-2.8.
- สงขลาพอร์ทัลทีม.(2556). *ตลาดน้ำ วิถีพุทธคลองแดน อ.ระโนด จ.สงขลา*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.songkhlaportal.com/forums/b70/t20542/>. (26 ตุลาคม 2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ
วัน เดือน ปีเกิด	16 กุมภาพันธ์ 2528 จังหวัดสงขลา
ที่อยู่	55/388 ห้อง 1705 คอนโดลุมพินี วิลล์ พิบูลสงคราม ริเวอร์ วิว ถนนพิบูลสงคราม ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 โทร.095-5382311
ประวัติการศึกษา	
2552	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปะและการออกแบบ สาขา ออกแบบภายใน มหาวิทยาลัยรังสิต
2555	เข้ารับการศึกษาคณะต่อในหลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ประสบการณ์การทำงาน	
2555 - 2560	บริษัทครูดีไซน์จำกัด
ผลงานวิจัย	
2558	สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ และเบญจมาศ กุฎอินทร์. 2557. “การศึกษา ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน.” หนังสือผลงานวิจัยโครงการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2558. สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้